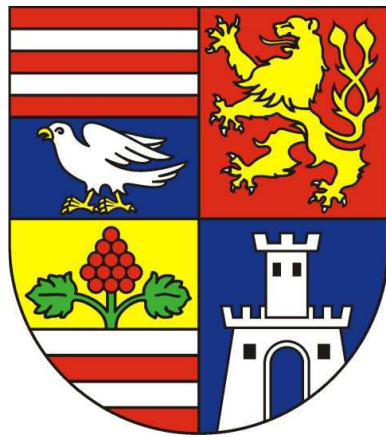

2021-
2025

**Regionálna stratégia
výchovy a vzdelávania
v stredných školách
v Košickom samosprávnom
kraji**

Košický samosprávny kraj

**Regionálna stratégia výchovy a vzdelávania
v stredných školách v Košickom samosprávnom kraji
2021 - 2025**

„VYCHOVÁVAME PRE ŽIVOT, VZDELÁVAME PRE PRAX“

Obsah

Úvod	3
1. Analytická časť	5
1.1.1. Stav stredného školstva a počtu žiakov v územnej pôsobnosti KSK	5
1.1.2. Demografický vývoj v súvislosti so vzdelávaním v SŠ v Košickom kraji	9
1.1.3. Plánovanie najvyššieho počtu žiakov I. ročníka SŠ v územnej pôsobnosti KSK	13
1.1.4. Stav SDV na stredných odborných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK	19
1.1.5. SWOT ANALÝZA	20
2. Návrhová časť	21
2.1. Kľúčová priorita č. 1. Optimalizácia a stabilizácia siete SŠ a školských zariadení v KSK	23
2.1.1. Špecifický cieľ 1.1. Vytvorenie transparentného a objektívneho systému určovania najvyššieho počtu žiakov I. ročníka SŠ v územnej pôsobnosti KSK	23
2.1.2. Špecifický cieľ 1.2. Postupná optimalizácia siete škôl a školských zariadení KSK	25
2.1.3. Špecifický cieľ 1.3. Stabilizácia siete škôl, učebných a študijných odborov v KSK	29
2.1.4. Špecifický cieľ 1.4. Optimalizácia elokovaných pracovísk v KSK	30
2.1.5. Špecifický cieľ 1.5. Zvyšovanie kvality školských zariadení v KSK	31
2.2. Kľúčová priorita č. 2 Aktívne školy – posilnenie vnútorných kapacít stredných škôl KSK	33
2.2.1. Špecifický cieľ 2.1. Atraktívne prostredie pre pedagógov a odborných zamestnancov škôl	33
2.2.2. Špecifický cieľ 2.2. Podpora manažmentu škôl	35
2.2.3. Špecifický cieľ 2.3. Podpora práce s mládežou v KSK	37
2.3. Kľúčová priorita č. 3. Partnerstvá stredných škôl v KSK – NETWORKING	38
2.3.1. Špecifický cieľ 3.1. Vytváranie kontinuálnej spolupráce so všetkými sociálnymi partnermi	38
2.3.2. Špecifický cieľ 3.2. Zvyšovanie záujmu žiakov ZŠ o stredné odborné vzdelávanie	40
2.3.3. Špecifický cieľ 3.3. Podpora v získavaní grantov a poskytovaní podporných služieb	41
2.3.4. Špecifický cieľ 3.4. Zvýšenie atraktívnosti technických smerov odborného vzdelávania	42
2.3.5. Špecifický cieľ 3.5. Etablovanie duálneho vzdelávania v kraji	44
2.3.6. Kľúčová priorita č. 4. Digitálna transformácia stredných škôl v KSK	45
2.3.7. Špecifický cieľ 4.1. Vyššia kvalitatívna úroveň vzdelávania v IT ako prostriedku vzdelávania	45
2.3.8. Špecifický cieľ 4.2. Zosúladenie vzdelávacieho systému s potrebami trhu práce	48
2.3.9. Špecifický cieľ 4.3. Lepšie vnímanie IT a digitálnej ekonomiky a ich benefitov	52
2.3.10. Kľúčová priorita č. 5. Školy s inkluzívnym vzdelávaním v KSK	56
2.3.11. Špecifický cieľ 5.1. Vytvorenie rovnakých podmienok vzdelávania pre všetkých žiakov	56
2.3.12. Špecifický cieľ 5.2. Vytvorenie možnosti medzigeneračného vzdelávania	58
2.3.13. Špecifický cieľ 5.3. Poskytovanie verejných služieb obyvateľom	59
2.3.14. Kľúčová priorita č. 6. Zelené školy v KSK	60
2.3.15. Špecifický cieľ 6.1. Vytvorenie infraštruktúry škôl KSK zahrňujúce ekologické opatrenia	60
2.3.16. Špecifický cieľ 6.2. Využívanie pasívnych opatrení a obnoviteľných zdrojov	63
3. Finančný plán	64
Záver	69
Zoznam príloh	

*Ak zvládnete výzvu, ktorú zmena predstavuje, môžete tým veľa získať.
Ak ju však nezvládnete, vystavíte seba aj ostatných riziku.
Príliš často sa stáva, že ľudia či spoločnosti necítia potrebu niečo zmeniť.
Nesprávne odhadnú, čo treba urobiť, alebo sa im to nepodarí uskutočniť, či zariadiť, aby to vydržalo.
Platí to pre firmy. Platí to pre školstvo. Platí to pre národy.“
J. Kotter, H. Rathgeber*

Úvod

Vzdelanosť občanov, ktorú má zabezpečovať v prvom rade kvalitné školstvo, je základným a nevyhnutným predpokladom našej dlhodobej existencie a prosperity. Spoločnosť očakáva, že absolventi škôl budú odborne a profesijne vzdelaní, jazykovo zdatní, schopní efektívne pracovať s novými technológiami, využívať moderné metódy a formy práce, byť samostatní a schopní prijímať nové výzvy pripravení nielen úspešne vstúpiť na trh práce a byť ekonomicky aktívni, ale aj zmysluplne prežiť svoj život, plniť svoje osobné a rodinné ciele a spoluvytvárať prosperujúcu krajinu. Uvedomujeme si, že úroveň školstva indikuje ekonomickú a politickú silu budúcnosti, aj to, že je to oblasť, kde výsledky našej snahy nie je vidno hneď, dokonca ani v rozsahu niekoľkých rokov, zároveň je to krehký mechanizmus viazaný na aktuálny stav spoločnosti.

Transformačné procesy, klimatické a spoločenské zmeny zásadným spôsobom menia smerovanie a potreby spoločnosti, na ktoré má školský systém aktívne reagovať. Pretrvávajúca situácia počas pandémie od marca 2020 zrejme definitívne ukončila diskusie o tom, či školy a ich učitelia majú byť digitálne gramotní a či majú využívať potenciál digitálnych technológií vo vzdelávaní pre celostný rozvoj žiaka.

Regionálna stratégia výchovy a vzdelávania v stredných školách v Košickom samosprávnom kraji vychádza z platnej legislatívy, z koncepčných materiálov MŠVVaŠ SR, z dokumentu „Východiská implementácie Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj“ schválenom uznesením vlády č. 95/2016. Dokument Agenda 2030, ku ktorého implementácii sa Slovenská republika prihlásila je súhrnom globálnych záväzkov, ktorými medzinárodné spoločenstvo reaguje na najzávažnejšie výzvy súčasnosti.

Rešpektuje odporúčania Metodického usmernenia k formálnym a obsahovým náležitostiam tvorby regionálnych stratégií výchovy a vzdelávania, vychádza z údajov CVTI, štatistického úradu, ÚPSVaR SR a stratégie Európa 2030, ktorá je v súčasnosti základným medzinárodným rámcom definujúcim ciele v oblasti vzdelávania pre členské krajiny EÚ, s dôrazom na regionálne špecifiká Košického kraja, z platných strategických dokumentov rezortného, národného a medzinárodného charakteru, s prihliadnutím na Konceptiu informatizácie a digitalizácie rezortu školstva s výhľadom do roku 2030, Akčného plánu digitálnej transformácie Slovenska 2019 – 2022. Tvorba tohto zámeru vychádza aj z vlastných analýz a poznatkov odzrkadľujúcich situáciu stredného školstva v Košickom samosprávnom kraji.

Jej ambíciou je v spolupráci so všetkými zainteresovanými partnermi, Krajskou radou odborného vzdelávania a prípravy pri Košickom samosprávnom kraji (ďalej len „KSK“) a v súlade s § 31 zákona č. 61/2025 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave, vecne príslušnými stavovskými organizáciami, zamestnávateľmi a ostatnými aktérmi, ktorí majú vplyv na odborné vzdelávanie a prípravu, stanoviť konkrétne ciele v krátkodobom i strednodobom časovom horizonte predovšetkým pre školy a školské zariadenia, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti Košického samosprávneho kraja, ale aj pre ďalšie školy, ktorých KSK nie je zriaďovateľom. Predložené je strategický cieľ, kľúčové prioritné oblasti, špecifické ciele, opatrenia v nich s merateľnými ukazovateľmi, ktoré by mali napomôcť rozvoju výchovy a vzdelávania v Košickom samosprávnom kraji v rokoch 2021 – 2025 (s výhľadom do roku 2030) a sú zahrnuté v **návrhovej časti** tohto dokumentu.

Spracovaná **analytická časť** predstavuje východiskový stav pre ďalšiu prácu a tvorí východisko pre budúce kroky spustenia pasportizácie škôl a k ich následnej optimalizácii, zvyšovaniu kvality a finančnej stability škôl v KSK.

Regionálna stratégia výchovy a vzdelávania v stredných školách v KSK na roky 2021 – 2025 vychádza zo **šiestich kľúčových priorít** zameraných na:

- Optimalizáciu a stabilizáciu siete stredných škôl v KSK,
- Aktívne školy - posilnenie vnútorných kapacít stredných škôl KSK,
- Partnerstvá škôl v KSK – NETWORKING,
- Digitálnu transformáciu stredných škôl v KSK,
- Školy s inkluzívnym vzdelávaním v KSK,
- Zelené školy v KSK.

Regionálna stratégia v stredných školách v KSK je dokument náročný nielen na tvorbu ale zahŕňa v sebe oblasti, ktoré presahujú problematiku školstva. Jej strategický cieľ, kľúčové priority a špecifické ciele s navrhovanými opatreniami boli harmonizované s IUS/PHSR KSK, so schválenou koncepciou podpory pohybových aktivít obyvateľov KSK 2020 – 2025 (2030) a pripravovanou koncepciou rozvoja práce s mládežou na území KSK na roky 2021 – 2025 (2030). Úlohy, ktoré vyplývajú z napĺňania cieľov vo spomínaných koncepčných materiáloch, budú odborom školstva pripravované komplexne, vo vzájomnej prepojenosti a logickej súvislosti. Materiál sa primárne zaoberá problémami, ktoré dokáže KSK kompetenčne ovplyvniť a riešiť, ale súčasne upozorňuje aj na tie aspekty, ktoré vyžadujú širšiu spoluprácu.

Z tohto dôvodu ju možno považovať za otvorený materiál, ktorý bude treba v prípade zmenených podmienok aktualizovať prípadne dopĺňať alebo upravovať. K širšej spolupráci pri tvorbe návrhovej časti Regionálnej stratégie výchovy a vzdelávania v KSK oslovujeme aktérov, ktorí prispievajú k rozvoju regionálnej zamestnanosti v zmysle § 28 ods. 3 písm. b) až f) zákona č. 61/2015 o odbornom vzdelávaní a príprave (okresný úrad v sídle kraja, úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v sídle kraja, regionálne komory stavovských organizácií, profesijné organizácie, zamestnávateľia, zástupcovia zamestnancov, zriaďovatelia stredných škôl v samosprávnom kraji) a prizývaní sú aj ďalší partneri z radov odborníkov v kľúčovej prioritě Partnerstvá škôl v KSK - NETWORKING.

Je spracovaná na obdobie piatich rokov a v súlade so zákonom č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave bude každoročne aktualizovaná podľa analýz a prognóz o vývoji trhu práce. Aktivity vyplývajúce z napĺňania špecifických cieľov a opatrení v kľúčových prioritách Regionálnej stratégie výchovy a vzdelávania v stredných školách v KSK budú plánované pre každý školský rok samostatne, vyhodnocované v súlade s hodnotami v merateľných ukazovateľoch a uverejňované v pedagogicko-organizačných pokynoch pre školy a školské zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK.

1. Analytická časť

1.1. Stav stredného školstva a počtu žiakov v územnej pôsobnosti KSK

V súčasnosti je v územnej pôsobnosti KSK zaradených k 15.09.2020 v sieti škôl a školských zariadení Slovenskej republiky **99 stredných škôl**:

- Košický samosprávny kraj (19 gymnázií, 5 SPŠ, 39 SOŠ, 7 škôlských zariadení)
- Okresný úrad Košice (2 gymnáziá a 1 SOŠ)
- mesto Rožňava (1 spojená škola s VJM s organizačnými zložkami ZŠ a SOŠ)
- cirkevné školy (8 gymnázií a 4 SOŠ)
- súkromné školy (3 gymnáziá, 1 SŠŠ a 14 SOŠ)
- Prešovský samosprávny kraj (2 SOŠ)

Stredné školy v územnej pôsobnosti KSK				
zriaďovateľ	počet škôl	% zastúpenie v kraji	počet žiakov	% zastúpenie v kraji
KSK	63	64 %	23 718	74 %
Okresný úrad Košice	3	3 %	1423	4 %
Mesto Rožňava	1	1 %	68	0 %
PSK	2	2 %	113	0 %
Cirkevný zriaďovateľ	12	12 %	3114	10 %
Súkromný zriaďovateľ	18	18 %	3718	12 %
Spolu	99	100 %	32 154	100 %

Tabuľka 1: Počet škôl a žiakov v stredných školách v územnej pôsobnosti KSK (Zdroj CVTI)

Z celkového počtu 99 stredných škôl je v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK 63 stredných škôl, čo predstavuje 64 % zastúpenie v Košickom kraji a v šk. roku 2020/2021 v školách v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK študuje 74% z celkového počtu stredoškôľakov študujúcich v Košickom kraji. KSK je najväčším zriaďovateľom stredných škôl v Košickom kraji

Z pohľadu zriaďovateľov je v sieti škôl a školských zariadení SR významný podiel cirkevných a súkromných škôl. Z celkového počtu 99 stredných škôl je 69 škôl zriadených verejnými zriaďovateľmi (Košický samosprávny kraj, Prešovský samosprávny kraj, Okresný úrad Košice a Mesto Rožňava), 12 škôl zriadených štátom uznanou cirkvou alebo náboženskou spoločnosťou (cirkevné školy) a 18 škôl zriadených inou fyzickou alebo právnickou osobou (súkromné školy).

Z pohľadu regionálneho pokrytia územia KSK strednými školami sa veľká väčšina škôl nachádza na území krajského mesta Košice. Je to 28 škôl zriadených KSK, 12 súkromných, 7 cirkevných a 3 školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Okresného úradu Košice (v prílohe - Školy v územnej pôsobnosti KSK).

Na všetkých stredných školách v územnej pôsobnosti Košického samosprávneho kraja v školskom roku 2020/2021 študuje 32 154 žiakov, z toho zo žiakov denného štúdia študuje 32 % v gymnáziách (8-ročný vzdelávací program, 5-ročný bilingválny program v školách bez medzinárodných zmlúv, 4-ročný vzdelávací program, v odbore 7451 J športové gymnázium v športových školách a gymnázium ako org. zložka spojenej školy) a 68 % v stredných odborných školách (ďalej len „SOŠ“). Ako uvádzame v nasledujúcom prehľade, z pohľadu počtu žiakov dochádzalo v ostatných rokoch k postupnému poklesu celkového počtu študujúcich v stredných školách, čomu zodpovedala aj klesajúca rámcová prognóza očakávaného počtu žiakov pre prijímacie konanie. Pozitívny je nárast počtu žiakov v šk. roku 2020/2021. Uvedené hodnoty hovoria o počte žiakov v dennej aj externej forme štúdia.

Vývoj celkového počtu žiakov v stredných školách v územnej pôsobnosti KSK									
Školský rok	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21
Počet žiakov	36 864	35 141	34 903	34 631	33 908	33 208	32 267	31 729	32 154
Medziročná zmena		-1 723	-238	-272	-723	-700	-941	-538	+425

Tabuľka 2: Vývoj celkového počtu žiakov v stredných školách v územnej pôsobnosti KSK od roku 2012-2020

1.1.1. Vývoj počtu žiakov v gymnáziách v územnej pôsobnosti KSK

Vývoj počtu žiakov za sledované obdobie naznačuje pokles počtu žiakov na gymnáziách v Košickom kraji. Súvisí to s demografickým vývojom, poklesom študijného potenciálu žiakov v regiónoch a s klesajúcou rámcovou prognózou predpokladaného počtu žiakov pre gymnázia v súvislosti s určovaním najvyššieho počtu žiakov pre prijímacie konanie.

Relatívne stabilný počet žiakov v cirkevných gymnáziách úzko súvisí aj s počtom cirkevných gymnázií na území mesta Košice (z celkového počtu 8 cirkevných gymnázií je 5 na území mesta Košice).

Vývoj počtu žiakov na gymnáziách v rokoch 2012 – 2020 k 15. 9. daného roka									
zriaďovateľ	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
štátne	9 851	9 397	9 274	9 007	8 788	8 884	8 584	8 046	7 892
súkromné	736	671	647	626	591	601	608	613	608
cirkevné	1 618	1 685	1 723	1 816	1 864	1 933	1 921	1 915	1 913
Spolu	12 205	11 753	11 644	11 449	11 243	11 418	11 113	10 574	10 413

Tabuľka 3: Vývoj počtu žiakov v gymnáziách a org. zložke gymnáziium v športových školách od roku 2012 - 2020 (Zdroj CVTI)

V šk. roku 2020/2021 študuje v gymnaziálnej forme štúdia v školách KSK 65 % žiakov. V gymnáziách cirkevných zriaďovateľov sa vzdeláva 19 % žiakov, na školách OÚ 11% žiakov a na gymnáziách súkromných zriaďovateľov 5 % žiakov.

Gymnázia v územnej pôsobnosti KSK k 15. 09. 2020				
zriaďovateľ	počet škôl	% zastúpenie v kraji	počet žiakov	% zastúpenie v kraji
KSK	20	61 %	6 437	65 %
Okresný úrad Košice	2	6 %	1 122	11 %
Cirkevný zriaďovateľ	8	24 %	1 913	19 %
Súkromný zriaďovateľ	3	9 %	450	5 %
Spolu	33	100 %	9 922	100%

Tabuľka 4: Počet žiakov v gymnáziách v územnej pôsobnosti KSK (Zdroj CVTI)

Gymnázia s bilingválnym vzdelávacím programom

V územnej pôsobnosti KSK je celkovo 9 gymnázií s 5-ročným bilingválnym programom vzdelávania bez medzinárodných zmlúv v slovensko-anglickom jazyku (SA) a v slovensko-nemeckom jazyku (SN).

Žiaci v bilingválnych vzdelávacích programoch na gymnáziách bez medzinárodných zmlúv				
zriaďovateľ	počet škôl	% zastúpenie v kraji	počet žiakov	% zastúpenie v kraji
KSK	4 SA,SN	44 %	658	34 %
Okresný úrad Košice	1 SA	11 %	109	6 %
Cirkevný zriaďovateľ	2 SA	22 %	962	50 %
Súkromný zriaďovateľ	2 SA	22 %	213	11 %
Spolu	9	100 %	1942	100 %

Tabuľka 5: Žiaci v bilingválnych vzdelávacích programoch na gymnáziách bez medzinárodných zmlúv (Zdroj CVTI)

Z celkového počtu je 7 gymnázií s týmto programom na území mesta Košice, 1 Gymnázium v Rožňave a 1 Gymnázium v Spišskej Novej Vsi a celkového počtu žiakov vzdelávajúcich sa v gymnáziách v Košickom kraji študuje 19,6 % žiakov v gymnáziách s 5-ročným bilingválnym programom bez medzinárodných zmlúv a 4,7 % v 5-ročných bilingválnych programoch uzatvorených na základe medzinárodnej zmluvy so vzdelávaním v slovenskom- francúzskom, španielskom a ruskom jazyku.

Žiaci v bilingválnych vzdelávacích programoch na základe medzinárodných zmlúv				
zriaďovateľ	počet škôl	% zastúpenie v kraji	počet žiakov	% zastúpenie v kraji
KSK	0	0 %	0	0 %
Okresný úrad Košice	2 SF, SŠ, SR	100 %	468	100 %
Cirkevný zriaďovateľ	0	0 %	0	0 %
Súkromný zriaďovateľ	0	0 %	0	0 %
Spolu	2	100 %	468	100 %

Tabuľka 6: Žiaci v bilingválnych vzdelávacích programoch na gymnáziách na základe medzinárodnej zmluvy (Zdroj CVTI)

Gymnázia s osemročným vzdelávacím programom

Gymnázia s osemročným vzdelávacím programom pôvodne vznikli pre nadaných a talentovaných žiakov. V súlade s demografickým poklesom počtu žiakov pokleslo aj percento žiakov s nadaním v populácii. Podľa § 64 ods. (4) zákona 245/2008 Z. z. orgán miestnej štátnej správy rozhoduje o návrhu počtu žiakov prijímaných do 1. ročníka osemročných gymnázií tak, aby počet žiakov týchto tried neprekročil 5 % z daného populačného ročníka v príslušnom školskom roku. V Košickom kraji, kde narastá počet žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia hlavne mimo mesta Košíc, majú často gymnázia problém odbor naplniť.

V nasledujúcom prehľade uvádzame počet osemročných gymnázií a počet žiakov podľa stavu k 15. 9. 2020 rozdelených podľa zriaďovateľov v Košickom kraji.

Žiaci v 8-ročných vzdelávacích programoch na gymnáziách				
zriaďovateľ	počet škôl	% zastúpenie v kraji	počet žiakov	% zastúpenie v kraji
KSK	13	68 %	1 963	70 %
Okresný úrad Košice	1	5 %	183	6 %
Cirkevný zriaďovateľ	3	16 %	388	14 %
Súkromný zriaďovateľ	2	11 %	282	10 %
Spolu	19	100 %	2 816	100 %

Tabuľka 7: Žiaci v osemročných vzdelávacích programoch na gymnáziách (Zdroj CVTI)

1.1.2. Vývoj počtu žiakov v stredných odborných školách v územnej pôsobnosti KSK

V šk. roku 2020/2021 sa v stredných odborných školách (vrátane stredných priemyselných škôl, športových a umeleckých škôl) vzdeláva spolu 20 905 žiakov v Košickom kraji, z toho 78 % žiakov v SOŠ zriaďovateľskej pôsobnosti KSK. V školách cirkevných zriaďovateľov sa vzdeláva 6% a u súkromných zriaďovateľov 14% z celkového počtu žiakov. V školách okresného úradu Košice a mesta Rožňava to predstavuje 1% z celkového počtu žiakov vzdelávajúcich sa v SOŠ v Košickom Kraji. Najvýznamnejším zriaďovateľom SOŠ v Košickom kraji je KSK s počtom 42 SOŠ. Tento počet predstavuje 68% zastúpenie odborného vzdelávania v Košickom kraji. V nasledujúcom prehľade uvádzame vývoj počtu žiakov v sledovanom období (roky 2012 – 2020) naprieč zriaďovateľmi spolu SOŠ vrátane umeleckých, športových škôl s odborními vzdelávania 74 a spojené školy.

V súvislosti s vývojom počtu žiakov v SOŠ zaznamenávame v poslednom roku napriek nepriaznivému demografickému vývoju mierny nárast záujmu o štúdium v SOŠ súkromných zriaďovateľov.

Vývoj počtu žiakov na SOŠ, SPŠ, športových a umeleckých školách v rokoch 2012 – 2020										
k 15. 9. daného roka		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
štátne školy	Umelecké	661	642	651	650	676	626	611	612	605
	SOŠ	19 141	18 211	17 995	17 457	16 943	15 922	15 161	14 889	14 888
súkromné školy	Umelecké	251	282	311	220	195	218	221	223	231
	SOŠ	1 243	1 216	1 155	1 619	1 545	1 567	1 562	2 087	2 256
cirkevné školy	Umelecké									
	SOŠ	962	980	1 031	1 059	1 057	1 057	1 075	1 058	1 048
Spolu SOŠ a umelecké školy		22 258	21 331	21 143	21 005	20 416	19 390	18 630	18 869	19 028

Tabuľka 8: Vývoj počtu žiakov na SOŠ a umeleckých školách od roku 2012-2020 (Zdroj CVTI)

SOŠ v územnej pôsobnosti KSK				
zriaďovateľ	počet škôl	% zastúpenie v kraji	počet žiakov	% zastúpenie v kraji
KSK	42	68 %	16 343	78 %
Okresný úrad Košice	1	1,61 %	301	1 %
Mesto Rožňava	1	1,61 %	68	0 %
PSK	2	3 %	113	1 %
Cirkevný zriaďovateľ	4	6 %	1 201	6 %
Súkromný zriaďovateľ	12	19 %	2 879	14 %
Spolu	62	100 %	20 905	100 %

Tabuľka 9: Počet žiakov v SOŠ v územnej pôsobnosti KSK (Zdroj CVTI)

1.1.3. Stredné športové školy

Športové gymnázia sa v súlade so zákonom k 01. 01. 2019 premenovali na stredné športové školy, ktoré môžu vzdelávať žiakov nielen v odbore športové gymnázium, ale môžu do svojej siete športových škôl zaradiť aj odbory pre športovcov, ktoré ponúkajú odborné školy. V KSK sú dve školy tohto druhu, zriaďovateľom jednej je KSK a druhá je súkromná škola. Spolu sa v nich v šk. roku 2020/2021 vzdeláva 491 žiakov.

Stredné športové školy				
zriaďovateľ	počet škôl	% zastúpenie v kraji	počet žiakov	% zastúpenie v kraji
KSK	1	50 %	333	68 %
Okresný úrad Košice	0	0 %	0	0 %
Cirkevný zriaďovateľ	0	0 %	0	0 %
Súkromný zriaďovateľ	1	50 %	158	32 %
Spolu	2	100 %	491	100 %

Tabuľka 10: Počet škôl SŠŠ v územnej pôsobnosti KSK (Zdroj CVTI)

1.1.4. Školy umeleckého priemyslu

Školy umeleckého priemyslu ŠUP vznikli zo škôl úžitkového výtvarníctva k 01. 09. 2019. Zmena sa týkala celoplošne všetkých škôl úžitkového výtvarníctva a stredných umeleckých škôl na Slovensku v zmysle ustanovenia §161 zákona č. 248/2008 Z.Z. Školský zákon.

Ministerstvo školstva SR pristúpilo k tomuto kroku na základe podnetov z praxe. Zjednotením bolo zároveň postavené výtvarné umenie (ŠUP) na úroveň hudobno-dramatického a tanečného umenia

(konzervatóriá), pretože dovtedy sa na týchto školách nedali uplatňovať pravidlá spojené s odborným vzdelávaním a prípravou, s výnimkou umelecko-remeselnej tvorby.

Školy umeleckého priemyslu				
zriaďovateľ	počet škôl	% zastúpenie v kraji	počet žiakov	% zastúpenie v kraji
KSK	1	50 %	329	65 %
Okresný úrad Košice	0	0 %	0	0 %
Cirkevný zriaďovateľ	0	0 %	0	0 %
Súkromný zriaďovateľ	1	50 %	178	35 %
Spolu	2	100 %	507	100 %

Tabuľka 11: Počet žiakov v ŠUP v územnej pôsobnosti KSK (Zdroj CVTI)

1.1.5. Konzervatória

Konzervatória pripravujú žiakov na profesionálne umelecké uplatnenie a na vyučovanie umeleckých a odborných predmetov vo vzdelávacích programoch umeleckého zamerania. Z celkového počtu konzervatórií a umeleckých škôl na Slovensku sa v Košickom kraji nachádzajú 4 konzervatória, rovnako tak v Bratislavskom kraji. V ostatných krajoch sa vzdelávanie v tomto odbore poskytuje v menšej miere.

Konzervatória				
zriaďovateľ	počet škôl	% zastúpenie v kraji	počet žiakov	% zastúpenie v kraji
KSK	2	50 %	605	72 %
Okresný úrad Košice	0	0 %	0	0%
Cirkevný zriaďovateľ	0	0 %	0	0%
Súkromný zriaďovateľ	2	50 %	231	28 %
Spolu	4	100 %	836	100 %

Tabuľka 12: Počet žiakov v konzervatóriách v územnej pôsobnosti KSK (Zdroj (CVTI)

1.2. Demografický vývoj v súvislosti so vzdelávaním v SŠ v Košickom kraji

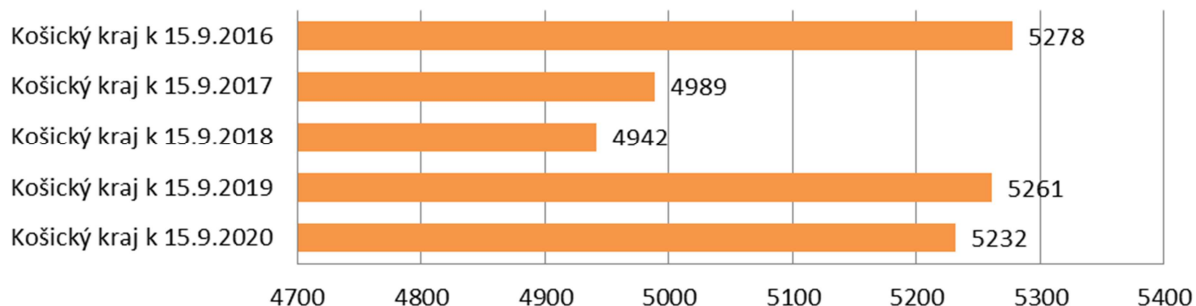
Z pohľadu počtu žiakov dochádza v ostatných rokoch k postupnému poklesu celkového počtu študujúcich v stredných školách. Pozitívnym sa javí aktuálny šk. rok 2020/21, kedy došlo k miernemu nárastu celkového počtu študujúcich na stredných školách v KSK (Tabuľka č. 2).

Z analýzy populačného vývoja vyplýva, že od roku 2016 kolíše počet žiakov končiacich 9. ročník základných škôl. K miernemu poklesu počtu žiakov však v súčasnosti dochádza aj v základných školách v Košickom kraji, aktuálne počty uvádzame v nasledujúcom prehľade. Z uvedeného môžeme predpokladať mierny pokles resp. kolísajúci počet žiakov končiacich základné školy a nastupujúcich na stredné školy v KSK. Zároveň bude v budúcnosti potrebné prihliadať na faktory ovplyvňujúce štruktúru populačného ročníka.

Vývoj celkového počtu žiakov denného štúdia na základných školách v Košickom kraji							
Školský rok	2013/2014	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
prváci	9 324	9 357	9 756	10 018	9 835	9 447	9 370
piatáci	7 437	7 598	7 703	7 569	7 613	7 600	8 076
ôsmaci	6 467	6 207	5 829	5 839	6 211	6 205	6 176
deviataci	5 887	5 585	5 278	4 989	4 942	5 261	5 232
Počet žiakov v ZŠ	29 115	28 747	28 566	28 415	28 601	28 513	28 854

Tabuľka 13: Vývoj celkového počtu žiakov štúdia na základných školách v Košickom kraji od roku 2013-2020

Osobitnú skupinu tvoria žiaci končiaci povinnú školskú dochádzku v 9. ročníku. Táto skupina nie je osobitne štatisticky sledovaná. V grafe č.1 vidíme počty týchto žiakov. Táto skupina je obzvlášť riziková preto je zo strany riaditeľov SŠ potrebné zintenzívniť spoluprácu so ZŠ tak, aby mohli spoločne hľadať cesty na motiváciu žiakov k pokračovaniu vo vzdelávaní v strednej škole v odboroch skupiny H – trojročné s výučným listom.

Graf 1 Počty žiakov končiacich povinnú školskú dochádzku v 9. ročníku ZŠ

Dôležitým demografickým ukazovateľom je aj národnostná štruktúra obyvateľstva a teda aj žiakov v stredných školách v kraji. Pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov sa môže každý občan SR slobodne rozhodnúť, ku ktorej národnosti sa prihlási, pričom nie je nijako viazaný príslušnosťou k niektorej národnostnej alebo etnickej skupine. Väčšina obyvateľov spája deklarovanú národnosť s národnou alebo etnickou príslušnosťou. Výnimkou je však rómske etnikum, ktoré vo väčšine volí inú ako rómsku národnosť. Najčastejšie sa prikláňajú k väčšinovej národnosti na príslušnom území (vo väčšine prípadov k slovenskej alebo maďarskej národnosti).

Podľa predbežných údajov zo sčítania z roku 2021 žije v Košickom kraji 73,3 % obyvateľov slovenskej národnosti, 9,4 % maďarskej národnosti a 4,6 % obyvateľstva rómskej národnosti. Ostatné národnosti (česká, rusínska, ukrajinská, nemecká) sa podieľajú na celkovej počte obyvateľstva Košického kraja podielom menším ako 1 %. (v prílohe – Prehľad žiakov podľa štátneho občianstva a národností v KSK).

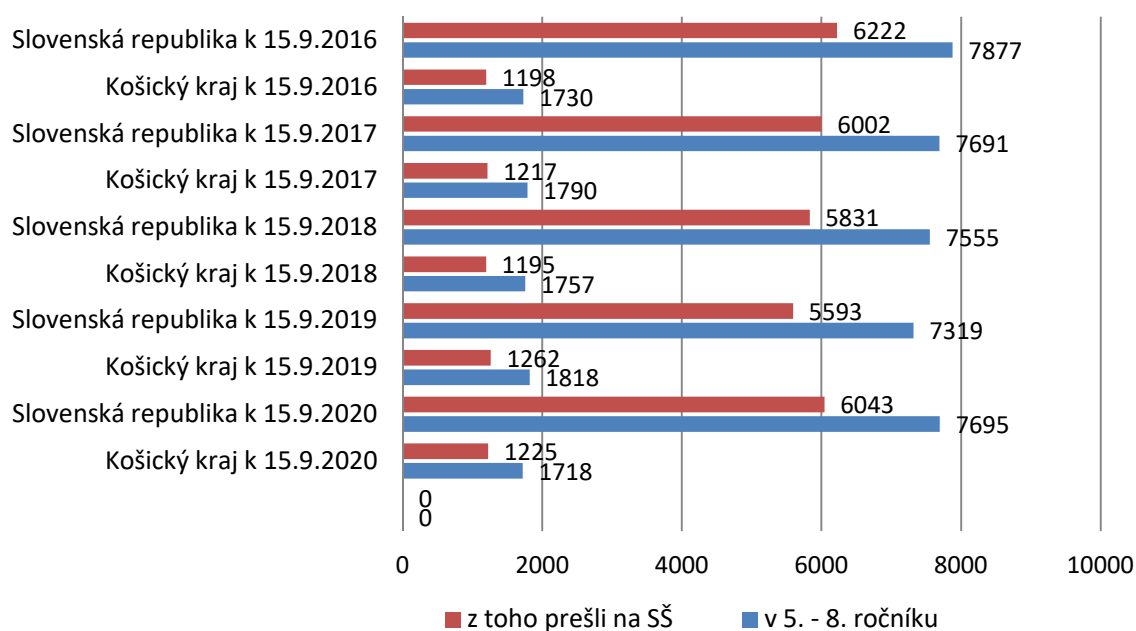
Je preto dôležité z pohľadu maďarskej národnostnej menšiny zabezpečiť aktívny a citlivý prístup KSK pri optimalizácii siete škôl, odborov a pri určovaní najvyššieho počtu žiakov prvých ročníkov stredných škôl na národnostne zmiešanom území.

Slovensko patrí medzi 17 európskych krajín, v ktorých je podiel osôb s predčasne ukončenou školskou dochádzkou na populáciu 18 – 24 ročných pod hranicou 10 %. Znepokojivý je však stúpajúci trend v rokoch 2009 – 2017. Hoci v roku 2018 došlo k miernemu poklesu, podľa prognóz Slovensko nakoniec nemusí cieľ dosiahnuť. Problém predčasného ukončovania školskej dochádzky sa týka niektorých regiónov viac a niektorých menej. Ide totiž o fenomén spätý s chudobou a so sociálnym vylúčením.

Najväčší výskyt takýchto prípadov možno očakávať tam, kde je najvyššia miera chudoby a nezamestnanosti. Preto je najhoršia situácia v Košickom, Prešovskom a Banskobystrickom kraji, kde žije zároveň najviac rómskeho obyvateľstva. Problém predčasného ukončovania školskej dochádzky sa vo veľkej miere týka práve rómskych žiakov z vylúčených rómskych lokalít.

V rokoch 2020 až 2028 dôjde k výraznému nárastu počtu mladých ľudí z marginalizovaných komunít. Ich percentuálne zastúpenie zo všetkých mladých ľudí vo veku 15 –18 rokov v Košickom kraji v danom populačnom ročníku ale nebude zodpovedať ich percentuálnemu zastúpeniu v stredných školách. Očakáva sa, že zvyšujúci sa počet žiakov z marginalizovaných komunít nebude pokračovať v stredných školách alebo strednú školu nedokončia. Pôjde najmä o žiakov zo segregovaného prostredia. Až 14 % detí z populačného ročníka vo veku 6 rokov musí absolvovať nultý ročník a vyše 20 % populačného ročníka 15 ročných mladých ľudí nepokračuje na stredných školách.

V nasledujúcom prehľade sú uvedené počty žiakov končiacich v KSK a v SR v 5. - 8. ročníku za posledných päť rokov a počty žiakov z týchto, ktorí pokračujú vo vzdelávaní na strednej škole. Číselné hodnoty za SR uvádzame na porovnanie stavu týchto žiakov so žiakmi v KSK.

Graf 2: Porovnanie počtu žiakov končiacich v nižších ročníkoch (v 5. až 8. ročníku) ZŠ k počtu žiakov, ktorí pokračujú na SŠ v skupine odborov F v KSK a v SR v rokoch 2016 až 2020 (Zdroj CVTI SR)

Predčasné ukončenie školskej dochádzky má rovnako negatívnych dosahov na spoločnosť i život jednotlivcov. Mnoho mladých ľudí odchádza zo škôl a vstupuje na pracovný trh bez šance si nájsť uplatnenie.

Predpokladá sa, že keby sa v celej Európe znížil podiel tých, ktorí predčasne ukončia školskú dochádzku, iba o 1 %, znamenalo by to každoročne takmer o pol milióna viac kvalifikovaných mladých ľudí. Vplyvy predčasného ukončovania školskej dochádzky však nie sú len ekonomické. Ľudia, ktorí vypadli zo systému, nielenže nedokážu nájsť uplatnenie na trhu práce, ale prežívajú svoj život menej plnohodnotne, majú nižšie životné očakávania a spravidla aj horšie zdravie. V menšej miere sa tiež zapájajú do občianskeho života. Ak sa teda tento problém týka niektorých regiónov viac a niektorých menej a v jednotlivých okresoch budú tieto percentuálne podiely samozrejme rôzne v závislosti od štruktúry obyvateľstva, štát má pri vyžadovaní povinnej školskej dochádzky na túto nepriaznivú situáciu adekvátne reagovať.

(zdroj: <https://analyza.todarozum.sk/docs/339730001oo1a/>).

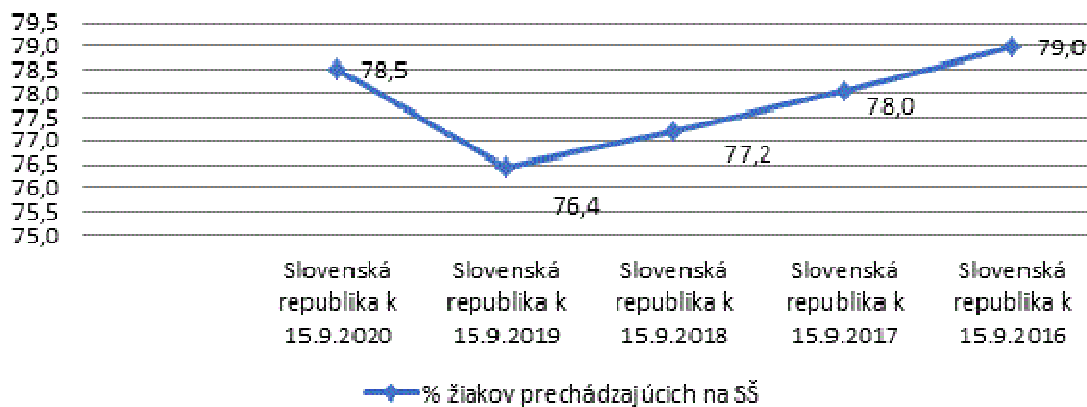
Vzdelávanie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Ako uvádza Atlas rómskych komunít 2019, v Košickom kraji je najvyšší počet obcí s rómskou populáciou v 3 skupinách (11 až 20 %, 21 až 30 % a 31 až 40 %). Dokument uvádza 129 obcí. V týchto obciach je predpoklad nárastu počtu rómskych detí v nasledujúcich 10 rokoch. V tejto skupine majú školy zriadených 18 elokovaných pracovísk. V 69 obciach s obyvateľstvom rómskej populácie nad 40% je spolu 13 elokovaných pracovísk a v 22 obciach so 41 až 50 % osídlením MRK nie je žiadne EP. Z uvedeného vyplýva potreba komunikácie so starostami takýchto obcí o zabezpečení vzdelávania pre detí ich občanov a možnosti zriadenia aj elokovaného pracoviska tam, kde na to budú vhodné podmienky (vhodný nevyužitý priestor). V tabuľke sú spracované len tie obce, kde osídlenie MRK bolo štatisticky spracované v Atlase rómskych komunít 2019.

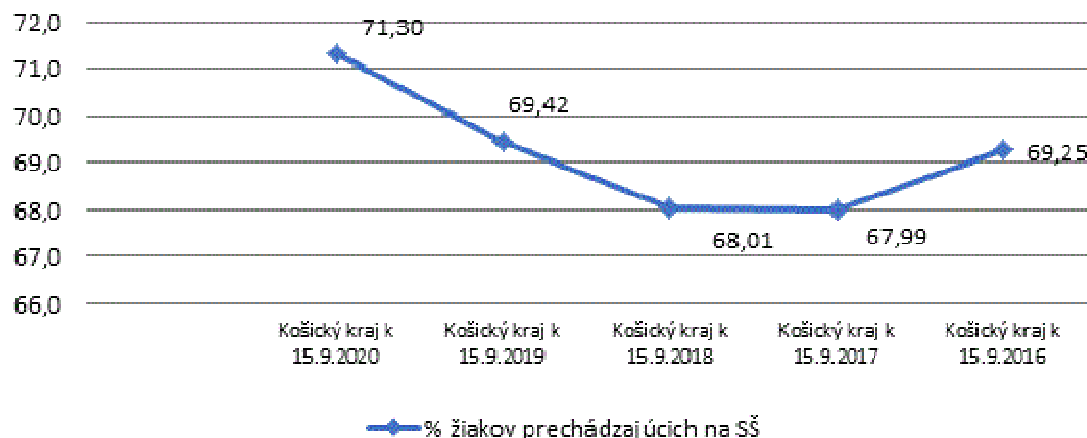
Podiel rómskych obyvateľov v obci (interval)	Počet obcí	Počet EP v tejto skupine obcí	Obec (vrátane častí KE), kde sú zriadené EP SŠ KSK
1 %-10 %	21	3	Rozhanovce, Košice- Západ -2
11 %-20 %	46	4	Čaňa, Čierna nad Tisou, Kuzmice, Parchovany
21 %-30 %	43	7	Prakovce, Bidovce, Družstevná pri Hornáde, Moldava n/B, Sečovce, Zemplínska Teplica, Trebišov(s)
31 %-40 %	40	7	Medzev, Slanec, Sokoľany, Turňa n/B, Bačkov, Leles, Kráľovce
41 %-50 %	22	0	
51 %-60 %	19	6	Nálepkovo, Veľká Ida, Šamudovce, Rudňany, Lastovce, Nižný Žipov
61 %-70 %	9	1	Markušovce
71 %-80 %	12	3	Drahňov, Pavlovce n/U, Malčice (S)
81 %-90 %	3	1	Richnava
91 %-100 %	4	2	Kecerovce, Blatné Remety
Spolu	219	34	

Tabuľka 14: Obce v KSK podľa rómskeho osídlenia, v ktorých sú zriadené EP SŠ (Zdroj Atlas rómskych komunít 2019, CVTI, Sieť škôl SR)

V nasledujúcich prehľadoch je možné porovnať vývoj v KSK a SR vo vzdelávaní u žiakov z MRK na strednej škole. Z porovnania vyplýva, že v KSK je potrebné tejto skupine venovať viac pozornosti pri ich motivácii k získaniu stredoškolského vzdelania.

Graf 3: % žiakov, ktorí neukončili ZŠ v 5. až 8. ročníku a pokračujú vo vzdelaní na SŠ v SR v rokoch 2016- 2020 (Zdroj CVTI)

Graf 4: % žiakov, ktorí neukončili ZŠ 5. až 8. ročníku a pokračujú vo vzdelaní na SŠ v KSK v rokoch 2016- 2020 (Zdroj CVTI)

1.3. Plánovanie najvyššieho počtu žiakov I. ročníka SŠ v územnej pôsobnosti KSK

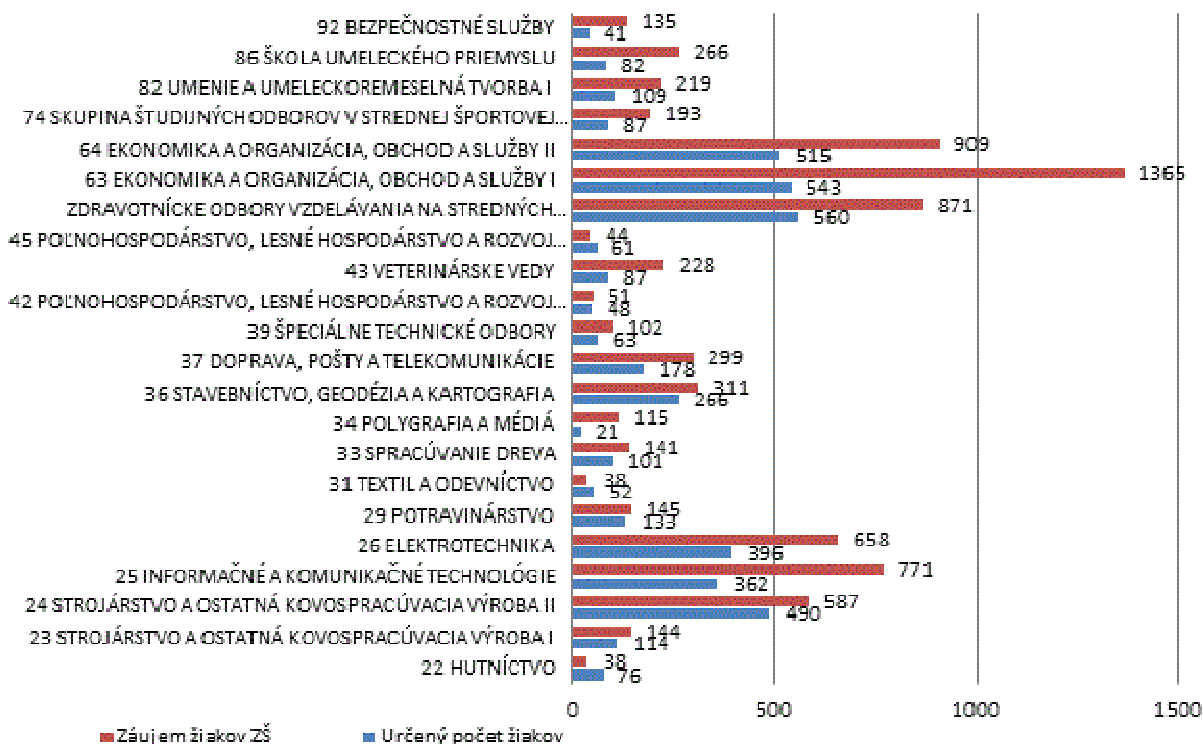
V súvislosti so zmenou zákona č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a v súlade s vyhláškou MŠVVaŠ SR č. 292/2019 určuje KSK najvyšší počet žiakov prvých ročníkov stredných škôl pre všetky školy vo svojej územnej pôsobnosti. Podľa tejto aktuálne platnej legislatívy určuje MŠVVaŠ SR pre jednotlivé samosprávne kraje násobok predpokladaného počtu žiakov posledného ročníka základných škôl a rámcovú prognózu novoprijatých žiakov stredných škôl (smerné číslo). V súlade s určenou rámcovou prognózou pre prijímacie konanie v šk. roku 2022/2023 bude možné prijať o 2,761 % viac žiakov do prvých ročníkov stredných škôl na území KSK ako v minulom šk. roku.

Rámcová prognóza novoprijatých žiakov do prvého ročníka SŠ				
školský rok	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Počet žiakov (smerné číslo)	6 468	6 538	6 210	6 386
násobok predpokladaného počtu žiakov	1,2	1,2	1,16	1,14
Skutočný počet žiakov	5 390	5 448	5 353	5 602
Fond	1 078	1 090	857	784

Tabuľka 15: Prognóza novoprijatých žiakov v KSK

Násobok predpokladaného počtu žiakov navýši skutočný počet žiakov v kraji, vytvára sa tzv. rezerva, fond pre žiakov, ktorí by chceli študovať na škole v Košickom kraji a sú z iného kraja. Skutočný počet žiakov zodpovedá 1,00 násobku rámcovej prognózy predpokladaného počtu žiakov.

Pri plánovaní počtu žiakov, riaditelia škôl a zriaďovatelia stredných škôl majú s ročným predstihom presne odhadnúť počet žiakov, ktorí na konkrétnej škole budú mať záujem študovať konkrétny študijný odbor. Školy a zriaďovatelia majú snahu plánovať čo najvyššie počty žiakov do prvého ročníka stredných škôl, pretože na žiakov prijatých nad rámec určeného počtu nebude poukázané normatívne financovanie zo štátneho rozpočtu. Vzniká teda disproporcija medzi potrebami trhu a možnosťami škôl.

Graf 5 Záujem žiakov ZŠ prichádzajúcich na SŠ o skupiny odborov podľa podaných prihlášok na SŠ pre 1. roč. šk. roku 2020/2021

Národnostné vzdelávanie v SŠ na území KSK – školy s vyučovacím jazykom maďarským

Ďalším faktorom, ktorý ovplyvňuje proces plánovania najvyššieho počtu žiakov je vzdelávanie na národnostne zmiešaných územiach, kde sa v niektorých prípadoch pristúpilo k vytváraniu duplicitných tried v slovenskom aj maďarskom vyučovacom jazyku.

Vzdelávanie v maďarskom jazyku sa zabezpečuje na území Košického kraja v školách s vyučovacím jazykom maďarským (ďalej ako „VJM“). V územnej pôsobnosti KSK sa vzdelávanie s VJM uskutočňuje v piatich gymnáziách a piatich SOŠ. V nasledujúcom prehľade uvádzame zoznam škôl v územnej pôsobnosti KSK s uvedením vývoja počtu žiakov od roku 2016.

GYMNÁZIA - s vyučovacím jazykom maďarským

P. č.	Názov školy	Počet žiakov v jednotlivých šk. roku				
		16/17	17/18	18/19	19/20	20/21
1	Gymnázium a ZŠ Sándora Máraiho s VJM - Márai Sándor Magyar Tanítási Nyelvű Gimnázium és Alapiskola, Kuzmányho 6, Košice	125	140	130	121	131
2	Cirkevná SŠ, organizačná zložka Gymnázium, Hlavná 54, Moldava nad Bodvou	28	29	26	32	46
3	Gymnázium – Gimnázium, Fábryho 1, Veľké Kapušany	194	94	92	85	69
4	Gymnázium Pavla Jozefa Šafárika - Pavol Jozef Šafárik Gimnázium, Akademia Hronca 1, Rožňava	47	52	65	64	60
5	Gymnázium – Gimnázium, Horešská 18, Kráľovský Chlmec	228	251	226	197	193
Spolu gymnázia		622	566	539	499	499

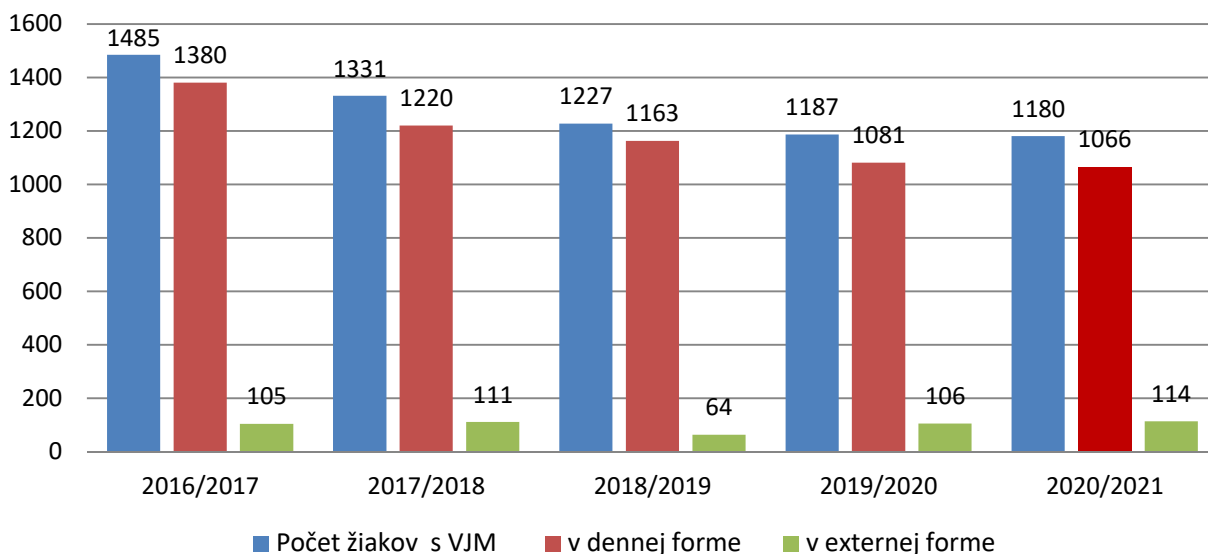
Tabuľka 16: Prehľad počtu žiakov v gymnáziách s VJM (Zdroj CVTI)

STREDNÉ ODBORNÉ ŠKOLY - s vyučovacím jazykom maďarským

P. č.	Názov školy	Počet žiakov v jednotlivých šk. rok				
		16/17	17/18	18/19	19/20	20/21
1.	SOŠ technická a ekonomická Jozefa Szakkayho – Szakkay József Műszaki és Közgazdasági Szakközépiskola Grešákova 1, Košice	152	170	179	157	153
2	Spojená škola, org. zložka SOŠ, J. A. Komenského 5, Rožňava	53	51	62	67	68
3	Stredná zdravotnícka škola - Egészségügyi Középiskola, Nám.1. mája 1, Rožňava	45	32	35	36	38
4	SOŠ techniky a remesiel – Műszaki Szakok és Mesterségek Szakközépiskolája, Rákocziho 23, Kráľovský Chlmec	217	190	144	145	159
5	SOŠ agrotechnických a gastronomických služieb – Agrártechnikai és Gasztronómiai Szolgáltatási Szakközépiskola, J. Majlátha 2, Pribeník	315	256	231	258	263
Spolu SOŠ		782	699	651	663	681

Tabuľka 17: Prehľad počtu žiakov v SOŠ s VJM od roku 2016-2020 (Zdroj CVTI)

V sledovanom období počet žiakov v školách s VJM postupne klesal. Pozitívna zmena nastala v šk. roku 2020/2021, kde evidujeme nárast žiakov na SOŠ s VJM. Je potrebné si uvedomiť, že za ostatných päť rokov celkový počet žiakov vzdelávaných v študijných a učebných odboroch s VJM poklesol o 224 žiakov.

Graf 6 Vývoj počtu žiakov s VJM v školách v období 2016/2017 až 2020/2021

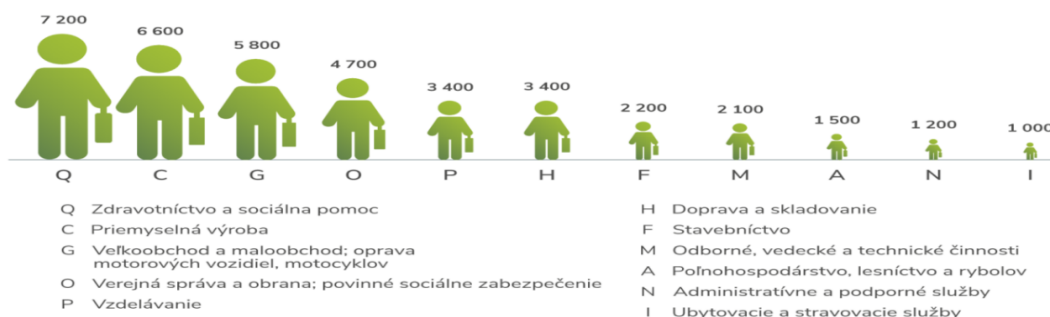
Pri riešení optimalizácie siete škôl, študijných a učebných odborov a pri určovaní najvyššieho počtu žiakov prvých ročníkov SŠ pre prijímacie konanie v nasledujúcom šk. roku je dôležité zabezpečiť proaktívny prístup KSK na školách s VJM na národnostne zmiešanom území. V súlade so štatistickými ukazovateľmi o demografickom vývoji na národnostne zmiešanom území v Košickom kraji môže predseda KSK o 10 % navýšiť určený najvyšší počet žiakov prvých ročníkov SŠ pre prijímacie konanie v nasledujúcom šk. roku pre stredné školy s VJM.

1.3.1. Potreby trhu práce

Pandemická situácia v prvej polovici roku 2020 spojená s rozšírením ochorenia COVID-19 do celého sveta obmedzila každodenné spotrebiteľské návyky osôb, čím sa znížil dopyt po tovaroch a službách, čo v konečnom dôsledku ovplyvňuje aj dopyt po pracovných silách. Aj napriek očakávanému poklesu zamestnanosti v roku 2020 sa predpokladajú kladné potreby trhu práce v období 2020 – 2025 predovšetkým vďaka rýchlej regenerácii trhu práce v roku 2021. V nasledujúcom ilustračnom grafe uvádzame odhad trhu práce v KSK.

Graf 7 Dodatočná potreba pracovných síl do roku 2025 (hodnota predstavuje počet osôb) podľa hlavných tried SK ISCO 08

Graf 8 Prognóza celkovej dodatočnej potreby pracovných síl v 2020 – 2025 v Košickom kraji v odvetviach hospodárstva

Zamestnávateľa a potreby trhu práce sú kľúčovou prioritou pri koncepčnom nastavovaní siete študijných a učebných odborov v SOŠ v Košickom kraji.

Najvyšší nedostatok vhodných pracovných síl v Košickom kraji bude v oblasti obchodu a financií, kde bude chýbať v najbližších piatich rokoch 2,2 tisíc pracujúcich. Zo stredoškolských pozícií bude tiež výrazný nedostatok pri viacerých profesiách ako sú predavači, strojárski, či sociálno-výchovní pracovníci. Prebytok ponuky (osôb) na trhu práce bude v oblasti textilného a odevného priemyslu, stavebníctva, dopravy a logistiky.

Graf 9 Zhľuky zamestnaní s výrazným prebytkom ponuky (osôb) na trhu práce v 2020 – 2025 v Košickom kraji (údaje sú v tisícoch osôb) (zdroj: www.trendyprace.sk/sk/trendy-trhu-prace/sk-trendy)

Graf 10 Zhľuky zamestnaní s výrazným prebytkom ponuky (osôb) na trhu práce v období 2020 – 2025 v Košickom kraji (zdroj: www.trendyprace.sk/sk/trendy-trhu-prace/sk-trendy)

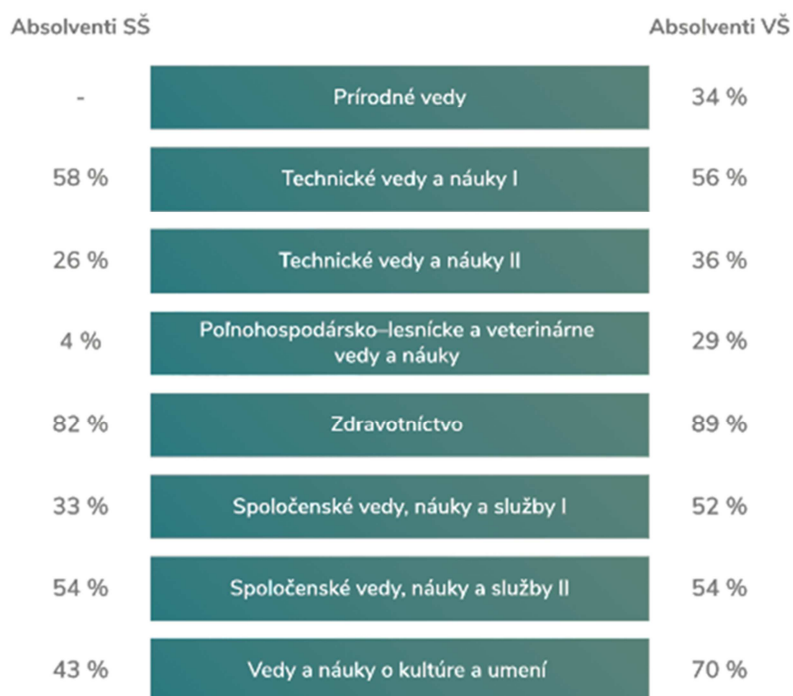
V súlade s predchádzajúcimi grafmi je potrebné trh práce v jednotlivých rokoch sledovať podrobnejšie a kontinuálne, v súlade s určovaním počtov žiakov pre prijímacie konanie do 1. ročníkov tak, aby nedochádzalo k neefektívnemu nárastu absolventov, ktorých trh práce nepotrebuje. V tomto prípade by sa absolvent zamestnal nie vo svojom ukončenom odbore štúdia.

Uplatnenie absolventov v zamestnaní v Košickom kraji

Najviac (približne 22 %) stredoškolských absolventov do 5 rokov od ukončenia štúdia v Košickom kraji pracovali ako pracovníci v službách a obchode. V prvom polroku 2020 približne 44 % absolventov stredných škôl do 25 rokov v Košickom kraji si našlo prácu v korešpondujúcom zamestnaní vyštudovanému odboru vzdelania. Veľká časť stredoškolsky a vysokoškolsky vzdelaných absolventov si prácu nachádzalo mimo odbor vzdelania, ktorý vyštudovali.

Najviac sa uplatnili vo vyštudovanom odbore absolventi stredných a vysokých škôl, ktorí ukončili štúdium pred menej ako 5 rokmi v oblasti zdravotníctva a technických vied. Viac ako 56 % absolventov z týchto odborov sa uplatnilo v korešpondujúcom zamestnaní. V najväčšej miere pracujú vo vyštudovanom odbore absolventi odborov zdravotnícky laborant, diplomovaná všeobecná sestra, sanitár, hutník operátor, učiteľstvo pre materské školy a vychovávateľstvo, programátor obrábacích a zväracích strojov a zariadení, zdravotnícky asistent, mechanik elektrotechnik. Naopak, najmenej sa uplatnili v odbore vzdelania absolventi z oblasti poľnohospodárstva a prírodných vied.

V nasledujúcom prehľade uvádzame podiel absolventov stredných a vysokých škôl do 5 rokov od ukončenia štúdia, ktorí pracujú v odbore vzdelania podľa hlavných skupín odborov vzdelania v Košickom kraji v prvom polroku 2020

Graf 11 Podiel absolventov stredných a vysokých škôl pracujúcich v odbore vzdelávania v KSK.
https://www.trendyprace.sk/images/graduates/regio-trends/ke/Absolventi_KE_2020_graf_4.svg

Nezamestnanosť absolventov. Takmer 12 % absolventov stredných škôl, ktorí ukončili štúdium v roku 2019 v Košickom kraji, si nenašlo prácu do jedného roka od ukončenia štúdia. Týka sa to absolventov bez pracovných skúseností, ktorí nepokračovali v štúdiu na vysokej škole (v prílohe – Základné ukazovatele o nezamestnanosti v regiónoch KSK).

1.3.2. Podpora vybraných odborov vzdelávania na SŠ, experimentálne overovanie

Experimentálne overovanie sa uskutočňuje v školách s cieľom získať, overovať alebo implementovať v praxi poznatky, skúsenosti, podnety na vytvorenie, zmenu a obnovu pedagogickej dokumentácie, ako aj alternatívnych vzdelávacích programov alebo výchovných programov, overovanie zahraničných modelov vzdelávania, prípadne ich uplatnenie na podmienky škôl a školských zariadení podľa zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon). Najviac žiakov v experimentálnych odboroch sa vzdeláva v stredných školách KSK, spolu 91 %, sme lídrom v tejto oblasti v Kraji. Experiment je cestou pre zavádzanie odborov pre budúci trh práce. Proces je niekoľkoročný a preto je dôležité sledovať trendy vývoja vo svete. Absolvent by mal byť pripravovaný tak, aby v priebehu svojho pracovného života bol schopný sa celoživotne vzdelávať aj formou samoštúdia.

Experimentálne overovanie podľa §14 školského zákona				
zriaďovateľ	počet škôl	% zastúpenie v kraji	počet žiakov	% zastúpenie v kraji
KSK	10	91 %	605	90 %
Okresný úrad Košice	0	0 %	0	0 %
Cirkevný zriaďovateľ	0	0 %	0	0 %
Súkromný zriaďovateľ	1	9 %	64	10 %
Spolu	11	100%	669	100%

Tabuľka 18: Porovnanie počtov škôl a žiakov v experimentálne overovaných odboroch v územnej pôsobnosti KSK k 15. 09. 2020

Škola	Odbory v experimentálnom overovaní
SOŠ informačných technológií, Ostrovského 1, Košice	2559 M inteligentné technológie
	2565 Q špecialista informačnej bezpečnosti
	2571 K správca inteligentných a dig. systémov
	2573 M programovanie digitálnych technológií
Stredná športová škola, Tr. SNP 104, Košice	7475 M digitálne služby v športe
	7476 M spracovanie dát v športe
Gymnázium, Alejová 1, Košice	7902 J 01 gymnázium - matematika
SOŠ veterinárna, Nám. Mladých poľnohospodárov 2, Košice	4338 M veterinárny asistent pre ambulancie
SOŠ agrotechnická – Agrotechnikai Szakközépiskola, Hlavná 54, Moldava nad Bodvou	4532 K agromechatronik
SOŠ drevárska, Filinského 7, Spišská Nová Ves	3345 K 01 technik drevárskych CNC zariadení - drevárska výroba
	3345 K 02 technik drevárskych CNC zariadení - nábytkárska výroba
Obchodná akadémia, Watsonova 61, Košice	6330 K bankový pracovník
Škola umeleckého priemyslu, Jakobyho 15, Košice	8627 M digitálna maľba - koncept art
	8628 M dizajn digitálnych aplikácií
SOŠ automobilová, Moldavská cesta 2, Košice	2495 K autotronik
SOŠ technická, Kukučínova 23, Košice	3667 K technik vodár - vodohospodár
Súkromné gymnázium, Katkin park II, Košice	7902 J gymnázium –aplikovaná informatika
Súkromná stredná odborná škola DSA, Komenského 12, Trebišov	3667 K technik vodár - vodohospodár

Tabuľka 19: Zoznam SŠ s odbormi v experimentálnom overovaní v šk. r. 2020/2021 v územnej pôsobnosti KSK k 15. 09. 2020

KSK ako najväčší zriaďovateľ stredných škôl v Košickom kraji disponuje kapacitami pre prijímanie žiakov v takmer v každej skupine odborov. Jedným z odborov, kde na školách KSK nie je možné sa prihlásiť na štúdium je skupina odborov 76 učiteľstvo.

SŠ v územnej pôsobnosti KSK poskytujúce vzdelávanie v odbore 76 učiteľstvo				
zriaďovateľ	počet škôl	% zastúpenie v kraji	počet žiakov	% zastúpenie v kraji
Cirkevný zriaďovateľ	1	25 %	215	23 %
Súkromný zriaďovateľ	3	75 %	738	77 %
Spolu	4	100 %	953	100 %

Tabuľka 20: Porovnanie počtov škôl a žiakov v územnej pôsobnosti KSK k 15. 09. 2020

Potreby výchovy a vzdelávania absolventov v tejto oblasti pokrývajú súkromné a cirkevné stredné školy. Celkovo sa v Košickom kraji vzdeláva 953 žiakov v odbore 76 učiteľstvo.

ŠKOLY vzdelávajúce v odbore 76 učiteľstvo k 15. 09. 2020	Počet žiakov		Spolu počet žiakov
	denná forma	externá forma	
Súkromná SOŠ , Bukovecká 17, Košice	142	183	325
Súkromná SOŠ DSA, Komenského 12, Trebišov	187	92	279
SOŠ pedagogická sv. Cyrila a Metoda, Južná trieda 48, Košice	158	57	215
Súkromná pedagogická a soc. akadémia, Požiarnická 1, Košice	23	111	134

Tabuľka 21: Zoznam SŠ s odbormi v územnej pôsobnosti KSK k 15. 09. 2020

1.3.3. Podpora vybraných odborov vzdelávania na SŠ s celoslovenskou pôsobnosťou

Skupina odborov s celoslovenskou pôsobnosťou na území KSK bola vybraná ako skupina odborov, v ktorých sa aktuálne vzdeláva na území SR len v 2 školách. Snahou KSK bude zriadiť školu s medzinárodným

programom, ktorá rozšíri ponuku stredných škôl a umožní lepšie prepojenie so zahraničnými zamestnávateľmi ako aj pokračovanie na ďalších stupňoch vzdelávania doma aj v zahraničí v uvedených odboroch vzdelávania.

Študijné alebo učebné odbory s plánovanou celoslovenskou pôsobnosťou k 15.9.2020				
odbor vzdelávania	počet škôl	% zastúpenia v SR	počet žiakov	% zastúpenia v SR
3336 M 04 drevárstvo a nábytkárstvo- manažment v drevárstve	1	50 %	9	18 %
3762 H železničiar	1	50 %	17	53 %
4227 M 05 vinohradníctvo a ovocinárstvo - somelierstvo	1	50 %	0	0 %
4236 M ekonomika pôdohospodárstva	1	50 %	0	0 %
5312 M očný optik	1	50 %	73	54 %
8635 M masmediálna tvorba	1	50 %	5	16 %
4336 M 05 veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov psov	1	33 %	59	75 %

Tabuľka 22: Zoznam odborov s celoslovenskou pôsobnosťou k 15. 09. 2020

1.4. Stav SDV na stredných odborných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK

Zákon č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov nastavil podmienky pre rozvoj prípravy žiakov v systéme duálneho vzdelávania (ďalej SDV) v spolupráci so zamestnávateľmi na základe uzatvorených zmlúv. Žiak sa pripravuje na výkon povolania podľa konkrétnych podmienok a požiadaviek zamestnávateľa. Zamestnávateľ, ktorý má záujem o SDV musí splniť stanovené podmienky a podať žiadosť o overenie spôsobilosti zamestnávateľa. Nárast počtu uzatvorených zmlúv je v Tabuľke 23.

V ostatných troch došlo k významnému nárastu počtu duálnych zmlúv, učebných zmlúv a tiež ku nárastu počtu zamestnávateľov zapojených so SOŠ do SDV. Počet aktívnych škôl zapojených do SDV k 31.1.2021 je 34, aktuálny počet zamestnávateľov je 248, aktuálny počet učebných zmlúv je 582.

Školský rok	Počet SOŠ v SDV	Počet aktívnych SOŠ v SDV	Počet prevádzok v SDV	Počet uzatvorených učebných zmlúv
2018/2019	16	13	121	184
2019/2020	32	28	194	553
2020/2021	34	32	432	582

Tabuľka 23: Porovnanie počtu SOŠ v SDV (Zdroj Duál point pre Košický kraj)

Zmluva o duálnom vzdelávaní SOŠ a zamestnávateľa obsahuje odbory štúdia a počty žiakov. V Prílohe č. 6 uvádzame počty učebných zmlúv pre jednotlivé odbory štúdia k január 2021. K tomuto dátumu bolo uzatvorených 483 učebných zmlúv v najžiadanejších odboroch vzdelávania pre potreby trhu práce. V priebehu školského roka boli podpísané ďalšie zmluvy.

1.5. SWOT ANALÝZA

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • proporcionálne rozloženie škôl v rámci kraja • dostatočný počet stredných škôl všetkých druhov a typov • záujem absolventov stredných škôl o ďalšie možnosti vzdelávania • kvalifikovanosť učiteľov, zvyšovanie počtu majstrov odborného vycviku s ukončeným bakalárskym vzdelaním • flexibilita KSK nastaviť študijné a učebné odbory vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti pokrývajúce požiadavky trhu práce, univerzít a vysokých škôl • spolupráca SŠ s firmami, univerzitami a vysokými školami pri tvorbe vzdelávacích programov škôl • spolupráca stredných škôl v medzinárodných programoch • skúsenosť s tvorbou projektov a aktívna zapojenosť do projektov • vlastné priestory škôl vo vlastníctve samosprávneho kraja • rozvoj IT firiem v KSK – potreba nových ľudských zdrojov v tejto oblasti • SOŠ s COVaP ako piliere odborného vzdelávania • tvorba, implementovanie a experimentálne overovanie nových odborov • podpora KSK pri ekologických projektoch • aktívne zapojenie sa žiakov do mimo vyučovacích aktivít, rozvoj záujmovej činnosti žiakov • zabezpečenie ubytovania a stravovania pre žiakov škôl 	<ul style="list-style-type: none"> • uplatnenie absolventov v odboroch, v ktorých ukončili vzdelávanie • vysoká miera nezamestnanosti a jej výrazné regionálne rozdiely • malá podpora živnostníkov a remeselníkov • nedostatočná prepojenosť medzi systémom vzdelávania a potrebami trhu práce • zastarané učebné pomôcky, nedostatok výpočtovej techniky, neaktuálny a zastaraný knižničný fond • nedostatočná sieť škôl poskytujúcich vyššie odborné vzdelanie ako príležitosti na celoživotné vzdelávanie • nedostatočná spolupráca niektorých škôl s podnikateľskými subjektmi • nejasná profilácia škôl – najmä odborných • nedostatočné vybavenie dielní praktického vyučovania, odborných učební pomôckami, strojmi, zariadeniami... • vysoký priemerný vek pedagogických a odborných zamestnancov škôl • nízka úroveň funkčnej gramotnosti u žiakov • nízky počet žiakov na niektorých SŠ a nedostatok financií na rozvoj daných SŠ • neefektívne využitie naplnenosti tried SŠ • nenaplnené odbory potrebné pre trh práce • nízky záujem žiakov o niektoré odbory štúdia • chýbajúce kvalitné marketingové stratégie škôl • pokračujúci odliv žiakov z regiónov a kraja • problémy so vzdelávaním detí zo SZP • bezbariérovosť SŠ v rámci podpory inkluzívneho vzdelávania • nedostatočné MTZ školských internátov a zariadení školského stravovania
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • možnosť ďalšieho vzdelávania učiteľov • možnosť využitia štrukturálnych a iných fondov • podpora cezhraničnej spolupráce a spoločné využívanie európskych finančných zdrojov • spolupráca ZŠ, SŠ a VŠ – Networking • zapojenie škôl a školských zariadení do procesu trvalo udržateľného rozvoja miest a regiónov • zosúladenie siete škôl a odborov s potrebami trhu práce • inovácia vzdelávacích programov SŠ podľa potrieb trhu práce, univerzít a vysokých škôl • rozširovanie systému duálneho vzdelávania • zvýšenie uplatniteľnosti absolventov SŠ • rozvíjanie kompetencií vedúcich zamestnancov škôl • podpora vzdelávania pedagogických a nepedagogických zamestnancov • zvyšovanie úrovne modernizácie škôl - znižovanie investičného dlhu • digitalizácia v školstve a implementácia inovatívnych technológií • inkluzívne vzdelávanie • neformálne vzdelávanie • spolupráca s inými zriaďovateľmi v kraji • inovácia vzdelávacích programov SŠ podľa potrieb trhu práce, univerzít a vysokých škôl • rozvíjanie kariérového poradenstva v stredných školách • projekty mobility mladých ľudí v oblasti vzdelávania • rozvoj nových zdrojov zamestnanosti a príležitosti v regiónoch kraja 	<ul style="list-style-type: none"> • globálna ekonomická a finančná kríza • nepriaznivý demografický vývoj v kraji • prehlbovanie sociálnej nerovnováhy • migrácia obyvateľstva za prácou, odliv kvalifikovanej pracovnej sily • nesúlad medzi požiadavkami trhu práce a ponukou vzdelávania na školách nedostatok finančných zdrojov na prevádzku škôl a školských zariadení, ich vybavenosť a odmeňovanie pedagogických a nepedagogických zamestnancov • nezáujem o spoluprácu medzi podnikateľskými subjektmi a školami • nezáujem žiakov a rodičov o niektoré odborné profesie vedie k narastaniu už aj tak nedostatkových profesií na trhu práce • nedostatočné kritéria pri prijímaní na SŠ • znížený záujem o štúdium technických smerov • hrozba opakovania sa pandemickej situácie – pokles kvality vzdelávania, resp. pokles odborných kompetencií absolventov SŠ • nepripravenosť pre dištančnú, resp. hybridnú formu vzdelávania v SŠ • nezáujem žiakov z MRK o štúdium po dovŕšení 16-tich rokov • nezáujem ekonomicky aktívneho obyvateľstva na vlastnom kariérovom rozvoji

2. Návrhová časť

Pri stanovení základov stratégie rozvoja škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK je kľúčovou víziou školy budúcnosti. Vychádzajúc z poznania súčasného stavu a analytickej časti stratégie naznačujúcej budúci vývoj faktorov ovplyvňujúcich školstvo je riešením koncepcia modernej školy, ktorú môžeme označiť ako model SMART.

Strategický cieľ:

SMART školami v KSK vychovávame pre život, vzdelávame pre prax

Moderná škola je centrom vzdelávania, kultúry, športu a voľnočasových aktivít pre všetkých obyvateľov obce, mesta či kraja a ktorej školská infraštruktúra zabezpečuje vzdelanie a komplexný rozvoj zodpovedajúci 21. storočiu. Zavádzanie inteligentných prvkov vo vzdelávaní mení tradičnú školu na vzdelávaciu inštitúciu so skúsenými zamestnancami a inovatívne navrhnutým vyučovaním s využívaním digitálnych pomôcok a IT ako aj s aplikovaním adaptačných opatrení zmierňujúcich nepriaznivé dôsledky zmeny klímy alebo nepriaznivej výnimočnej situácie v spoločnosti. Moderné technológie a riešenia sa využívajú nielen na vyučovacích hodinách, ale aj na efektívne riadenie celej školy. Umožňujú efektívnu správu budov (energie), efektívnejšie vedenie dochádzkového systému, školskej agendy, zdravého stravovania, komunikácie s učiteľmi, rodičmi a zber údajov.

Ambíciou je vytvorenie moderného edukačného prostredia, ktoré je otvorenou inštitúciou, podporuje učenie, ako aj šetrenie a maximalizáciu efektívnosti využívania zdrojov, finančných prostriedkov a energie. Prostredia, ktoré stojí na jasne stanovených princípoch, ktoré sú kontrolovateľné a umožňujú udržateľný rozvoj škôl.

Princípy SMART školy a ich podpora v podmienkach KSK

KSK v rámci svojej stratégie podporí vytváranie podmienok a realizáciou krokov k lepšiemu - kvalitnejšiemu školstvu na svojom území.

Princípy SMART škôl budúcnosti :

1. princípom je optimálne nastavenie každej školy a jej stabilizácia na nasledujúce obdobie, ktorá jej umožní plniť svoju úlohu v sieti škôl a školských zariadení. Dôležitým bude nájdenie metodiky pre uplatňovanie platnej legislatívy, vhodných foriem komunikácie so všetkými školami, spôsobov efektívneho financovania a kontroly a spustenie procesov pasportizácie škôl, ktorá umožní realizovať nevyhnutné kroky smerujúce k optimalizácii a stabilizácii siete škôl a ponúkaných odborov.
2. princípom je aktivizácia smerom dovnútra. Každú školu tvoria zamestnanci, preto vytvorenie atraktívneho prostredia pre ich odborný rast musí byť jednou z priorít. Ďalšie vzdelávanie môže mať mnoho podôb a môže sa týkať rôznych cieľových skupín, dôležité je nabádať školy a ich vedenie aby aktívne hľadali spôsoby jeho realizácie. Podporu KSK bude mať aj rozvoj manažérskych zručností na všetkých úrovniach riadenia školy.
3. princípom je vytváranie užitočných partnerstiev a budovanie podmienok pre jeho rozvoj nielen smerom k „dodávateľom“ t. j. žiakom základných škôl a ich rodičom ale aj smerom k „odberateľom“ t. j. firmám, univerzitám a vysokým školám.
4. princípom je digitálna transformácia škôl umožňujúca prechod na kvalitatívne vyššiu úroveň vzdelávania a priblíženie sa požiadavkám trhu práce, univerzít a vysokých škôl. Prioritou KSK bude

podpora študijných a učebných odborov súvisiacich s prechodom na digitálnu ekonomiku a lepšie vnímanie s tým súvisiacich benefitov.

5. princíp súvisí so schopnosťou škôl vytvárať rovnaké podmienky pre všetkých žiakov vzhľadom na ich rôzne znevýhodnenia. Dôležité je na každej škole využívať inkluzívne nástroje na začlenenie týchto žiakov ale aj pre vytváranie medzigeneračného vzdelávania a poskytovanie verejných služieb školou.
6. princípom je postupné vytváranie „zelených“ škôl nielen zavádzaním ekologických opatrení súvisiacich s ich prevádzkou. Nie je to len otázka energetickej efektívnosti budov a využitie obnoviteľných zdrojov ale aj výchovy a vzdelávania v environmentálnej oblasti.

To všetko sú princípy modelu SMART škôl, ktorých cieľom je čo najefektívnejšie využiť ich priestorové kapacity a materiálno-technické vybavenie a smerovať ich tak k modelu inštitúcie otvorenej pre rodičov, obec a ďalších partnerov. Je to vízia vybudovania školy, ktorá je centrom vzdelávania, kultúry, športu a voľnočasových aktivít a je otvorená pre všetkých ako viacúčelové centrum nielen pre miestnu komunitu ale aj pre región, v ktorom pôsobí.

Nasledujúce kapitoly podrobne opisujú kľúčové priority, špecifické ciele a opatrenia s ich merateľnými ukazovateľmi.

2.1. Kľúčová priorita č. 1.

Optimalizácia a stabilizácia siete stredných škôl a školských zariadení v KSK

Každý systém podliehajúci zmenám potrebuje mať definované mechanizmy, ktoré umožnia jeho priebežné nastavenie do optimálneho stavu. KSK aj vo vzťahu k školstvu bude uplatňovať postupy, ktoré umožnia predvídavo reagovať na zmeny požiadaviek meniacej sa spoločnosti s dosahom na fungovanie škôl. Tento proces optimalizácie a stabilizácie siete je podmienený procesom pasportizácie škôl, ktorý bude priebežný, transparentný a realizovaný podľa stanovenej metodiky.

Správne nastavené procesy manažovania, kontroly a hodnotenia škôl sú nevyhnutným predpokladom pre stabilitu celej školskej siete a umožnia KSK ako najväčšiemu zriaďovateľovi v Košickom kraji určovať trendy a kvalitatívne kritériá hodnotenia škôl aj pre ostatných zriaďovateľov v jeho územnej pôsobnosti. Už teraz vieme, že kvalifikovaných odborníkov technického zamerania na trhu práce je nedostatok. Dôvodom je výrazne vyšší záujem žiakov o štúdium v stredných školách netechnického zamerania. Preto je dôležité stanoviť, aké školy chceme v kraji mať a akú úlohu by mali v budúcnosti plniť. Riešením je zatraktívnenie a zefektívnenie stredného odborného školstva na základe vlastných analýz a stratégie ako aj pomocou národných projektov a projektových výziev prostredníctvom štrukturálnych fondov.

Základné charakteristiky perspektívnych škôl:

- **Stabilné** – personálne, finančne, s jasnou víziou,
- **Kvalitné** – na základe merateľných výsledkov, v porovnaní s konkurenciou na národnej a medzinárodnej úrovni, pri hodnotení vnútornej klímy školy,
- **Potrebné** – pre trh práce, pre vysoké školy, pre miestnu komunitu a región,
- **Dostupné** – prispôsobené regionálnej štruktúre zamestnávateľov, vytvárajúce sieť odborov s primeranou hustotou,
- **Kreatívne** – schopné na sebe pracovať a rozvíjať sa, schopné realizovať projekty,
- **Aktívne** – vytvárajúce pridanú hodnotu pre obec, mesto, región, kraj,
- **Flexibilné** – predvídajúce zmeny a schopné adaptovať sa na nové podmienky.

V súvislosti s existenciou škôl v zriaďovateľskej resp. územnej pôsobnosti KSK majú byť zohľadnené aj:

- Potreby regiónov a mikroregiónov KSK – vzhľadom na zamestnávateľov, štruktúru obyvateľstva, tradíciu vzdelávania,
- Potreby KSK,
- Potreby špecifických lokalít – rekreačné oblasti, priemyselné parky,
- Globálne požiadavky - presahujúce úroveň kraja.

2.1.1. Špecifický cieľ 1.1.

Vytvorenie transparentného a objektívneho systému určovania najvyššieho počtu žiakov I. ročníka SŠ v územnej pôsobnosti KSK pre prijímacie konanie v nasledujúcom školskom roku

V súvislosti so zmenou zákona č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a v súlade s vyhláškou MŠVVaŠ SR č. 292/2019 určuje KSK od školského roka 2019/2020 najvyšší počet žiakov prvých ročníkov stredných škôl pre všetky školy vo svojej územnej pôsobnosti. Táto zmena výrazne skomplikovala proces plánovania počtu prijatých žiakov do jednotlivých škôl. V praxi to znamená, že riaditelia škôl a zriaďovatelia stredných škôl majú s 11-mesačným predstihom presne odhadnúť počet žiakov, ktorí na konkrétnej škole budú mať záujem študovať konkrétny študijný odbor. Školy a zriaďovatelia preto majú snahu plánovať čo najvyššie počty žiakov do prvého ročníka stredných škôl, pretože na žiakov prijatých nad rámec určeného počtu nebude poukázané normatívne financovanie zo štátneho rozpočtu. Vzniká teda disproporcija medzi

potrebami a možnosťami. Preto odbor školstva zintenzívnil stretnutia a komunikáciu s neštátnymi zriaďovateľmi, ktorých cieľom je nájsť konsenzus pre optimálne pravidlá pre určovanie najvyššieho počtu žiakov prvých ročníkov stredných škôl. Snahou je, aby výsledkom konzultácií bola dohoda potvrdená väčšinou zriaďovateľov.

V problematike územného pôsobenia má KSK svoje významné postavenie, z ktorého vyplýva aj veľká zodpovednosť. Sieť stredných škôl v kraji je tvorená verejnými, cirkevnými a súkromnými školami a cieľom KSK je vytvárať zázemie pre všetky školy na území kraja a vytvárať rovnocenné podmienky pre rozvoj výchovy a vzdelávania bez ohľadu na typ školy či zriaďovateľa. V súvislosti so vznikom škôl iných zriaďovateľov na území kraja vzniká konkurenčné prostredie, čo by malo prispieť k ďalšiemu zvyšovaniu kvality výchovy a vzdelávania.

Vznik cirkevných a súkromných škôl v územnej pôsobnosti KSK medzi inými spôsobil:

- kým počet stredných škôl KSK v procese racionalizácie stredných škôl znamenal vyradenie, resp. zlúčenie 38 stredných škôl, stredné školy súkromných a cirkevných zriaďovateľov sa do siete zaraďovali aj s nízkymi počtami žiakov v triedach,
- pri snahe o stabilizáciu siete škôl a školských zariadení, nastavenie optimálnej a na trh práce a zamestnávateľov reflektujúcej siete odborov, je samosprávny kraj postavený pred rozhodnutia MŠVVaŠ SR, ktoré zaradzuje do siete škôl nové školy iných zriaďovateľov. V niektorých prípadoch nemusí ísť o vznik novej školy na území kraja, stačí, že iný zriaďovateľ (súkromný či cirkevný) mení názov školy, resp. jej sídlo. V týchto prípadoch nie je jeho povinnosťou informovať o tom samosprávny kraj. V zmysle súčasnej platnej legislatívy tak môžu vznikáť školy s príbuznými, ak nie priamo rovnakými odbormi v územnej pôsobnosti kraja v tesnej blízkosti bez toho, aby samosprávny kraj mohol reagovať. Je na mieste uvažovať o zmene legislatívy v zmysle posúdenia opodstatnenosti zamerania školy alebo zmeny adresy školy iného zriaďovateľa na úrovni okresu, regiónu resp. kraja.

Za účelom budovania otvoreného dialógu iniciuje KSK pravidelné stretnutia k otázkam týkajúcim sa školstva so zamestnávateľmi a zriaďovateľmi v územnej pôsobnosti KSK. Vzniká tak, v záujme budovania kvality škôl v kraji, neformálna platforma na riešenie sporných ale aj koncepcných otázok pre oblasť školstva.

KSK bude aj naďalej rozvíjať partnerstvá s ostatnými zriaďovateľmi s cieľom, aby na území KSK vznikla vyrovnaná, moderná sieť stredných škôl a študijných a učebných odborov. Podmienkou je kooperácia a povedomie všetkých zriaďovateľov podieľajúcich sa na vzdelávaní v kraji, že riešením je vzájomný rešpekt a súčinnosť a to aj z dôvodu optimálneho nastavenia siete škôl a študijných odborov.

KSK postupuje v zmysle platnej legislatívy a v procese určovania najvyššieho počtu žiakov bude zlepšovať systém transparentných kritérií v otvorenom dialógu s neštátnymi zriaďovateľmi škôl a bude s nimi spolupracovať pri určovaní ďalšej perspektívy škôl. Cieľom je vyprofilovanie skladby škôl a štruktúry odborov v kraji tak, aby reflektovali na miestne špecifiká a zamestnávateľov v regiónoch, aby boli zohľadnené nasledujúce aspekty:

- požiadavky trhu práce,
- požiadavky univerzít a vysokých škôl,
- dlhodobá udržateľnosť kvality výučby,
- dlhodobo udržateľná prevádzka škôl,
- dodržanie MŠVVaŠ SR určeného počtu žiakov,
- rešpektovanie záujmu zo strany žiakov a rodičov,
- výchova a vzdelávanie na národnostne zmiešanom území – vzdelávanie v maďarskom jazyku,
- zabezpečenie dostupnosti výchovy a vzdelávania aj v regiónoch s vysokou nezamestnanosťou a vzdialených od centier kraja pre existenciu škôl.

Dôležitým špecifickým faktorom, ktorý ovplyvňuje proces plánovania najvyššieho počtu žiakov v územnej a zriaďovateľskej pôsobnosti KSK, je zabezpečenie vzdelávania na národnostne zmiešaných

územiach rešpektujúci demografický vývoj národnostných menšín. V Slovenskej republike, tak ako v každom štáte, je jedna výchovno-vzdelávacia sústava, ktorej rovnocennou a neoddeliteľnou súčasťou je výchova a vzdelávanie národnostných menšín v materinskom jazyku a výučba ich materinského jazyka, vrátane inštitucionálneho zabezpečenia školami a školskými zariadeniami s výchovným a vyučovacím jazykom národnostnej menšiny a s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny. Z uvedeného vyplýva, že ustanovenia v nosných zákonoch v regionálnom školstve sa vzťahujú aj na výchovu a vzdelávanie žiakov patriacich k národnostným menšinám. V školách v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK je to predovšetkým vzdelávanie v maďarskom jazyku.

Ústava Slovenskej republiky v súčinnosti s medzinárodnými dokumentmi vrátane Európskej charty regionálnych alebo menšinových jazykov a Rámcového dohovoru na ochranu práv národnostných menšín občanom tvoriacim v Slovenskej republike národnostné alebo etnické menšiny zaručuje okrem iného právo na osvojenie si štátneho jazyka a právo na vzdelanie v ich jazyku.

Pre zabezpečenia výchovy a vzdelávania žiakov, ktoré sa **najviac dotýkajú problematiky národnostného školstva v KSK** sa zabezpečuje okrem práva na osvojenie si štátneho jazyka aj právo na výchovu a vzdelanie v ich jazyku za podmienok ustanovených (§ 3 až § 18) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

V súvislosti s ustanoveniami školského zákona k počtom žiakov v stredných školách, zriaďovateľ SŠ môže určiť v osobitnom prípade aj nižší počet žiakov v triede, ako je počet žiakov v triede SŠ (najnižší počet žiakov je 17 v triede v dennej forme štúdia a 8 v triede v externej forme štúdia) a to v dennej forme štúdia 9 žiakov a v externej forme štúdia 5 žiakov. Za osobitný prípad sa považuje:

- SŠ, v ktorej sa výchova a vzdelávanie uskutočňuje v štátnom jazyku a súčasne v jazyku príslušnej národnostnej menšiny, ak pre výchovu a vzdelávanie v štátnom jazyku alebo v jazyku príslušnej národnostnej menšiny nemožno zriadiť triedu s najnižším počtom žiakov 17 v triede v dennej forme štúdia a 8 v triede v externej forme štúdia,
- ďalšie prípady hodné osobitného zreteľa.

Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
1.1.1 Spracovať transparentné kritériá pre určovanie najvyššieho počtu žiakov v 1. ročníkoch SŠ s dôrazom na regionálne špecifiká v územnej pôsobnosti KSK	• Vypracované kritériá pre určovanie najvyššieho počtu žiakov 1. ročníka SŠ
1.1.2 Komunikáciou s ostatnými zriaďovateľmi stredných škôl dosiahnuť konsenzus v KSK o určovaní najvyššieho počtu žiakov 1. ročníkov SŠ	• Min. 2 stretnutia za rok s ostatnými zriaďovateľmi
1.1.3 Určiť najvyšší počet žiakov do 1. ročníkov SŠ v územnej pôsobnosti KSK s dôrazom na regionálne špecifiká	• Zverejnený zoznam s určením najvyššieho počtu žiakov pre 1. ročník SŠ pre prijímacie konanie k 30. 11. v kalendárnom roku

2.1.2. Špecifický cieľ 1. 2.

Postupná optimalizácia siete škôl a školských zariadení KSK

Kvalitná sieť škôl musí byť nielen vyvážená, berúc do úvahy viacero hľadísk, ale aj pravidelne monitorovaná, vyhodnocovaná a upravovaná tak, aby reagovala flexibilne na stále sa dynamickejšie

meniace potreby trhu práce a požiadavky vysokých škôl. Poznanie jej kvality, slabých miest ale aj potenciálu rozvíjať sa, umožní KSK cielene a efektívne zlepšovať úroveň škôl vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti a predchádzať tak negatívnym trendom týkajúcim sa predovšetkým kvality vyučovacieho procesu ale aj priestorového a materiálno-technického vybavenia.

Proces **pasportizácie** je plánovaný ako dlhodobý proces s prepracovanou metodikou, zameraním a výstupmi. Je to mechanizmus komplexného priebežného a permanentného monitoringu škôl, zberu údajov a realizácie hodnotiacich procesov, ktorý umožní stabilizovať školskú sieť a v prípade potreby nachádzať efektívne riešenia.

Proces pasportizácie bude zameraný na oblasti:

- výchovno-vzdelávací proces a aktivity školy hodnotené na základe zverejnených kritérií a celoštátnych porovnaní výsledkov škôl,
- personálna agenda, oblasť ľudských zdrojov,
- materiálno-technické vybavenie škôl – zodpovedajúce počtu žiakov a požiadavkám normatívov pre jednotlivé odbory,
- priestorové vybavenie – stav budov, príslušenstiev, dielní, školských pozemkov a hospodárstiev,
- financie a dodržiavanie rozpočtu škôl – posúdenie samostatnosti školy.

Spôsoby realizácie pasportizácie:

- prácou v teréne – detailné zmapovanie situácie škôl podľa stanovenej jednotnej metodiky a sledovaných základných charakteristík perspektívnych škôl,
- zberom dát pomocou databázových systémov a ich vyhodnocovaním,
- komunikáciou s riaditeľmi škôl – vízia zdola, obhajoba koncepčných zámerov školy.

Výstupy pasportizácie sa budú týkať najmä:

- procesu optimalizácie siete škôl a školských zariadení,
- procesu určovania najvyššieho počtu žiakov v prvých ročníkoch SŠ s rešpektom regionálnych špecifik KSK,
- projektovej podpory pri ďalšom rozvoji škôl.

Pasportizáciou bude KSK presne poznať reálny stav každej školy z rôznych hľadísk. Hlavným cieľom je permanentné zvyšovanie kvality výchovy a vzdelávania, čo v konečnom dôsledku zvýši schopnosť absolventov uplatniť sa na trhu práce, respektíve vo vysokoškolskom štúdiu. Zároveň je posudzovaná otázka štruktúry a odbornosti pedagogických zamestnancov a nastavenie ich rozvoja. Pasportizácia bude prínosom aj pri nastavovaní duálneho vzdelávania v prípade zamestnávateľov, ale pomôže aj pri plánovaní výkonov škôl.

Tento proces má svoju výpovednú hodnotu aj vo vzťahu k špecifikácii nákladovosti škôl na žiaka, v informáciách týkajúcich sa energetickej náročnosti budov, ale aj stavu personálu z hľadiska vekovej štruktúry, kvalifikovanosti, počtu rokov odbornej praxe či z hľadiska pracovných úväzkov. Získané údaje sa budú dať filtrovať podľa jednotlivých parametrov, odborov, konkrétnych škôl a pod.

V rámci preneseného výkonu štátnej správy je financovanie stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK zabezpečené normatívne určeným objemom finančných prostriedkov, ktoré prideluje MŠVVaŠ SR na počet žiakov týchto škôl v študijných a učebných odboroch. Samotný proces financovania upravuje zákon č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov. Výška normatívnych finančných prostriedkov, ktorú odbor školstva rozpočtuje jednotlivým školám vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti na kalendárny rok, vychádza z potrieb škôl a z analýz v mzdovej a prevádzkovej oblasti.

Vyhodnotenie organizácie výchovno-vzdelávacieho procesu prebieha v súlade so zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní v znení neskorších predpisov (počty žiakov v triedach a skupinách, povolenie výnimky na otvorenie triedy v prípade požiadavky trhu práce prezentovanej zamestnávateľmi) a v súlade s ďalšími predpismi a platnou legislatívou (zriaďovanie tried, spájanie odborov štúdia do

spoločných tried, delenie tried na skupiny pre vyučovanie niektorých predmetov v súlade so školským vzdelávacím programom, vytváranie skupín pre majstra OV na praktické vyučovanie, vytváranie skupín pre odborných učiteľov, atď.)

Aj v tejto oblasti sa očakáva pozitívny **dopad procesu pasportizácie** škôl, ktorý je jedným z ďalších krokov KSK ako zriaďovateľa na:

- získanie zdrojov na podporu a rozvoj škôl, ktoré budú dlhodobo garantované,
- zastavenie neefektívneho vynakladania finančných prostriedkov na slabé a málo perspektívne školy resp. odbory na úkor škôl s jasnou víziou a opodstatnenosťou,
- získanie zdrojov na ohodnotenie kvalitných pedagógov,
- prehodnotenie a nastavenie fungovania pracovísk praktického vyučovania a podnikateľskej činnosti škôl,
- prehodnotenie kritérií a podkladov pre tvorbu rozpočtu škôl.

KSK v rámci originálnych kompetencií realizuje financovanie školských zariadení vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti a financovanie neštátnych základných umeleckých škôl, jazykových škôl a neštátnych školských zariadení. V súlade s § 9 ods. 8 zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve sa s riaditeľmi škôl prerokuje stav pedagogicko-organizačného zabezpečenia a materiálno-technického zabezpečenia výchovno-vzdelávacieho procesu. Prerokované údaje slúžia ako podklad k tvorbe rozpočtu škôl na daný kalendárny rok.

KSK ako zriaďovateľ stredných škôl disponuje školami, ktoré sú tvorené organizačným zlozkami. Dôvody pre vznik spojených škôl boli rôzne, najrelevantnejší z nich je demografický pokles počtu žiakov. V záujme zachovania gymnaziálneho štúdia v meste či regióne a efektívnejšieho využívania finančných prostriedkov došlo k spájaniu SOŠ a gymnázia. V súvislosti s pokračujúcim demografickým poklesom a poklesom študijného potenciálu žiakov v regiónoch, KSK vyradí organizačné zložky SŠ, ktoré v regióne stratili opodstatnenie, potenciál a na ich prevádzku je potrebné vynakladať nemalé finančné prostriedky.

Catching-Up Regions Initiative CuRI

Nesúlad medzi ponukou stredných odborných škôl, zručnosťami ich absolventov a potrebami trhu práce je dlhodobo jednou z najvýznamnejších prekážok na ceste k rozvoju Košického regiónu. Z medzinárodných skúseností vyplýva, že takýto nesúlad je často výsledkom kombinácie rôznych faktorov, vrátane nedostatočnej informovanosti o potrebách a požiadavkách zamestnávateľov, zamestnancov i absolventov, nízkeho záujmu o rekvalifikačné kurzy, či potreby modernizácie odborných škôl, aby boli tieto schopné žiakom poskytovať vzdelanie na úrovni zodpovedajúcej aktuálnym nárokom zamestnávateľov. Z tohto dôvodu je v rámci iniciatívy CuRI Slovensko ambíciou odboru školstva KSK realizácia projektu zameraného na zlepšenie stredného odborného školstva v Košickom samosprávnom kraji.

CuRI sa zameriava na „dobiehajúce regióny“, v ktorých je potrebné identifikovať a riešiť rozvojovými výzvami negatívne tendencie súvisiace s dlhodobou udržateľnosťou ich rastu a zároveň eliminovať riziká spôsobujúce nízku mieru rastu.

Zachovanie a rozvíjanie bohatstva regiónu v Košickom kraji

Na území KSK existujú oblasti, ktoré z hľadiska historického zachovania dedičstva alebo výnimočnosti prostredia, vytvárajú predpoklady pre obnovu a zachovanie bohatstva regiónu aj prostredníctvom vybudovanie vzdelávacieho systému. Ako príklad za všetky takéto oblasti je historická Tokajská vinohradnícka oblasť na území KSK. Nachádza sa v juhovýchodnej časti okresu Trebišov a tvorí 12-15 % celého Tokajského regiónu, ktorého väčšia časť sa rozprestiera na území Maďarskej republiky.

V súvislosti s aktivitou Catching-Up Regions Initiative (CuRI), je snahou vytvoriť Tokajský vzdelávací inštitút na už existujúcom elokovanom pracovisku SOŠ. Cieľom je v spolupráci s vytvorenými partnerstvami rovnakého zamerania, navrhnuť reštrukturalizačné opatrenie vo vzdelávaní, tak aby lepšie vyhovovalo potrebám regionálneho trhu práce, zúročilo jedinečnosť polohy atraktívneho regiónu – TOKAJ a nadviazalo na platformu existujúcej vzdelávacej inštitúcie.

Rozšírenie ponuky vzdelávania

KSK ako najväčší zriaďovateľ stredných škôl v Košickom kraji disponuje kapacitami pre prijímanie žiakov v takmer každej skupine odborov. Jedným z odborov, ktoré nie sú aktívne a ani župné školy neponúkajú možnosti štúdia je skupina odborov 76 učiteľstvo. Potreby výchovy a vzdelávania absolventov v tejto oblasti ponúkajú súkromné a cirkevné stredné školy. Preto jednou z priorit je „upgrade“ odboru v skupine odborov 76 (7649 M učiteľstvo pre MŠ a vychovávateľstvo, 7661 M sociálno-výchovný pracovník) na jednej zo škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK alebo jeho zaradenie na inú školu, ktorá túto kompetenciu vo výchove a vzdelávaní týchto absolventov bude realizovať. Dôležitým faktorom je aj zohľadnenie potrieb špecifických regiónov s národnostne zmiešaným obyvateľstvom, aby bola zabezpečená výchova budúcich pracovníkov materských škôl aj na národnostne zmiešanom území a bola uspokojená požiadavka miestnej samosprávy.

Každý samosprávny kraj má svoje špecifiká týkajúce sa požiadaviek trhu práce, regionálneho rozmiestnenia zamestnávateľov, kapacít a zamerania priemyselných parkov a ďalších okolností, ktoré vplyvajú na politiku zamestnanosti. Momentálnu situáciu týkajúcu sa v súčasnosti zaradených študijných a učebných odborov škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK považujeme za nezodpovedajúcu aktuálnym požiadavkám zamestnávateľov. Úlohou Odboru školstva KSK bude pripraviť **analýzu aktuálnych požiadaviek zamestnávateľov** a vypracovať metodiku nastavenia štruktúry odborov jednotlivých SOŠ v súlade s Regionálnou stratégiou výchovy a vzdelávania v stredných školách v KSK, ktorá v svojom akčnom pláne kladie dôraz na komunikáciu so zamestnávateľmi, stavovskými organizáciami a sociálnymi partnermi. Výsledkom bude zosúhrnenie a **sprehľadnenie ponuky odborov** a zvýšenie akcieschopnosti vo vzťahu škola - zamestnávateľ ako aj vo vzťahu škola – zriaďovateľ.

Jedným z dôsledkov splnenia zákonnej požiadavky na úpravu názvu školy zohľadňujúceho jej zameranie bude aj prepracovanie štruktúry odborov podľa vyššie uvedeného bodu a následne aj ŠKVP pre jednotlivé študijné a učebné odbory. Deklarovaním hlavného zamerania sa škola v budúcnosti bude profilovať prioritne iba v perspektívnych odboroch a uvoľnené kapacity sústredí na skvalitnenie existujúcich programov, zavedenie nových, so zameraním školy na súvisiace programy a experimentálne overované programy. Nové odbory a experimentálne overované programy budú zaraďované v súlade so zameraním školy.

Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
1.2.1 Stanovenie oblastí a pravidiel pre pasportizáciu škôl a školských zariadení	• Spracovaný materiál obsahujúci oblasti a pravidlá pasportizácie škôl a školských zariadení
1.2.2 Pasportizácia škôl a školských zariadení podľa stanovených oblastí,	• Ročne vykonaných min. 15 pasportizácií škôl a školských zariadení
1.2.3 Rozšíriť ponuku vzdelávania v stredných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK o skupinu odborov vzdelávania 76 - učiteľstvo	• Skupina odborov vzdelávania 76 rozšírená na 1 škole v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK
1.2.4 Zosúladiť vzdelávacie programy SŠ podľa hlavného zamerania SŠ	• 20% z celkového počtu škôl/šk. rok bude mať zosúladené vzdelávacie programy s hlavným zameraním SŠ
1.2.5 Zriadiť vzdelávacie inštitút pre potreby zachovania bohatstva regiónu	• Zriadený vzdelávacie inštitút
1.2.6 Pre rozvoj a optimalizačné opatrenia stanoviť systém financovania SŠ KSK	• Vypracovaný manuál systému financovania SŠ KSK

1.2.7 Reštrukturalizovať stredné odborné školy podľa potrieb trhu

- Min. 5 stredných odborných škôl

2.1.3. Špecifický cieľ 1. 3.

Stabilizácia siete škôl, učebných a študijných odborov v KSK

KSK v spolupráci so školami a zamestnávateľmi aktívne presadzuje zavádzanie nových odborov a inováciu existujúcich odborov podľa potrieb zamestnávateľov a trhu práce. Prioritne pri zavádzaní duálneho vzdelávania v školách KSK sú po prerokovaní poradnými orgánmi navrhované možnosti experimentálneho overovania nových odborov štúdia alebo úprav študijných programov pre potreby konkrétneho zamestnávateľa. Pripravovaná analýza bude reagovať aj na výhľadové štúdie predpokladajúce príchod potenciálnych zamestnávateľov a vytvárané podmienky pre ich pôsobenie v existujúcich alebo novovytvorených priemyselných parkoch ako aj na geografickú dostupnosť budúcej pracovnej sily.

Veľkou výzvou pri uplatňovaní kompetencií týkajúcich sa územnej pôsobnosti KSK v oblasti vzdelávania je vytvorenie komunikačnej platformy umožňujúcej prerokovanie koncepčných zámerov zriaďovateľov neštátnych škôl. Legislatíva momentálne nerieši procesy optimalizácie siete stredných škôl v kompetenciách iných zriaďovateľov z pozície KSK ani povinnosti neštátnych zriaďovateľov vyplývajúce z Regionálnej stratégie výchovy a vzdelávania v stredných školách v KSK. Snahou Odboru školstva KSK bude využiť komunikáciu v rámci existujúcej KROVaP, ako aj vytvárať nové modely komunikácie medzi KSK, neštátnymi zriaďovateľmi a partnermi vo vzdelávaní neštátnych škôl.

Z hľadiska historického vývoja jednotlivých škôl sa ich zameranie a tým aj ponuka študijných a učebných odborov niekoľkokrát menili z viacerých dôvodov. Školstvo reagovalo na legislatívne zmeny a niekedy aj nekoncepčne a bez regionálnych súvislostí na aktuálne reformy v školstve. Školy využívali legislatívne nástroje na zaraďovanie nových odborov alebo vznikali ako nové subjekty zriadené neštátnymi zriaďovateľmi. Výsledkom týchto procesov je neprehľadná situácia pri pohľade na zaradené odbory jednotlivých škôl v sieti škôl a školských zariadení bez ohľadu na to, či sú tieto odbory aktívne alebo neaktívne. Takéto zistenia registrujeme u škôl pôsobiacich v jednom meste, či na jednej ulici alebo aj prípady viacerých podobných odborov toho istého zamerania na tej istej škole. Z uvedených dôvodov bude KSK prostredníctvom KROVaP iniciovať odstránenie predovšetkým všetkých neaktívnych a neperspektívnych odborov jednotlivých škôl bez ohľadu na zriaďovateľa a v ďalšej etape aj odstránenie odborov, ktoré sa nachádzajú v školách v tesnej geografickej blízkosti a v časti z dotknutých škôl s veľkou pravdepodobnosťou nesúvisia s aktuálnym zameraním školy. Pozitívom po takomto prehodnotení skladby odborov môže byť efektívnejšie využitie zdrojov a kapacít školy vynaložených na zvýšenie kvality vzdelávania v perspektívnych odboroch. Problematickou naďalej ostáva otázka zachovania zdravého konkurenčného prostredia a posúdenie postavenia a záujmov škôl v prípade rôznych zriaďovateľov.

Opatrenie

1.3.1 Pripraviť analýzu možností optimalizácie siete stredných škôl, vrátane siete učebných a študijných odborov, so zohľadnením údajov o potrebe budúcej pracovnej sily

1.3.2 Posúdiť potreby, možnosti a postup prípadnej optimalizácie siete SŠ vrátane učebných a študijných odborov za účasti iných zriaďovateľov škôl a ďalších relevantných aktérov pri zohľadnení kvality škôl a potrieb trhu v KSK

Merateľný ukazovateľ

- Vypracovaná Analýza možností optimalizácie siete SŠ
- Predložený návrh do Krajskej rady pre odborné vzdelávanie a prípravu najneskôr k 31. marcu kalendárneho roka

1.3.3 Podávať návrh na odstraňovanie duplicitných študijných a učebných odborov v školách, ktoré sú v geografickej blízkosti

1.3.4 Zosúladienie výstupov z analýz a optimalizácie siete škôl KSK so sieťou vedenou MŠVVaŠ SR

- Odstránenie 20% z celkového počtu /šk. rok duplicitných odborov

- Žiadosť KSK na MŠVVaŠ SR o vyradenie a zaradenie odborov vzdelávania

2.1.4. Špecifický cieľ 1. 4.

Optimalizácia elokovaných pracovísk v KSK

Problematika elokovaných pracovísk v KSK ako súčastí škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK je rozsiahlou a náročnou témou, ktorá si vyžaduje komplexnejší a citlivejší prístup. Optimalizovať model inkluzívneho vzdelávania pre deti zo sociálne znevýhodneného prostredia v priestoroch škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK je veľkou výzvou hlavne pri uplatnení princípu „Najlepšia škola je najbližšia škola“.

V mnohých prípadoch nastáva situácia, keď po niekoľkých opakovaníach ročníkov ZŠ už žiak splnil povinnú školskú dochádzku a zároveň ešte neukončil ZŠ. Aby sa tomu predišlo, je potrebné zvýšiť motiváciu žiakov, poskytnúť im pružnejšie učebné programy a zamerať ich pozornosť na uplatnenie sa na trhu práce. V tomto prípade je na mieste uvažovať, ak to bude potrebné a táto požiadavka vyplynie z pasportizácie, o rozšírení kompetencií zriadených elokovaných pracovísk alebo v súčinnosti so ZŠ zriadiť nové elokované pracoviská, kde by sa stredná škola priblížila k žiakom s MRK, zamerala sa na prípravu v dvojročných odboroch „F“ a zároveň umožnila dostupnosť tohto vzdelávania. Problém sa v priebehu rokov prehĺbuje. Navyše vylúčenie žiakov z MRK z formálneho trhu práce je okrem nedostatočnej konkurencieschopnosti (z dôvodu nízkej vzdelanostnej a kvalifikačnej úrovne a zručnosti) zapríčinené aj ďalšími faktormi prejavujúcimi sa diskrimináciou voči rómskemu etniku (stereotyp nespoľahlivých pracovníkov bez pracovnej morálky, disciplíny a motivácie).

Riešením tohto stavu je vytvorenie tzv. **remeselníckych inkubátorov**, ktoré by pracovali v súčinnosti so ZŠ, kde by žiak z MRK získal základné vzdelanie, príp. ukončil povinnú školskú dochádzku a ďalej by mal pokračovať v odbornom vzdelávaní. Bližšie sa touto problematikou zaoberáme v kapitole 5 Školy s inkluzívnym vzdelávaním v KSK.

Úlohou KSK bude zintenzívniť dohľad nad už zriadenými elokovanými pracoviskami a pomôcť:

- zabezpečiť materiálno - technické vybavenie,
- zabezpečiť vhodné priestorové vybavenie,
- zabezpečiť dostatočné odborné teoretické a praktické vyučovanie,
- vyhľadávať zamestnávateľov, ktorí by poskytovali odborné vzdelávanie a prípravu v SDV,
- vytvoriť súčinnosť medzi obcou, v ktorej je elokované pracovisko už zriadené (sociálnou, kuratelou, „iniciátormi“ života v osadách alebo v oblastiach s MRK) a vyučovacím procesom,
- zmapovať reálnu situáciu v elokovaných pracoviskách a priradiť ich tej SOŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK, ktorá je profilovo a aj umiestnením v regióne najbližšie,
- prehodnotiť terajšie rozloženie siete elokovaných pracovísk, hlavne v blízkosti MRK a vytvoriť tak podmienky na vzdelávanie založené na premyslenej stratégii, komplexnosti riešení a spolupráci všetkých zainteresovaných partnerov.

Väčšina žiakov MRK sa zatiaľ vzdeláva v prostredí elokovaných pracovísk. Príčinou je dostupnosť vzdelania bez nákladov na cestovanie do školy. Dochádzanie na väčšie vzdialenosti vedie k zvýšenej absencii a často k predčasnému ukončeniu vzdelávania bez získania vysvedčenia o záverečnej skúške, resp. výučného listu.

V prípade elokovaných pracovísk zriadených SOŠ v KSK je potrebné prehodnotiť:

- efektivitu a zmyslupnosť zriadených pracovísk,
- štruktúru ponúkaných odborov a ich nadväznosť na trojročné učebné odbory,
- efektivitu zabezpečovania a dopĺňania materiálno-technického vybavenia,
- personálne zabezpečenie vyučovacieho procesu,
- spoluprácu s obcami a mestami pri zavádzaní prvkov duálneho vzdelávania.

V prípade iniciatívy smerujúcej k vzniku nového EP školy, ktorá je v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK, bude vždy potrebné predložiť analýzy, ktoré budú podkladom k otvoreniu EP v obci.

Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
1.4.1. <i>Propagovať a zaraďovať do siete škôl v SK vhodné 3-ročné učebné odbory s vyhľadávaním zamestnávateľov pre systém duálneho vzdelávania</i>	• <i>Zaradenie troch 3-ročných učebných odborov/šk. rok do všetkých elokovaných pracovísk</i>
1.4.2. <i>Aktualizovať a prehodnotiť počet, umiestnenie a priradenie elokovaných pracovísk k jednotlivým SOŠ</i>	• <i>Min. 3 pasportizácie/šk. rok škôl s elokovanými pracoviskami</i>
1.4.3. <i>Vytvoriť model spolupráce medzi elokovaným pracoviskom a obecnými podnikmi služieb a miestnymi zamestnávateľmi s možnosťou zaradenia žiakov do duálneho systému vzdelávania</i>	• <i>Metodika tvorby modelu</i>
1.4.4. <i>Pre stanovenie plánu rozvoja elokovaných pracovísk prizvať k spolupráci miestnu samosprávu</i>	• <i>Min. 5 prizvaní miestnej samosprávy/šk. rok ukončené podpísaním memoranda o spolupráci</i>

2.1.5. Špecifický cieľ 1. 5.

Zvyšovanie kvality školských zariadení v KSK

Školské jedálne a školské internáty spoluvytvárajú prostredie, v ktorom sa žiaci vychovávajú. Dopĺňajú prostredie tried a sú vizitkou zväčša najlepších a najžiadanejších škôl v kraji. Z uvedeného dôvodu KSK systematicky zvyšuje kvalitu prostredia školských jedální a internátov. Okrem potreby zvýšenia materiálno-technického zabezpečenia (vybavenia kuchýň, renovácie ubytovacích priestorov) sa KSK zameriava aj na zvyšovanie kvality poskytovaných služieb (stravovanie, záujmová činnosť).

Stratégia rozvoja jedální a internátov je samozrejme prepojená na procesy optimalizácie siete škôl a s tým súvisiacu pasportizáciu škôl najmä z pohľadu rozloženia jedální a výdajných jedální a budovania dostatočných ubytovacích kapacít pre viaceré spádové školy.

Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
1.5.1. <i>Zvýšiť energetickú efektívnosť budov školských jedální a internátov KSK</i>	• <i>Energetická revitalizácia min. 5 jedální a internátov</i>

1.5.2 Zvýšiť kvalitu prostredia školských jedální a internátov v KSK inovovaním materiálno - technického zabezpečenia a úpravou priestorov

- Inovácia materiálno - technického zabezpečenia a úprava priestorov min. 5 jedální a internátov

2.2. Kľúčová priorita č. 2.

Aktívne školy – posilnenie vnútorných kapacít stredných škôl KSK

Ak má byť škola aktívnou, musí mať vybudované predovšetkým dostatočné personálne kapacity s potrebnými kompetenciami, prostredníctvom ktorých bude plniť stanovené úlohy. Kvalita a dobré meno školy závisia v prvom rade od ľudí, ktorí v nej pracujú. Podporené preto bude najmä vytvorenie atraktívneho prostredia pre pedagogických a odborných zamestnancov škôl v procese adaptačného vzdelávania a ďalšieho odborného rastu. Aktívne by školy mali byť aj pri vytváraní podmienok pre spoluprácu s odborníkmi z praxe, pri vytváraní tímov pedagógov pri implementácii národných a medzinárodných projektov a pri zvyšovaní jazykovej kompetencie pedagogických zamestnancov dôležitej pre rozvoj medzinárodnej spolupráce.

Úspešnosť škôl sa odvíja jednak od kvality výchovno-vzdelávacieho procesu, ale aj od schopnosti škôl osloviť žiakov svojou ponukou vzdelávania a ponúknuť aj určitú „klímu školy“, kde sa zohľadňujú požiadavky jednotlivca. KSK pristupuje zodpovedne k týmto spoločnostiam a bude podporovať a vytvárať podmienky pre pozitívnu klímu školy a všetkých jej aktérov, žiakov a učiteľov.

2.2.1. Špecifický cieľ 2.1.

Vytvorenie atraktívneho prostredia pre pedagógov a odborných zamestnancov škôl

Škola by mala byť inšpirujúcim miestom vzdelávania mládeže aj dospelých. Zároveň by mala byť kultúrnym, športovým a spoločenským centrom okolitej komunity. Aby mohla úspešne skĺbiť tieto rôznorodé úlohy, musí byť neustále rozvíjaná a zveľaďovaná.

SMART škola ako aktívna škola poskytuje aj priestor pre záujmové aktivity na klubovú činnosť obce, mesta či mestskej časti (napr. divadelné združenia, spevácke zbory, miestne hudobné skupiny, materské centrá, združenia seniorov, ...). Aktívna by mala škola byť aj pri využívaní infraštruktúry pre potreby telovýchovy (telocvične so zázemím, vonkajšie športoviská), ktoré môžu slúžiť na šport a relax obyvateľov a zároveň aktivity športových krúžkov či mládežníckych oddielov pôsobiacich v obci alebo v meste. Všetky tieto činnosti musia byť aj kvalitne riadené, preto KSK bude podporovať aj ďalšie vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov ako aj manažmentu škôl v oblasti manažérskych zručností smerujúcich k väčšej otvorenosti a aktivite škôl. Využívané budú aj nové formy on-line vzdelávacích platforiem, ktoré budú zohľadňovať individuálne potreby jednotlivých pedagogických a odborných zamestnancov vzhľadom na ich pozíciu na škole.

Adaptačné vzdelávanie je prvým interným procesom formovania začínajúceho pedagóga v danej škole. Veľmi často ide o súbor formálnych a administratívnych úkonov, ktoré nenapĺňajú stanovené ciele. Jedným z dôvodov je časová vyťaženosť kľúčových členov pedagogických kolektívov s potrebnými skúsenosťami, ktorí nemajú potrebný priestor na individuálnu prácu so začínajúcim kolegom napriek motivujúcemu finančnému ohodnoteniu vo forme príplatku. Preto je jedným z návrhov, ktorý smeruje k skvalitneniu práce s nastupujúcou generáciou pedagógov, zavedenie pozície mentora adaptačného vzdelávania s vytvorením presne stanovených časových rámcov spolupráce, aj formou iniciácie možného legislatívneho návrhu možného zníženia jeho základného úväzku o 1 vyučovaciu hodinu. Táto problematika bude aj jednou z legislatívnych iniciatív Odboru školstva KSK smerom k rezortu MŠVVaŠ SR.

Formou spolupráce so zamestnávateľmi a lídrami **inovácií vo výrobe a technologických postupoch** bude KSK organizovať **odborné semináre a exkurzie** pre pedagogických a odborných zamestnancov na školách vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti. Memorandá o spolupráci medzi zamestnávateľmi a školami, ktoré sa doteraz týkali prioritne duálneho vzdelávania a propagačných aktivít budú rozšírené o podmienky spolupráce pri podpore ďalšieho vzdelávania pracovníkov škôl a využitia vývojových centier firiem pre

ooboznamovanie sa s novými trendmi a budúcimi požiadavkami na absolventov škôl. Mnohé projekty a investičné zámery umožnili na niektorých školách vytvoriť výborné podmienky pre realizáciu praktického vyučovania zodpovedajúce aktuálnej úrovni poznania.

Snahou KSK bude napomáhať spolupráci škôl a firiem aj vo forme účasti odborníkov z praxe priamo na vyučovaní v rôznom rozsahu od občasných prednášok a ukážok laboratórnych cvičení až po pravidelné stretávanie sa zamestnanca firmy so žiakmi na základe čiastočného úväzku na škole. V školách, ktoré nedosahujú potrebnú technologickú úroveň svojich laboratórií a učební a potrebujú pre zvýšenie kvality vyučovacieho procesu takúto formu spolupráce bude KSK hľadať možnosti grantov cielene zameraných na podporu spolupráce stredných škôl, univerzitetného prostredia a výrobnéj sféry.

Školy, ktoré sa už dlhodobo zapájajú do medzinárodných projektov a rôznych foriem spolupráce, získavajú konkurenčnú výhodu vo forme skúseností svojich zamestnancov a tie sa preukázateľne premietajú do inovácií vo výchovno-vzdelávacom procese. KSK bude systematicky podporovať zapojenie každej školy vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti do realizácie stáží a zahraničných študijných ciest pedagógov a čo najširšiu participáciu škôl na národných projektoch najmä tých, ktoré budú zamerané na tvorbu nových metodických postupov a výmenu skúseností.

Kvalita škôl v KSK závisí v prvom rade od kvality a spokojnosti učiteľov a zamestnancov škôl. Preto KSK podporuje zainteresovanosť a angažovanosť pedagogických zamestnancov pri vytváraní priestoru pre posilňovanie pocitu spolupatričnosti v rámci pedagogických kolektívov a sieťovania učiteľov medzi školami ako aj **podporu zahraničných stáží** pedagogických a odborných zamestnancov. Súčasná pandemická situácia spojená s obmedzujúcimi opatreniami značne pozastavila mobilitu našich študentov a učiteľov, ale KSK aj naďalej bude podporovať projektové aktivity aj spoluúčasťou na financovaní z rozpočtu KSK.

Tak ako je rôznorodá kvalita škôl, je na rôznej úrovni aj jazyková príprava, ktorá na ich pôde prebieha. Zvyšovanie kvality jazykového vzdelávania v školách je preto jednou z priorít stratégie rozvoja školstva. Ovládanie cudzích jazykov patrí medzi kľúčové kompetencie nielen absolventov škôl ale aj pedagógov, ktorí sa žiakom počas štúdia venujú. KSK preto podporuje **zvyšovanie kvality jazykového vzdelávania zamestnancov** v školách. V prvom rade ide o skvalitnenie ponuky vzdelávania v gymnáziách s bilingválnou formou štúdia a využitie ich kapacít. Snahou bude zvýšenie podielu hodín jazykovej prípravy pedagógov vedených zahraničnými lektormi. KSK bude nápomocný školám, ktoré prejavia takúto iniciatívu pri zabezpečení ich pôsobenia v školách. V druhom rade sa KSK zameria na rozšírenie jazykového vzdelávania zamestnancov v stredných odborných školách, športových a umeleckých školách, školách s rozšíreným zameraním vybraných odborov na jazyky alebo školách so zavedením experimentálnych bilingválnych odborov. Jazykovo zdatný pedagóg je nielen dobrou vizitkou školy pri uchádzaní sa o žiaka, ale je schopný absolvovať projektové aktivity v rámci programu Erasmus+, mobility, exkurzie a výmenné pobyty.

Nezanedbateľným je aj faktor úspešnej prípravy študentov najmä stredných odborných škôl, pri uchádzaní sa o zamestnanie. V regióne KSK sa etablovalo množstvo významných zahraničných zamestnávateľov, ktorí majú vyššie nároky na komunikáciu v cudzom jazyku u svojich zamestnancov.

Opatrenie

- 2.1.1. *Zjednotiť podmienky programu adaptačného vzdelávania začínajúcich učiteľov*
- 2.1.2. *Viesť otvorený dialóg s MŠVVaŠ SR v rámci možnosti zavedenia pozície mentor adaptačného vzdelávania pre pedagogického zamestnanca s prvou atestáciou so znížením základného úväzku pre mentora o 1 hod.*

Merateľný ukazovateľ

- *Vypracovaný vzorový Plán adaptačného vzdelávania*
- *Min. 3 realizované dialógy s MŠVVaŠ SR k vytvoreniu pozície*

2.1.3. Podporovať ďalšie vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov, ktoré reflektuje na reálne a aktuálne potreby na podporu inovatívnych technológií vo výučbe 2.1.4. Vytvárať podmienky na zapojenie odborníkov z praxe do teoretického a praktického vyučovania v škole na podporu inovatívnych technológií vo výučbe 2.1.5. Vytvárať podmienky na čo najširšie zapojenie pedagogických a odborných zamestnancov do národných projektov a medzinárodných projektov so zameraním na podporu zahraničných stáží 2.1.6. Podporovať tímovú prácu pedagogických zamestnancov v rámci školy 2.1.7. Zvyšovať jazykovú kompetenciu pedagogických a odborných zamestnancov s využitím potenciálu bilingválnych škôl a jazykových škôl v KSK	• Min. 2/škola/šk.rok odborných seminárov alebo exkurzií, ktorých sa škola zúčastní
• Min. na 25% SŠ ročne budú zapojení odborníci z praxe do teoretického aj praktického vyučovania
• Min. 30 % stredných škôl zapojených do národných projektov• Min. 20 % SŠ zapojených do medzinárodných projektov
• Min. 1 realizovaný teambuilding na školu/šk. rok
• Min. 100 pedagogických zamestnancov SŠ ročne zapojených do jazykových kurzov |
|---|---|

2.2.2. Špecifický cieľ 2.2.

Podpora manažmentu škôl

Moderné riadenie školy a školského zariadenia znamená: dravé riskovanie, kreatívne myslenie, podporu kooperatívneho štýlu práce, širokej účasti na rozhodovacích procesoch, vysokú kvalitu výkonu, kontinuálne hodnotenie výsledkov práce, učenie sa z vlastnej skúsenosti, rýchle prispôbenie meniacim sa podmienkam, podporu komunikácie a pozitívnej klímy.

Dôraz na kvalitné vedenie škôl je jednou zo základných podmienok úspešnosti procesu budovania kvalitnej školskej siete. Škola v súčasnosti plní množstvo úloh, ktoré sú na ňu kladené ako na inštitúciu. Často ide o veľké organizácie s počtom viac ako 100 zamestnancov. KSK bude podporovať ďalšie vzdelávanie manažmentu škôl v oblasti manažérskych a digitálnych zručností smerujúcich k vysokej kvalite riadenia a aktivity škôl.

Prvým krokom pre budovanie kvalitnej školy v oblasti riadenia je **výber schopných manažérov**. Tento proces musí byť premyslený, dlhodobý plánovaný. Výberové konania na posty riaditeľov škôl zriadených KSK musia prebiehať podľa jasne stanovených pravidiel. KSK vždy vyvíja maximálne úsilie, aby celý proces prebehol čo najtransparentnejšie. Jednotlivé fázy sa plánujú tak, aby výberové konania neboli realizované pod časovým tlakom. Podmienky výberových konaní sa publikujú na štandardných komunikačných kanáloch s cieľom osloviť čo najširší okruh uchádzačov. Samotné výberové konania, ak to podmienky dovoľujú sa bude KSK snažiť sprístupniť aj verejnosti. Úspešným zavŕšením procesu výberového konania začne ďalšia fáza rozvíjania manažérskych zručností a schopností riaditeľa školy. KSK ako zriaďovateľ škôl bude iniciovať

vytvorenie systému kontinuálneho vzdelávania riaditeľov škôl, ktorý umožní popri iných formách napr. funkčného vzdelávania ďalší rozvoj ich manažérskych kompetencií.

Budovanie kvalitnej školy v zmysle predkladanej stratégie predpokladá aj systematický a cielený rozvoj kompetencií pri zvládaní a využití softvérových nástrojov riadenia školy. **Digitálne zručnosti** umožnia napr. získať adekvátnu podporu pre rozvíjanie líderských kompetencií, zameriavať sa na budovanie profesijných komunit v škole, aktívne spolupracovať s rodičmi a vytvárať siete s inými subjektmi. Prvky e-manažmentu umožnia optimálne nastavené riadenie procesov a organizáciu školy využitím dostupných informačných systémov v spojitosti s budovaním kvalitného technologického vybavenia školy (zbieranie a bezpečné ukladanie informácií o organizácii vzdelávacieho procesu a hodnotení žiakov, pružnejšie a efektívnejšie rozhodovacie procesy, logistická podpora pri správe majetku a personalistike).

Zvýšenú pozornosť bude vyžadovať aj systém správy IKT zariadení, pretože s narastajúcim rozsahom technologického zabezpečenia sa zvýšia aj nároky na jeho údržbu, ktoré v mnohých prípadoch prevýšia možnosti škôl samostatne a efektívne tieto služby zabezpečiť.

Dôležitým faktorom procesu skvalitňovania školstva je otvorená komunikácia, ktorá sa realizuje aj prostredníctvom poradných orgánov vedenia KSK. V záujme zapojenia čo najväčšieho počtu aktérov do tohto procesu, na území KSK prebiehajú všetky aktivity odboru školstva ale aj Školskej komisie Zastupiteľstva KSK tak, aby sa pristupovalo ku všetkým aktérom v oblasti školstva otvorene, s cieľom hľadať spoločné riešenia v prospech žiakov, učiteľov a škôl na území KSK. Snahou KSK bude zabezpečiť, aby rokovania všetkých samosprávnych a poradných orgánov (Krajská rada pre odborné vzdelávanie a prípravu a Územná školská rada) preberajúcich otázky školstva boli otvorené a prístupné nielen dotknutým stranám, ale aj zástupcom verejnosti.

Za účelom budovania otvoreného dialógu iniciuje Odbor školstva KSK pravidelné stretnutia k otázkam týkajúcim sa školstva so zamestnávateľmi ako aj pravidelné porady s riaditeľmi škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK. Vzniká tak neformálna platforma na riešenie sporných ale aj koncepčných otázok pre oblasť školstva, **Rada riaditeľov**, ako poradný orgán vedúceho odboru školstva. Témou jedného z prvých stretnutí bolo pripomienkovanie, hľadanie riešení a efektívnych postupov pri napĺňaní akčného plánu regionálnej stratégie školstva.

Pozícia riaditeľa je pre dobré fungovanie školy kľúčová. V škole však existujú aj **ďalšie riadiace pozície**, ktoré spolu vytvárajú manažment školy a spolu s riaditeľom zodpovedajú za procesy na nižších stupňoch riadenia. Ide o zástupcov riaditeľa školy pre teoretické vzdelávanie, odborný výcvik, technicko-ekonomické činnosti a iné. Ďalšími riadiacimi článkami sú napr. hlavný majster, vedúci prevádzky školy, projektový manažér a koordinátor špecifickej činnosti na škole. Aj týmto zamestnancom škôl a ich odbornému rastu týkajúcemu sa najmä **zvyšovaniu právneho vedomia** a digitálnych zručností v oblasti, za ktorú zodpovedajú bude KSK venovať systematickú pozornosť vo forme pravidelných vzdelávacích aktivít.

Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
2.2.1 <i>Ďalším vzdelávaním manažmentu škôl podporovať kvalitu v oblasti riadenia a manažérskych zručností</i>	<ul style="list-style-type: none">• 2 vzdelávania/šk. rok počas platnosti stratégie ukončené validnou certifikáciou
2.2.2 <i>Zriadiť RADU RIADITEĽOV pri Odbore školstva KSK ako poradný orgán vedúceho odboru školstva</i>	<ul style="list-style-type: none">• Zriadenie Rady riaditeľov
2.2.3 <i>Poskytovať vzdelávanie v aktuálnych otázkach legislatívnych zmien pre stredný manažment škôl</i>	<ul style="list-style-type: none">• Uskutočnené min. 2 vzdelávania/šk. rok

2.2.3. Špecifický cieľ 2.3.

Podpora práce s mládežou v KSK

Odbor školstva KSK má aj v ďalšom období záujem proaktívne ponúkať žiakom stredných škôl v Košickom kraji širokú ponuku neformálnych vzdelávaní, ktoré rozvíjajú ich celkovú osobnosť a efektívne dopĺňajú formálne vzdelávanie. Z týchto neformálnych vzdelávaní si budú môcť mladí ľudia vybrať také, ktoré svojím obsahom najlepšie rozvíjajú kľúčové kompetencie nevyhnutné pre 21. storočie.

Nakoľko sa v rámci podpory práce s mládežou chce Košický samosprávny kraj pokryť čo najširší rozsah či už v rámci veku, alebo v rámci zriaďovateľskej pôsobnosti, Odbor školstva KSK v septembri 2019 vytvoril a od tohto času aj realizoval pravidelné stretnutia pracovnej skupiny na podporu neformálneho vzdelávania pozostávajúcej zo zástupcov Odboru školstva KSK, Regionálneho centra mládeže – CVČ, Rady mládeže Košického kraja, IUVENTY, Karpatskej nadácie, DOFE SK, Youthfully Yours SK a Krajskej rady žiackych školských rád Košického kraja za účelom kontroly miery napĺňania plánu v rámci jednotlivých aktivít neformálneho vzdelávania a tiež za účelom spoluúčasti pri tvorbe novej Konceptie pre rozvoj práce s mládežou na území Košického samosprávneho kraja na roky 2021 – 2025 (ďalej len krajská Konceptia), ktorá bude predložená ako strategický materiál dopĺňajúci predkladanú Stratégiu výchovy a vzdelávania.

Jej súčasťou je SWOT analýza založená na naštudovaní aktuálne platnej legislatívy a výsledkoch realizovaného prieskumu potrieb mladých ľudí a následne realizovaných online diskusií metódou fokusových skupín so zástupcami mládeže. Na základe výstupov boli pre krajskú Konceptiu určené nasledovné prioritné oblasti:

- **podpora synergie formálneho a neformálneho vzdelávania**
- **aktívne občianstvo a participácia**
- **podpora podnikavosti a kritického myslenia**
- **posilnenie fyzickej a psychickej reziliencie**
- **sociálna inklúzia znevýhodnenej mládeže**
- **prierezové témy (dobrovoľníctvo, environmentálna výchova, medzinárodné mobility)**

Každá oblasť bola diskutovaná na okrúhlych stoloch, ktorých sa zúčastnilo 40 zástupcov z 27 organizácií a inštitúcií pracujúcich s mládežou (niektorí aj opakovane). Interaktívnym spôsobom tak mali tieto organizácie a inštitúcie možnosť participovať na tvorbe konkrétnych cieľov, opatrení a merateľných ukazovateľov, ktoré boli zapracované do krajskej Konceptie a následne poskytnuté na pripomienkovanie.

Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
2.3.1 Vytvoriť a implementovať Konceptiu rozvoja práce s mládežou na území KSK na roky 2021- 2025	• Spracovaná Konceptia rozvoja práce s mládežou na území KSK

2.3. Kľúčová priorita č. 3.

Partnerstvá stredných škôl v KSK – NETWORKING

Vzdelávanie je potrebné vnímať ako súvislú nadväzujúcu poskytovanú službu od predprimárneho vzdelávania cez primárne, sekundárne odborné až po vysoko špecializované, teda ako výsledok realizácie sektorovej politiky na danom území. Aj z dôvodu špecializácie je nesmierne dôležité mať partnerstvo v podobe kontinuálnej spolupráce najmä medzi základnými školami a strednými školami, strednými školami a zamestnávateľmi či strednými školami a vysokými školami.

2.3.1. Špecifický cieľ 3.1.

Vytváranie kontinuálnej spolupráce so všetkými sociálnymi partnermi

Spojenie škôl so silnými partnermi, ktorí študentom uľahčia vstup do kariérneho života, prinesie nové možnosti propagácie, aktivít, získavania skúseností a prístupu na rôzne vzdelávacie podujatia a v neposlednom rade je dôležitým indikátorom kvality organizácie vyučovacieho procesu každej školy. Vďaka spolupráci so spoločnosťami z rôznych oblastí môžu školy poskytovať svojim študentom prednášky s odborníkmi, zaujímavé exkurzie, ale aj pracovné stáže. Zapájanie partnerov do vyučovacieho procesu považuje KSK za jeden z hlavných kľúčov k úspechu absolventov škôl vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti.

Negatívny demografický vývoj a normatívny spôsob financovania núti stredné školy čoraz intenzívnejšie bojovať o žiakov končiacich základnú školu, a to nielen v konkrétnom meste a jeho okolí, ale často aj na úrovni celého regiónu. Na tento účel využívajú stredné školy všetky dostupné formy aktívneho oslovovania žiakov 8. a 9. ročníkov ZŠ, ich rodičov aj širokej verejnosti.

Základné marketingové ciele školy:

- informovať o novinkách a zmenách pre budúci školský rok,
- informovať o skladbe ponúkaných odborov a podmienkach prijatia na štúdium.

Medzi najčastejšie informačné a propagačné kanály, ktoré stredné školy využívajú smerom k základným školám na získanie nových študentov, patria:

- kvalitne spracované a priebežne aktualizované informácie na webovej stránke školy,
- informovanosť širokej verejnosti o aktivitách školy prostredníctvom sociálnych sietí,
- dni otvorených dverí – prezentácia aktivít priamo na pôde školy, ukážky laboratórnych pokusov, výstava výrobkov, ukážky remesiel a pod.,
- osobné stretnutia so žiakmi ZŠ, výchovnými poradcami a rodičmi na rodičovských združeníach na ZŠ a na náboroch na pôde základných škôl priamo v triedach,
- zasielanie propagačných listov a e-mailov rodičom a riaditeľom ZŠ,
- aktívna účasť na veľtrhoch a burzách stredných škôl (Košice a niektoré okresné mestá),
- inzercia v regionálnej tlači, reklamné spoty v regionálnych televíziách a mestských/obecných rozhlasoch,
- výroba reklamných videí propagujúcich aktivitu školy a možnosti štúdia,
- distribúcia propagačných materiálov,
- organizovanie podujatí pre žiakov ZŠ, hry na povolania, tvorivé dielne (gymnázia a SOŠ),
- aktívne vyučovanie žiakov ZŠ priamo na pôde najmä SOŠ technického a gastronomického zamerania (poskytuje základným školám možnosť, aby ich žiaci absolvovali predmet „technické vyučovanie“ alebo iné praktické práce v priestoroch ich dielní, kuchyniek a odborných učební),
- stretnutia výchovných poradcov základných a stredných škôl na pravidelných poradách,
- využitie veľkoplošnej statickej alebo dynamickej reklamy,
- využitie reklamy umiestnenej na prostriedkoch mestskej a prímestskej hromadnej prepravy,

- dlhodobá prezentácia možností štúdia a spolupráce s partnermi vo vstupnom vestibule školy.

Partnermi vo vzdelávaní sú aj **stredné školy**, metodicko-pedagogické centrá, poskytovatelia programov kontinuálneho vzdelávania a spoločnosti disponujúce školiacimi strediskami. Pre dosiahnutie čo najvyššej kvality vzdelávania je dôležité zapojenie škôl do medzinárodných študijných programov na všetkých stupňoch vzdelávania, ako pre žiakov a študentov, taktiež aj pre pedagógov, v rámci ktorých by sa okrem jazykových zručností zdokonaľovali tiež v odborných zručnostiach (hard/soft skills). V rámci aktivít zameraných na rozvoj vzájomnej participácie medzi strednými školami v kraji pripravuje KSK rozvoj aktivít a súťaží.

Vytváranie podmienok pre **nadané deti** je realizované budovaním vhodného prostredia predovšetkým gymnázií ako kvalitných inkubátorov nadaných a talentovaných žiakov. Kľúčové témy, ktoré je potrebné riešiť v súvislosti s výchovou a vzdelávaním nadaných žiakov v školách v KSK:

- Rozvíjanie spolupráce gymnázií s vysokými školami, pripravovať a zapájať gymnáziá do projektov v spolupráci s vysokými školami, hlavne s UPJŠ Košice a Technickou univerzitou v Košiciach, ktoré by zvýšili atraktivnosť prírodných, IT a technických predmetov.
- Vytváranie partnerstiev s vysokými školami technického a prírodovedného zamerania aj za účelom zapájania nadaných žiakov do riešenia výskumných úloh.
- Zapájanie vysokých škôl do spolupráce pri príprave olympiád a stredoškolských odborných súťaží najmä technického a prírodovedného charakteru.
- Vytvorenie a priebežná aktualizácia metodických materiálov, učebných plánov a plánov mimoškolskej činnosti pre vzdelávanie a odbornú prípravu nadaných žiakov.
- Kontinuálne vzdelávanie pedagógov prichádzajúcich do kontaktu s nadanou mládežou.
- Využívanie možností grantov pre nadaných žiakov s cieľom ich orientácie na výskum.
- Vytváranie motivačného prostredia nabádajúceho k účasti v študentskej odbornej činnosti, predmetových olympiádach a iných súťažiach zručností.
- Modernizovanie materiálno-technického vybavenia gymnázií, učební, laboratórií, školských knižníc a ostatných priestorov škôl a skvalitňovanie materiálno-technické zabezpečenia gymnázií modernými učebnými pomôckami.

KSK bude priebežne monitorovať podmienky a prácu s nadanými žiakmi a v prípade záujmu škôl o vytvorenie spolupráce s akademickou pôdou alebo vývojovým centrom zamestnávateľa podporí vytvorenie vzdelávacích skupín resp. tried pre nadané deti. Projekt „Farming“, iniciovaný Odborom školstva KSK je pilotným projektom v prípade nastavenia ŠKVP na gymnáziách s posilnenou výučbou informatiky alebo IT predmetov.

Spolupráca SOŠ je realizovaná aj formou členstva v profesijných komorách, združeníach a stavovských organizáciách, pričom táto spolupráca je oficiálne nadviazaná aj prostredníctvom podpisu memoranda o spolupráci. Partnerstvá podľa charakteru spolupráce sú uzatvárané ako trojstranné (škola, partner, KSK ako zriaďovateľ) alebo dvojstranné (škola, partner). Cieľom KSK je, aby všetky SOŠ, ktorých zriaďovateľom je samosprávny kraj, vďaka memorandám **aktívne kooperovali** so spoločnosťami, ktoré žiakom umožnia odbornú prax v reálnych podmienkach a školám potrebné materiálne vybavenie. Memorandá o spolupráci sú zároveň aj významným nástrojom na zvýšenie povedomia verejnosti o možnostiach a perspektívach odborného vzdelávania v KSK. Zoznam podpísaných memoránd o spolupráci bude pravidelne zverejňovaný na webovej stránke KSK.

Táto platforma prehĺbuje vzájomnú spoluprácu a väzby v oblasti odborného vzdelávania a prípravy a podporuje aj nasledujúce oblasti:

- mapovanie potrieb trhu práce;
- inovácia a príprava nových študijných a učebných odborov;
- tvorba školských vzdelávacích programov;
- účasť na maturitných, záverečných a absolventských skúškach;
- zapojenie sa do činnosti COVaP;
- organizácia a zabezpečenie praktického vyučovania;
- materiálno-technické vybavenie;

- ďalšie vzdelávanie;
- propagácia odborného vzdelávania a prípravy, poskytnutie informácií, ktoré pomôžu škole komunikovať smerom k výchovným poradcom, žiakom a rodičom výstižne prezentovať zábery firmy v spolupráci so školou a motivovať žiakov a rodičov k prihláseniu sa na štúdium,
- poskytnutie propagačných materiálov podľa možností (letáky, plagát, prezentácia PowerPoint, reklamné video resp. iné).

Partnerstvá stredných zdravotníckych škôl

SZŠ úzko spolupracujú pri výchove a vzdelávaní budúcich zdravotníckych pracovníkov so stavovskými organizáciami. Spolupráca SZŠ je realizovaná aj formou členstva v profesijných komorách, združeníach a stavovských organizáciách, pričom táto spolupráca je vymedzená legislatívne. Svoje ŠkVP pravidelne zasielajú na prerokovanie a pripomienkovanie stavovským organizáciám. Pri ukončovaní štúdia sa riadia metodickým usmernením MZ SR č.1/2013 o účasti zástupcu stavovskej organizácie na teoretickej časti odbornej zložky maturitnej skúšky, praktickej časti odbornej zložky maturitnej skúšky, absolventskej skúške alebo záverečnej skúške.

Dlhodobu sa ako problematická vníma **spolupráca zákonného zástupcu žiaka a školy**. Záujem o bližšiu spoluprácu zákonných zástupcov so školou je rôznych úrovniach vzdelávania. Ak je záujem nedostatočný už na základnej škole, postupne ešte viac klesá aj v prostredí strednej školy. V tomto smere nie je možné porovnávať rôzne typy stredných škôl, kde je v prípade gymnázií situácia oveľa lepšia ako v prípade stredných odborných škôl. Napriek existujúcemu stavu je potrebné hľadať možnosti zvýšenia záujmu rodičov o študijné výsledky žiakov, ich ďalšiu perspektívu profesionálneho rozvoja a o využitie širokej ponuky škôl v oblasti neformálneho vzdelávania a certifikovaných kurzov.

Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
3.1.1 Vytvárať partnerstvá v podobe kontinuálnej spolupráce SŠ so ZŠ.	• Min. 5 partnerstiev/ZŠ počas platnosti stratégie
3.1.2 Vytvárať partnerstvá pre kontinuálnu spoluprácu medzi SŠ - výmena príkladov dobrej praxe stredných škôl podobného typu a zamerania	• Min. 1 partnerstvo/SŠ počas platnosti stratégie
3.1.3 Vytvárať partnerstvá v podobe kontinuálnej spolupráce SŠ s univerzitami	• Min. 2 partnerstvá/univerzita počas platnosti stratégie
3.1.4 Vytvárať partnerstvá v podobe kontinuálnej spolupráce so zamestnávateľmi, stavovskými a profesijnými organizáciami	• Min. 5 partnerstiev/sociálni partneri počas platnosti stratégie
3.1.5 Vytvárať podmienky pre zlepšenie spolupráce so zákonnými zástupcami žiakov ZŠ a SŠ	• Zrealizované 3 aktivity/škola/šk. rok

2.3.2. Špecifický cieľ 3.2.

Zvyšovanie záujmu žiakov ZŠ o stredné odborné vzdelávanie

V oblasti odborného vzdelávania vzniká veľký priestor pre **etablovanie duálneho vzdelávania**, kde je potrebné vytvárať podmienky pre zvýšenie podielu žiakov pripravujúcich sa na budúce povolanie na pôde

zamestnávateľa a zvyšovanie podielu praktickej časti vzdelávania v školských vzdelávacích programoch pre jednotlivé študijné a učebné odbory. Táto oblasť pôsobenia škôl umožní prirodzene vytvoriť sieť užitočných partnerov a partnerstiev, ktoré potenciálne posunú školy k vyššej kvalite najmä odborného vzdelávania a očakávame, že sa tým zvýši záujem žiakov ZŠ o tieto odbory.

Snahou KSK v oblasti **propagácie študijných a učebných odborov** a podpory rozvoja ľudských zdrojov v súvislosti s nadobudnutím kompetencií absolventov škôl v informatickej, technickej a prírodovednej oblasti vzhľadom na súčasné potreby zamestnávateľov, najmä v sektore informačných a komunikačných technológií bude pokračovať v rozvíjaní **partnerstiev so všetkými relevantnými sociálnymi partnermi** a aktívne sa zapájať do programov. Jedným z takýchto projektov je IT Akadémia - vzdelávanie pre 21. storočie, ktorého cieľom je vytvorenie modelu vzdelávania a prípravy mladých ľudí pre aktuálne a perspektívne potreby vedomostnej spoločnosti a trhu práce so zameraním na informatiku a IKT.

Inováciu prírodovedného a technického vzdelávania na základných a stredných školách so zameraním na informatiku a IKT a orientáciu mladých ľudí na ďalšie štúdium v študijných odboroch a programoch s perspektívou uplatnenia sa v IT sektore. Realizátorom je CVTI SR spolu s Univerzitou P. J. Šafárika v Košiciach, Technickou univerzitou v Košiciach, Univerzitou Konštantína Filozofa v Nitre, Univerzitou M. Bela v Banskej Bystrici a Žilinskou univerzitou v Žiline. Ďalšími partnermi projektu sú IT Asociácia Slovenska, Slovenská informatická spoločnosť, Košice IT Valley, Štátny inštitút odborného vzdelávania, Štátny pedagogický ústav a Metodicko-pedagogické centrum.

Technické vzdelávanie v rámci KSK je realizované školami, ktoré majú dlhoročnú tradíciu, no niektoré čelia aj nižšiemu záujmu o štúdium zo strany žiakov. Riešením je zavádzanie nových IT zameraní, vďaka ktorým úspešne reagujú na dopyt žiakov a požiadavky trhu práce na IT odborníkov.

Cieľom KSK je preto vybudovať sieť kvalitných priemyselných škôl, ktorých veľkosť zabezpečí dostatok prostriedkov na rozvoj kvalitného zázemia pre technické vzdelávanie. Finančná náročnosť obnovy strojového vybavenia a technických podmienok odborných učební jednoznačne smeruje školy k užšej previazanosti s partnerskými zamestnávateľmi najmä v systéme duálneho vzdelávania a vysokoškolským prostredím, ktoré poskytuje prostredie pre nadaných a talentovaných žiakov, realizáciu výskumných úloh v rámci stredoškolskej odbornej činnosti a participáciu na rôznych projektoch a grantoch.

Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
3.2.1 <i>Využívať na propagáciu študijných a učebných odborov na SŠ moderné komunikačné kanály za participácie všetkým sociálnych partnerov</i>	<ul style="list-style-type: none">• <i>Min. 1 aktuálny propagačný materiál/škola pre marketingové aktivity v digitálnom a printovom prostredí</i>
3.2.2 <i>Vypracovať a implementovať model vzdelávania pomocou IKT pre zvýšenie atraktivity odborných predmetov</i>	<ul style="list-style-type: none">• <i>Zrealizovaná 1 aktivita /škola/šk. rok</i>

2.3.3. Špecifický cieľ 3.3.

Podpora v získavaní grantov a poskytovaní podporných služieb

Možnosť čerpania prostriedkov prostredníctvom štrukturálnych fondov je jedným z akcelérátorov budovania moderného a pritažlivého prostredia školy nielen po stránke priestorovej ale aj vo vzťahu k budovaniu odborného zázemia a prepojenia odborného vzdelávania a praxe.

Aktívne školy budú aj v budúcnosti podporované a metodicky usmerňované pri uchádzaní sa o podporné granty s dôrazom na zameranie školy a jej perspektívny rozvoj v súlade koncepčnými zámermi KSK ako zriaďovateľa. Vhodné grantové schémy budú vyhľadávané a odporúčané vybraným školám aj z iniciatívy OSK/KSK.

Vzhľadom na špecifické podmienky a potreby škôl a v záujme efektívnejšej prípravy projektov prispôbovaných lokálnym podmienkam pripraví Odbor školstva KSK koncept resp. šablónu projektov, ktorá odbremení školy od komplexnej prípravy projektovej dokumentácie. Školy sa tak budú môcť sústrediť na svoje priority a aj pre zriaďovateľa sa výrazne zjednoduší proces kontroly úplnosti a kvality predkladaných zámerov, čo umožní ich rýchlejšiu podporu a implementáciu.

V rámci vyhlásených grantových výziev dozorov bude snahou KSK aj zavedenie **medzinárodných vzdelávacích programov**, ktoré rozšíria ponuku stredných škôl a umožnia lepšie prepojenie so zahraničnými partnermi, zamestnávateľmi ako aj pokračovanie na ďalších stupňoch vzdelávania doma a v zahraničí.

Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
3.3.1 Vytvárať podmienky a metodicky usmerňovať školy pri zapájaní sa do grantových schém	• Vypracovaná metodika zapájania sa do grantových schém s následnou implementáciou
3.3.2 Vytvoriť podmienky pre zavedenie medzinárodných programov do škôl v KSK	• Vypracovaná metodika zavedenia systému medzinárodných vzdelávacích programov s následnou implementáciou

2.3.4. Špecifický cieľ 3.4.

Zvýšenie atraktívnosti technických smerov odborného vzdelávania

Predpokladaný dopyt po odborníkoch v oblasti digitálnych technológií v rámci EÚ medziročne rastie a závažným nedostatkom je skutočnosť, že obyvateľom EÚ chýbajú základné digitálne zručnosti. Školy v rámci KSK potrebujú vychovať digitálne inteligentných ľudí, ktorí budú schopní používať digitálne technológie v profesionálnom ale aj bežnom osobnom živote. Práve v oblasti IT technológií je realizovaných viacero experimentálnych overovaní, ktoré sa vyhodnocujú resp. budú vyhodnocovať. Overované študijné odbory vznikli v spolupráci so súkromnými spoločnosťami a aj pre nasledujúce obdobie budú partnerstvá škôl a podnikateľského prostredia jedinou cestou k vytvoreniu experimentu vo vzdelávaní s podporou KSK, pretože konkrétny partner školy plní aj úlohu garanta.

Ďalšie informačné a propagačné aktivity stredné školy vykonávajú smerom k zamestnávateľom a laickej a odbornej verejnosti. Realizujú ich predovšetkým stredné odborné školy rôzneho zamerania a školy, ktoré svojich absolventov primárne nepripravujú pre ďalšie štúdium na vysokých školách. Aj v budúcom období budú podporené stredné školy, aby tak budovali povedomie o sebe a kvalifikácii svojich absolventov ako aj o spolupráci so zamestnávateľmi a popularizovali tak odborné, najmä technické vzdelávanie.

V súvislosti s popularizačnými aktivitami a propagáciou STEM odborov prichádza KSK s cieľom, vybudovať **vzdelávací priestor**, v ktorom budú žiaci môcť absolvovať modernú výučbu formou praktických cvičení v technických disciplínach **pomocou zážitkových, animačných** a experimentálnych metód a pomocou učebných pomôcok a experimentov, ktoré nie sú dostupné v bežných školách. Nové vzdelávacie centrum môže slúžiť ako moderné pracovisko zamerané na budúcnosť v oblasti elektrotechniky, automatizácie a strojárstva a i. s cieľom zvýšiť záujem o prácu napr. v elektrotechnickom priemysle a súvisiacich oblastiach.

Pri určovaní maximálneho počtu žiakov I. ročníka stredných škôl dáva samosprávny kraj maximálny dôraz na zvyšovanie počtu žiakov v **odboroch žiadaných zamestnávateľmi**. Za týmto účelom boli iniciované rokovania so zamestnávateľmi spolupracujúcimi so školami, aby bolo možné v každom odbore odhadnúť maximálne reálne schopnosti škôl pripravovať absolventov v zmysle požiadaviek zamestnávateľov. V tejto súvislosti zostáva najväčším obmedzením nižší záujem žiakov, ktorý negatívne obmedzuje schopnosť škôl pripravovať dostatočný počet absolventov v žiadaných odboroch. Pri určovaní najvyššieho počtu žiakov I. ročníkov bude KSK presadzovať zásadu, aby každý žiak, ktorý prejaví záujem o odborné vzdelávanie

v odboroch požadovaných zamestnávateľmi, mal možnosť tento odbor v školách KSK študovať.

Od novelizácie príslušnej legislatívy, vytvárajúcej právny rámec tejto formy spolupráce škôl a zamestnávateľov, zaznamenávame každoročný nárast počtu žiakov, ktorí absolvujú odbornú prax na pôde konkrétnej firmy, získavajú skúsenosti a sú hodnotení a motivovaní nielen známku ale aj možnosťou získať podnikové štipendium.

KSK bude poskytovať **podporu a súčinnosť** pri propagácii škôlám vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti **organizovaním propagačných podujatí**, vydávaním informačných brožúr a poskytnutím priestoru na webovej stránke KSK ako priestoru pre propagáciu vlastných aktivít vrátane zverejňovania výsledkov a úspechov v súťažiach a olympiádach na rôznych úrovniach. Zároveň KSK podporí prezentáciu škôl a podujatí organizovaných odborom školstva pod záštitou KSK prostredníctvom regionálnych a celoštátnych televízií.

Práca Centier odborného vzdelávania a prípravy

Centrum odborného vzdelávania a prípravy „Centrum OVP“ je akousi značkou kvality. Škola s označením Centrum OVP má ambíciu byť inovatívnou v poskytovaní odborného vzdelávania a prípravy žiakov na výkon povolania. Z hľadiska konkurencieschopnosti je Centrum OVP svojou činnosťou o krok vpred pred ostatnými strednými odbornými školami a prispieva k celkovému zvyšovaniu kvality odborného vzdelávania a prípravy.

Je označením pôsobenia školy, ktorej činnosť spĺňa vopred určené kvalitatívne kritériá. Impulzom pre pôsobenie školy ako Centra OVP je výzva gestorskej organizácie na podávanie projektov na možnosť strednej odbornej školy, strediska praktického vyučovania, školského hospodárstva alebo strediska odbornej praxe pôsobiť ako Centrum OVP.

KSK bude aj naďalej **podporovať budovanie Centier OVP** v úzkej spolupráci so stavovskými organizáciami a zamestnávateľskými zväzmi. Zároveň podporí modernizáciu existujúcich centier a vytvorenie podmienok pre realizáciu programov celoživotného vzdelávania, rekvalifikácií a získavania čiastočných kvalifikácií formou certifikovaných kurzov.

Škola, ktorá pôsobí ako Centrum OVP, si svojou činnosťou upevňuje svoje postavenie na trhu stredoškolského odborného vzdelávania najmä spoluprácou so zamestnávateľmi a ďalšími partnermi.

Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
3.4.1 <i>Organizovať aktivity pre verejnosť zamerané na popularizáciu technických smerov odborného vzdelávania .</i>	• <i>min. 1 aktivita/stredná odborná škola/šk. rok</i>
3.4.2 <i>Pripraviť štúdiu pre vybudovanie zážitkového vedeckého centra pre žiakov ZŠ a SŠ a širokú verejnosť s cieľom popularizácie vedy a techniky</i>	• <i>Vypracovaná Štúdia vybudovania zážitkového vedeckého centra</i>
3.4.3 <i>Vytvárať predpoklady pre výraznejšie zapojenie zamestnávateľov do systému duálneho vzdelávania.</i>	• <i>Min. nárast o 40 firiem zapojených do SDV/šk. rok</i>
3.4.4 <i>Prezentovať príklady dobrej praxe na rôznych fórach a stretnutiach laickej a odbornej verejnosti</i>	• <i>Usporiadať konferenciu “Príklady dobrej praxe “</i>

2.3.5. Špecifický cieľ 3.5.

Etablovanie duálneho vzdelávania v kraji

Duálne vzdelávanie predstavuje v súčasnosti najvýznamnejší zdroj rastu záujmu o odborné vzdelávanie zo strany žiakov v školách, preto **KSK aktívne pristupuje** k vytváraniu podmienok pre rozširovanie **ponuky duálneho vzdelávania** v kraji.

Spolupráca so zamestnávateľmi je základným zdrojom zvyšovania kvality odborného vzdelávania v stredných školách. Preto má KSK ambíciu iniciovať nastavovanie spolupráce so zamestnávateľmi za účelom rozvoja odborného vzdelávania na území kraja transformujúc tak potreby zamestnávateľov do školstva.

V spolupráci so Štátnym inštitútom odborného vzdelávania (ŠIOV) bol z pohľadu zavádzania duálneho vzdelávania vytvorený Dualpoint. Školy a zamestnávateľia v kraji tak získali jedinečné zázemie na zdieľanie najlepších skúseností z praxe a pomoc pri zavádzaní duálneho vzdelávania.

KSK v rámci svojich kompetencií intenzívne podporuje zavádzanie duálneho vzdelávania v školách v kraji a úpravu študijných programov pre jeho potreby. V prvom polroku 2019 bola naštartovaná úprava študijných a učebných odborov vo všetkých školách v oblasti služieb a momentálne upravujú svoje odbory všetky technické školy. KSK zároveň podporuje školy pri zavádzaní experimentálnych odborov do duálneho vzdelávania (napr. bankový pracovník v obchodných akadémiách), ale aj pri odstraňovaní prekážok pre zavádzanie duálneho vzdelávania.

Cieľom KSK bude okrem zvýšenia percentuálneho podielu žiakov zapojených do systému duálneho vzdelávania aj zvýšenie podielu praktickej časti prípravy na povolanie v niektorých odboroch. V spolupráci so Štátnym inštitútom odborného vzdelávania pripraví Odbor školstva KSK úpravu učebných plánov vybraných odborov s cieľom zatriktívniť ich pre zamestnávateľov a umožniť žiakom praktickú prípravu vo firmách.

V oblasti odborného vzdelávania vzniká priestor pre etablovanie duálneho vzdelávania SZŠ, ktoré nie sú zahrnuté v systéme SDV, aj keď v tejto oblasti odborného vzdelávania je veľký potenciál pre duálne vzdelávanie. Dostatočný je priestor pre prípravu žiakov na budúce povolanie na poste budúceho zamestnávateľa, je aj dostatočný podiel praktickej časti vzdelávania v ŠkVP pre jednotlivé študijné a učebné odbory. V tomto období je vytvorená dostatočná sieť užitočných partnerov, ktorí posunuli stredné zdravotnícke školy k vyššej kvalite vzdelávania.

Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
3.5.1 <i>Umožňovať zamestnávateľom participovať na kreovaní odborných kompetencií absolventov</i>	<ul style="list-style-type: none">• <i>Min. jedno stretnutie/ŠkVP/škola/šk. rok</i>
3.5.2 <i>Analyzovať vývojové trendy v technológiách a materiáloch a inovovať vzdelávací proces pre budúce požiadavky trhu práce</i>	<ul style="list-style-type: none">• <i>Analýza vývojových trendov v ŠkVP/škola/šk. rok</i>
3.5.3 <i>Zvýšiť podiel praktickej časti prípravy na povolanie v odboroch začlenených do SDV, ktoré nedosahujú 50% podiel praktického vyučovania</i>	<ul style="list-style-type: none">• <i>Odbory začlenené do SDV budú mať viac ako 40% podiel praktickej časti prípravy na povolanie</i>

2.4. Kľúčová priorita č. 4.

Digitálna transformácia stredných škôl v KSK

Svetové trendy digitálne transformujúcich sa moderných spoločností ovplyvnia aj náš región. Našou snahou je podporiť a usmerniť zmenu systému vzdelávania na školách v regióne so zameraním na rozvoj znalostí a zručností žiakov, tvorivosti, kritického myslenia a hodnôt, aby boli lepšie pripravení pre život v digitálne transformujúcej sa spoločnosti, najmä pre uplatnenie sa v IT odvetví a odvetviach digitálnej ekonomiky. Samotné technológie však nedokážu a nemôžu nahradiť ľudsky a odborne rozvinutého učiteľa. Preto nevyhnutnou súčasťou zmeny systému vzdelávania v školách musí byť podpora učiteľov so špecializáciou pre toto odvetvie. Digitálna transformácia vzdelávania je preto iba prostriedok, nie cieľ. Tým je skvalitnenie vzdelávania s ohľadom na hodnoty a potreby ľudskej spoločnosti ako celku. Starostlivosť o žiakov sa má prejavovať v školských a mimoškolských aktivitách, v spolupráci s ich budúcimi zamestnávateľmi a rodičmi. O pozitívnu zmenu v systéme vzdelávania pomocou mechanizmov sociálnych inovácií sa musia spoločne zaujímať všetci zainteresovaní aktéri: žiak, rodina, škola, verejná správa a územná samospráva, IT odvetvie ako budúci zamestnávateľ, neziskový sektor, odborná verejnosť a laická verejnosť.

2.4.1. Špecifický cieľ 4.1.

Vyššia kvalitatívna úroveň vzdelávania v IT ako prostriedku vzdelávania

Vyššiu kvalitatívnu úroveň vzdelávania možno rozdeliť do dvoch pohľadov:

- Prvý má širokú cieľovú skupinu: celú populáciu v regióne. Školský vzdelávací systém pokryje z celej populácie niekoľko populačných ročníkov za sebou. Zvyšok populácie môže byť zasiahnutý aktivitami pre verejnosť rôzneho veku.
 - Druhý pohľad na cieľovú kategóriu má užšiu cieľovú skupinu: budúcu pracovnú silu pre IT odvetvie. Táto cieľová skupina, ak ide o žiakov v školách, je primárne pokrytá školským vzdelávacím systémom. Absolventi škôl môžu absolvovať odborné a rekvalifikačné kurzy celoživotného vzdelávania.
1. **Lepšia príprava pre život v digitálne transformujúcej sa spoločnosti** si vyžaduje zvýšiť orientáciu školy na prax, teda väčší dôraz na základnú digitálnu gramotnosť (základné praktické zručnosti) a menší dôraz na konceptuálne porozumenie (vedomosti).
 2. **Lepšia príprava pre uplatnenie sa v IT odvetví** rozvíja už získanú základnú digitálnu gramotnosť a pri potrebnom zvýšení orientácie školy na prax kladie dôraz na pokročilú digitálnu gramotnosť (pokročilé praktické zručnosti) a konceptuálne porozumenie odboru (vedomosti), čo je aj stručnou charakteristikou študijného odboru/predmetu Informatika pre SŠ.

Vyššia kvalitatívna úroveň vzdelávania rieši, v oboch popísaných pohľadoch, tieto vybrané problémy systému vzdelávania na školách, ktoré sú prekážkou pre dosiahnutie želaného stavu, alebo výzvy, ktoré ohrozujú dosiahnutie želaného stavu:

Trh práce:

- Požiadavky trhu práce sa dynamicky menia (pracovné prostredie, spôsobilosť).
- Rýchly vývoj IT a nástup digitálnej ekonomiky.
- Nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily.
- Potreba celoživotného vzdelávania.

Žiak/absolvent:

- Nesúlad profilu absolventa školy s potrebami trhu práce.

- Nedostatočne definované národné štandardy kvalifikácií.
- Nevyužívané národné a medzinárodné štandardy na overovanie spôsobilostí.
- Nedostatok mäkkých zručností absolventov.

Škola:

- Zastávajúci a nereformovaný vzdelávací systém všeobecne.
- Neadekvátnosť štátnych a školských vzdelávacích programov k požiadavkám trhu práce a k trendom digitálnej transformácie spoločnosti.
- Nutnosť zmeny prístupu vo vzdelávaní prichádzajúcich generácií.
- Nedostatok financií pre školy.
- Potreba neustálej modernizácie školy a jej vybavenia.
- Nedostatok kvalifikovaných učiteľov STEM a IT predmetov (a ich odchod do firiem).
- Potreba priebežného vzdelávania učiteľov (odbornosť, kvalifikácia).
- Neefektívny systém vzdelávania učiteľov.
- Učitelia a výchovní poradcovia nemajú dostatočné informácie o IT odvetví a potrebách digitálnej ekonomiky.
- Nedostatočná komunikácia medzi zamestnávateľmi a školami a v smere od vyšších stupňov vzdelávania k nižším.
- Legislatívne prekážky pre duálne vzdelávanie SOŠ v IKT odbore.

Výstupom digitálnej transformácie stredných škôl v KSK v cieľi v IT ako prostriedku vzdelávania je súbor opatrení:

a) **Podpora inovácie foriem vzdelávania a využívania aktivizačných vyučovacích metód na školách.**

Inováciami foriem vzdelávania, zameranými na znalosti, zručnosti, tvorivosť, kooperáciu, sebazvedelávanie, kritické myslenie a postoje žiakov a študentov pre život v digitálne transformujúcej sa spoločnosti a na zvýšenie ich záujmu o povolanie v IT odvetví, chceme dosiahnuť kvalitnejšiu a efektívnejšiu výučbu, väčší záujem žiakov o STEM a IT predmety, silnejšiu a trvácnejšiu motiváciu žiakov pre štúdium technických a prírodovedných predmetov a odborov.

Aktivizačné vyučovacie metódy zvyšujú aktivitu žiaka v porovnaní s tradičným frontálnym výkladom učiteľa, kde učiteľ je aktívny a žiak pasívny. Pri využití aktivizačných metód je učiteľ viac v pozícii mentora. Inovácie foriem vzdelávania budú zamerané na efektívnejšie získavanie znalostí, zručností, tvorivosti, kritického myslenia a postojov žiakov pre život v digitálne transformujúcej sa spoločnosti a na zvýšenie ich záujmu o povolanie v IT odvetví.

b) **Podpora inovácie obsahu vzdelávania v technických a prírodovedných odboroch.** Pre inováciu obsahu vzdelávania, ktorý je zameraný na už spomínané nadobudnutie kompetencií žiakov a študentov pre život v digitálne transformujúcej sa spoločnosti a na zvýšenie ich záujmu o povolanie v IT odvetví, chceme dosiahnuť kvalitnejšiu výučbu, väčší záujem, silnejšiu a trvácnejšiu motiváciu žiakov pre štúdium technických a prírodovedných predmetov a odborov.

Na poukázanie komplexnosti tohto cieľa je potrebné rozdeliť pohľad na obsah vzdelávania na dve časti:

1. **Lepšia príprava pre život v digitálne transformujúcej sa spoločnosti** je orientáciou na základnú digitálnu gramotnosť. Základná digitálna gramotnosť dnes by nemala byť iba obsahom štúdia predmetu *Informatika* na SŠ, ale mala by sa chápať ako priezovná téma vo všetkých študijných a učebných odboroch a predmetoch. Cieľom výchovy a vzdelávania pre SŠ v takto chápanej tematickej oblasti *Základná digitálna gramotnosť* je: pracovať s technikou/technológiou efektívne a bezpečne. Základná digitálna gramotnosť vytvára predpoklady pre zvládnutie trendov digitálnej transformácie spoločnosti na úrovni bežného používateľa.
2. **Lepšia príprava pre uplatnenie sa v IT odvetví** je orientáciou na pokročilú digitálnu gramotnosť (pokročilé praktické zručnosti) a konceptuálne porozumenie odboru (vedomosti), čo je aj stručnou charakteristikou študijného odboru/predmetu *Informatika* pre SŠ. Základným cieľom výchovy a vzdelávania v informatike je: pracovať s technikou/technológiou efektívne a bezpečne; rozumieť, ako

technika funguje. Pokročilá digitálna gramotnosť je spôsobilosťou pre prácu používateľa – špecialistu v IT odvetví a spôsobilosťou pre obsluhu IT infraštruktúry. *Informatika* by mala (rovnomerne) pokrývať 3 hlavné smery: počítačové inžinierstvo, počítačovú vedu, dátovú vedu. Konceptuálne porozumenie odboru spolu s pokročilou digitálnou gramotnosťou je spôsobilosťou pre prácu vo vývoji a riadení IT infraštruktúry a IT služieb. Súčasťou obsahu vzdelávania majú byť sociálne (mäkké) zručnosti a podnikateľské spôsobilosti, ako aj tvorivosť a invenčnosť.

Chceme podporiť flexibilnú zmenu školských vzdelávacích programov SŠ, aby sa obsah a forma vzdelávania každoročne prispôbovala zmenám potrieb trhu práce a rýchlemu vývoju v IT. Flexibilitu chceme dosiahnuť rozvojom znalostných zdrojov pre školy, komunikačných platforiem pre školy a zamestnávateľov, podporou digitalizácie vzdelávania a škôl.

Košický región potrebuje kvalifikovanú pracovnú silu pre digitálnu ekonomiku. Chceme vybudovať regionálny systém celoživotného vzdelávania zameraný na získanie portfólia znalostí, zručností a ďalších kompetencií pre digitálnu ekonomiku. Nový regionálny systém celoživotného vzdelávania bude tvorený optimálne nastavenou ponukou študijných a učebných programov regionálnych stredných škôl a väčšou ponukou vzdelávacích programov ďalšieho vzdelávania v regionálnych vzdelávacích centrách, podporou e - vzdelávania, využívaním čiastkových kvalifikácií, podporou spolupráce v národných a medzinárodných projektoch.

V regióne potrebujeme moderné, kvalitné a konkurencieschopné školy. KSK bude navrhovať a podporovať zmeny v systéme riadenia a hodnotenia regionálnych stredných škôl. Nový systém by mal umožňovať rýchlú a efektívnu modernizáciu škôl, získanie a udržanie kvalifikovaných učiteľov, digitalizáciu a inováciu vzdelávania či digitalizáciu prevádzky škôl.

Kvalitná škola je postavená na kvalitných učiteľoch. Navrhujeme zmeny pre skvalitnenie prípravy na učiteľské povolanie, zvýšenie požiadaviek na kvalitu poskytovania prípravy na učiteľské povolanie a zvýšenie požiadaviek na kvalitu učiteľského povolania. Zmeny sa budú týkať najmä nedostatkových špecializácií učiteľov v STEM a IT predmetoch. Bude potrebné upraviť definície kvalifikácie učiteľa a lektora v IT odbore. Ďalej chceme podporiť profesijný rozvoj učiteľov v STEM predmetoch, IT špecializácii, digitálnych zručnostiach a digitalizácii vzdelávania.

Kvalitný učiteľ musí byť adekvátne odmeňovaný. Chceme podporiť zvýšenie atraktivity učiteľského povolania v regióne, najmä v špecializácii na STEM a IT predmety, s cieľom znížiť nedostatok učiteľov STEM a IT predmetov v regióne. Odmeňovanie pedagogických a odborných zamestnancov škôl by sa malo zmeniť v prospech trhovejších princípov. Odmeňovanie učiteľov by malo dosahovať porovnateľnú platovú úroveň a benefity s obdobnými pracovnými miestami. Tiež chceme podporiť využitie mobilit a odbornej praxe v učiteľskom povolaní, najmä v špecializáciách na STEM a IT predmety.

Opatrenie

Merateľný ukazovateľ

4.1.1 *Podporiť inovácie foriem vzdelávania a využívania aktivizačných vyučovacích metód na školách (zameraných na znalosti, zručnosti, tvorivosť, kritické myslenie a postoje žiakov pre život v digitálne transformujúcej sa spoločnosti)*

- *Zvýšiť počet zavedených inovačných foriem o 1/ŠkVP/škola/šk. rok*

4.1.2 *Podporiť inovácie obsahu vzdelávania v technických a prírodovedných odboroch (zameraných na znalosti, zručnosti, tvorivosť, kritické myslenie a postoje žiakov pre život v digitálne transformujúcej sa spoločnosti)*

- *Zvýšiť počet inovácií obsahu zavedených inovačných foriem o 1/ŠkVP/škola/šk. rok*

4.1.3	Podporiť flexibilný prístup škôl v regióne k zmenám potrieb trhu práce a k rýchlemu vývoju v IT cestou rozvoja infraštruktúry, znalostných zdrojov a komunikačných platforiem zameraných na podporu digitalizácie	<ul style="list-style-type: none">• Zvýšiť počet flexibilných prístupov o 1/ŠkVP/škola/šk. rok
4.1.4	Vybudovať regionálny motivujúci systém celoživotného vzdelávania zameraný na získanie portfólia kompetencií pre digitálnu ekonomiku	<ul style="list-style-type: none">• Vybudovať systém celoživotného vzdelávania
4.1.5	Navrhnuť a podporiť systém riadenia škôl a financovania škôl tak, aby umožňoval modernizáciu, inováciu a digitalizáciu vzdelávania	<ul style="list-style-type: none">• Vypracovaná metodika systému riadenia a financovania škôl pre modernizáciu, inováciu a digitalizáciu vzdelávania
4.1.6	Podporiť zvýšenie atraktivity učiteľského povolania v regióne, najmä v špecializácii na STEM predmety	<ul style="list-style-type: none">• 30 vyškolených učiteľov zameraných na STEM
4.1.7	Vývoj informačného systému pre komplexnú pasportizáciu škôl	<ul style="list-style-type: none">• 1 funkčný informačný systém
4.1.8	Vývoj a implementácia informačného systému pre registratúru v školách a školských zariadeniach KSK.	<ul style="list-style-type: none">• 1 funkčný informačný systém
4.1.9	Vývoj a implementácia informačného systému pre získanie potrebných informácií pre udržateľný ekonomický chod škôl a školských zariadení KSK.	<ul style="list-style-type: none">• 1 funkčný informačný systém
4.1.10	Vývoj a implementácia informačného systému pre získanie potrebných informácií pre optimálny výchovno-vzdelávací proces škôl a školských zariadení KSK.	<ul style="list-style-type: none">• 1 funkčný informačný systém

2.4.2. Špecifický cieľ 4.2.

Zosúladenie vzdelávacieho systému s potrebami trhu práce

Blížiac sa digitalizácia ekonomiky a nové trendy budú požadovať aj zásadné zmeny vo vzťahu zamestnávateľov a vzdelávacích inštitúcií práve na regionálnej úrovni. Je preto potrebné prehodnotiť postoj a prístup ku vzdelávaniu, ktoré musí byť flexibilnejšie, proaktívne a s aktívnym zapojením zamestnávateľov do jeho rôznych etáp. Ďalší rast bude súvisieť s dostupnou kvalifikovanou pracovnou silou, ktorá je významným faktorom pre rozvoj regiónu.

Trh práce je charakteristický tým, že, až do nástupu COVID-19, na jednej strane mierne klesal počet ľudí bez práce, no na strane druhej výrazne rastie počet „neobsaditeľných“ pracovných miest. Nejde pritom len o vznikajúce úplne nové pracovné miesta, ale aj rastúci problém „pre obsadiť“ uvoľnené pracovné miesta. Zaujímavé je sledovať aj pracovný trh a na ňom ponuku a dopyt z hľadiska kvalifikácií. Napriek klesajúcej

nezamestnanosti naďalej pretrvávajú výrazne regionálne rozdiely, pričom medzi najviac znevýhodnené okresy patria práve najmä okresy východného Slovenska.

Problematika štruktúry ponuky a dopytu na regionálnom trhu práce z pohľadu kvalifikácií je aktuálne veľkou výzvou. Na oboch stranách dominujú stredoškolsky odborne vzdelaní ľudia, resp. profesie. Dopyt by sa teda mal ideálne prekrývať s ponukou. Avšak rýchlejší rast počtu voľných („neobsaditeľných“) pracovných miest, než tempo poklesu počtu nezamestnaných, znamená, že veľká časť ľudí so stredným odborným vzdelaním nedokáže uspokojivo obsadiť pracovné miesta vyžadujúce si stredné odborné vzdelanie. Zamestnávateľom chýba kvalifikovaná pracovná sila. Vzdelávací systém flexibilne nezohľadňuje požiadavky trhu práce a kvalita samotného vzdelávania nereflektuje na rýchlo sa meniace potreby trhu práce. Súčasní absolventi nedosahujú výsledky v porovnaní so zahraničím a navyše je možné sledovať postupné zhoršovanie vzdelanostnej úrovne. Výrazný prebytok absolventov v niektorých smeroch spôsobuje, že títo absolventi si musia hľadať uplatnenie v zamestnaniach, ktoré nekorešponujú s vyštudovaným odborom vzdelania.

Medzi štruktúrou ponuky a dopytu na trhu práce existuje určitý nesúlad. Tento jav možno vysvetliť dvoma zásadnými príčinami: na stredných odborných školách sa v dostatočnej miere nevyučujú zamestnávateľmi požadované odbory, alebo sa vyučujú, ale spôsobom (obsah a forma, napr. pomer teoretického a praktického vyučovania), ktorý nezodpovedá požiadavkám zamestnávateľov, resp. ide o kombináciu oboch príčin. Najväčšiu skupinu uchádzačov o zamestnanie tvoria práve stredoškolsky odborne vzdelaní ľudia, ktorí školu ukončili v priebehu posledných 10 rokov, avšak nemajú znalosti, vedomosti a zručnosti požadované zamestnávateľmi. V tomto smere je potrebná zmena v systéme stredného odborného vzdelávania v SR, najmä v zmysle jeho prepojenia na podnikovú prax, ale aj urýchlené obnovenie systému kariérneho (kedysi výchovného) poradenstva, či už na základných školách alebo stredných školách.

Ako hlavné problémové oblasti v tomto smere vnímame:

- Dynamický rast IT sektora naráža na nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily – ambíciou je zmierniť resp. v strednodobom horizonte odstrániť uvedený nedostatok.
- Digitalizácia ekonomiky a spoločnosti zvyšuje potrebu po zmene štruktúry pracovnej sily s dôrazom na kompetencie potrebné pre digitálnu transformáciu – ambíciou je s prebiehajúcou digitálnou transformáciou meniť kvalifikačnú štruktúru v súlade s transformačnou stratégiou organizácie.
- Zamestnávatelia hľadajú na jednej strane IKT zručnosti ale tiež vyhovujúce osobné kompetencie (správny mix zručností) – ambíciou je dosiahnuť, aby absolventi mali relevantný mix zručností pre potreby IKT definovaný v Národnej sústave kvalifikácií a vzdelávací systém ich bol schopný overiteľne dodať.
- Vzdelávacie cesty súčasného vzdelávacieho systému majú obmedzenú priepustnosť a flexibilitu – ambíciou je otvoriť a adaptovať vzdelávací systém tak, aby umožnil účastníkovi vzdelávania získať požadovanú kvalifikáciu podľa jeho možností a životnej situácie.
- Vzdelávací systém pripravuje nedostatočný počet vhodných absolventov z IT odborov – ambíciou je zmeniť štruktúru, zvýšiť kapacitu vzdelávacieho systému a zlepšiť kvalitu pedagogického personálu a technologického vybavenia škôl.
- Nevyhovujúci a súčasný potrebám nevyhovujúci systém celoživotného vzdelávania v regióne – ambíciou je ho rozšíriť, inovovať, adaptovať tak aby súčasná pracovná sila v IKT sektore regiónu bola schopná sa adaptovať na dynamické zmeny IKT ako nevyhnutný predpoklad jeho udržania a rastu.
- Nerozvinuté platformy zamerané na oblasť rozvoja moderného vzdelávania (kompetencií pre 21. storočie) – ambíciou je podporiť vznik a udržateľnosť inovačných a sociálnych spoluvytváraných platforiem ako nástrojov spoločného zosúladovania a hľadania riešení pri nastavení celej vertikály vzdelávacieho systému a zosúladovania s potrebami IKT zamestnávateľov
- Vysoký odliv kvalifikovaných absolventov z regiónu (únik mozgov) – ambíciou je zatraktívniť a ekonomicky posilniť región a tým spomaliť odliv, zároveň byť súčinný pri navrhovaní

a implementovaní aktívnych opatrení v oblasti bývania, vzdelávania, sociálnymi a zdravotnými službami.

- Slabé povedomie o potrebných kompetenciách pre profesijnú kariéru a samo vzdelávaní (za účelom rešpektovanej a dobre platenej práce) – ambíciou je vytvoriť komunikačný, motivačný systém a adaptovať ho do lokálneho prostredia pri rešpektovaní regionálneho kontextu.
- Nezodpovedajúci hodnotiaci systém poskytujúci spätnú väzbu účastníkom vzdelávacieho a učiaceho procesu – ambíciou je posilniť, inovovať ekosystém hodnotenia, sebahodnotenia s cieľom zabezpečiť jeho vyššiu úroveň.

Na základe analýzy súčasného stavu, želaného stavu a problémov presnejšie špecifikujeme cieľovú kategóriu zosúladienie vzdelávacieho systému s potrebami trhu práce do týchto opatrení:

Posilnenie konkurencieschopnosti a udržateľnosti regiónu naštartovaním a rozvojom digitalizácie regionálnych produkčných reťazcov

Pre optimálne využívanie IKT v podnikoch je potrebné, aby slovenská vláda ponúkla podnikateľom viac priestoru a viac možností. Dosiahnutie tohto cieľa je možné uplatňovaním znižovania regulačných záťaží, vytváraním rámcov propagujúcich budúcnosť, zlepšením digitálnych služieb vlády a odstránením bariér na jednom trhu. V tejto oblasti je potrebné začať so silnou podporou start-upov, ktoré sú zdrojom inovácií ako aj podporou smart aplikácie IKT. Pre posilnenie digitálne regionálnych a nadregionálnych produkčných reťazcov v najvýznamnejších odvetviach potrebujeme podporiť zoskupenia firiem a vzdelávacích inštitúcií a územne lokalizovaných smartlabov, v ktorých sa koncentruje väčšina slovenského výskumu.

Tieto „špičkové konzorciá vedomostí a inovácií“ budú môcť potom rozvíjať spoločné programy znalostí a inovácií a tým podporovať konkurencieschopnosť zameranú na inovácie. Od verejnej správy sa bude očakávať inštitucionálna a finančná podpora (aby sa verejné financovanie výskumu stalo efektívnejším prepojením so spoločnými cestovnými mapami).

Optimalizácii a digitalizácii produkčných reťazcov musí predchádzať zavedenie systematického zberu, analytického spracovania a prognózovania údajov týkajúcich sa nastávajúcej digitalizácie a analýza existujúcich dodávateľsko-odberateľských reťazcov v kľúčových odvetviach regiónu. Na úrovni kraja je potrebné vytvoriť procesy systematickej práce s regionálnymi údajmi (analytická platforma, tzv. *Regional Business and Social Intelligence*) ako podkladmi pre rozhodovanie verejnej správy. Následne musia byť vytvorené podmienky pre vznik nových, alebo inováciu existujúcich digitálnych produkčných reťazcov, resp. produkčných reťazcov prepojených digitálne.

Naviazanie profilov vzdelávacích inštitúcií na potreby trhu práce a dopytu v inovačne založenej regionálnej ekonomike.

Digitalizácia výrobkov a služieb v rýchlej prebiehajúcej hospodárskej transformácii a zmeny práce prináša pre región Košického kraja požiadavky na nové vedomosti, kompetencie a zručnosti. V súčasnej dobe existuje zvyšujúca sa potreba po programátoroch softvéru, špecialistov na kybernetickú bezpečnosť a dátových analytikov. Viac ako 50% podnikov v tomto sektore hovorí, že má vážne ťažkosti, ktoré ich podnikateľský rozvoj obmedzujú. Zabezpečenie dostatočného počtu talentov a špecialistov s potrebnou kvalifikáciou, kompetenciami a zručnosťami je najväčšou výzvou prechodu na digitálnu ekonomiku a vyžaduje súvisiace úsilie verejnej správy, súkromného sektora a vzdelávacích inštitúcií.

V rámci tohto cieľa vnímame za potrebné **pripraviť programy celoživotného vzdelávania podporujúce rozvoj digitálnych kompetencií zamestnancov**, ktorí sa stanú redundantnými z dôvodu digitalizácie a robotizácie tradičných odvetví. Je zrejmé, že nie všetci sa môžu stať odborníkmi na IT, avšak digitalizácia vytvorí veľké množstvo pracovných profesií, v rámci ktorých bude požadovaná rutinná práca a ovládanie informačných technológií na úrovni používateľa, resp. skúseného používateľa. Tieto profesie nemusia byť ani nevyhnutne v rámci IT sektora, pretože informačné technológie prenikajú do všetkých sektorov ekonomiky.

Považujeme za nevyhnutné, aby sa vzdelávací ekosystém v regióne zmenil a upravil z dôvodu blížiacej sa digitalizácie ekonomiky. Vzdelávací ekosystém je veľmi rôznorodý, štruktúrovaný a zahŕňa množstvo

verejných a súkromných organizácií fungujúcich pre verejno-prospešné účely aj pre účely vytvárania zisku. Tento ekosystém presahuje zriaďovateľské pôsobnosti kraja a mesta. Preto je potrebné, pre správnu koordináciu jeho zmeny inštitucionalizovať v rámci regiónu pozíciu **digitálneho lídra pre vzdelávanie**, ktorý by pôsobil multisektorovo (medzi sférou verejnej správy, vzdelávacími inštitúciami v rámci formálneho aj ďalšieho vzdelávania a zamestnávateľmi). Pozícia takéhoto lídra musí mať dostatočnú autoritu a kompetencie pre ovplyvňovanie jednotlivých prvkov vzdelávacieho ekosystému tak, aby zmena vzdelávania v regióne bola systematická a strategicky plánovaná.

Naviazanie profilov vzdelávacích inštitúcií na potreby trhu práce a dopytu v inovačne založenej regionálnej ekonomike

Našou ambíciou je vytvoriť mechanizmus, ktorý prepojí profily vzdelávacích inštitúcií v regióne (základné, stredné a vysoké školy a inštitúcie ďalšieho vzdelávania) s kľúčovými digitálnymi kompetenciami a zabezpečiť, aby vzdelávacie inštitúcie chápali a zahŕňali potrebu vzdelávania v kľúčových digitálnych kompetenciách do svojich stratégií a zámerov.

Flexibilnejší prístup k duálnemu vzdelávaniu so zapojením firiem do praktického vyučovania

Systém duálneho vzdelávania na stredných školách je regulovaný legislatívou, ktorá určuje aké podmienky musí podnik splniť aby sa do toho systému zapojil. Predovšetkým podmienka, že študent sa musí fyzicky zúčastňovať praktického vzdelávania priamo v podniku. Špecifikom IT sektora je flexibilný prístup k organizácii práce, ktorý umožňuje pracovať a komunikovať na diaľku (napr. home-office). V súvislosti adaptáciou na dopady pandémie COVID-19 IT firmy masívne na tento prístup prechádzajú. Súčasná legislatíva pre duálne vzdelávanie tieto špecifiká neberie do úvahy, čím vytvára bariéry pre zapojenie podnikov z IT sektora.

Ambíciou je iniciovať a podporiť zmenu legislatívy pre duálne vzdelávanie tak, aby sa eliminovali bariéry (najmä byrokratická náročnosť) zapojenia malých a stredných podnikov z IT sektora do systému duálneho vzdelávania a aby sa vytvorili vhodné podmienky organizácie duálneho vzdelávania za využitia flexibilných prístupov k organizácii práce – napr. home-office, alebo práca na školských digitálnych pracoviskách prevádzkovaných školou v spolupráci s podnikmi (napr. otvorené laboratóriá – open-lab). Súčasťou naplňania tohto cieľa je vytvorenie návodov dobrej praxe („best practice“), ktoré sa budú môcť využiť pre ďalšie IT firmy a školy pri vstupe do systému duálneho vzdelávania. Tieto návody budú otvorenými zdrojmi voľne prístupnými pre firmy, s cieľom motivovať ich pre zapojenie do duálneho vzdelávania.

Pre lepšie zapojenie podnikov do duálneho vzdelávania navrhujeme implementovať znalostné centrá ako prostriedky pre podniky a ich aktívny vstup do procesov vzdelávania. Tieto znalostné centrá v podobe otvorených laboratórií (tzv. open-laby) budú špecializovanými školskými technologickými pracoviskami. Open-laby budú určené nielen pre vzdelávanie a odbornú prípravu študentov, ale aj pre praktickú spoluprácu podnikov a študentov na inovačných aktivitách.

V súčasnosti absentuje systém overovania kvalifikácií, ktorý by umožnil uznanie absolvovania neformálneho a celoživotného vzdelávania. Získanie kvalifikácie by nemalo byť viazané iba na absolvovanie formálneho vzdelávania a zároveň by malo zohľadňovať špecifiká hospodárskeho odvetvia, do ktorého daná kvalifikácia spadá. V prípade IT sektora je špecifikom veľké množstvo profesií, na ktoré systém formálneho vzdelávania na Slovensku nedokáže pripraviť (napr. IT architekt, UI-UIX dizajnér, ScrumMaster, produktový vlastník atď.). Dôležitým momentom v IT sektore je možnosť overenia svojich vedomostí a zručností formou absolvovania medzinárodne uznanej priemyselnej certifikácie. Formálne vzdelávanie nedokáže dostatočne rýchlo reagovať na rýchly technologický vývoj v IT sektore.

Mala by byť vytvorená infraštruktúra, vďaka ktorej bude možné overovať a uznávať kvalifikácie získané prostredníctvom celoživotného vzdelávania (absolvovanie školenia a praxe, absolvovanie priemyselnej certifikácie, atď.). Našou ambíciou je spolupracovať v tomto procese s regionálne IT firmy, pričom toto zapojenie môže byť na rôznych úrovniach: na úrovni dokladovania získaných vedomostí a zručností pre danú kvalifikáciu, formou zapojenia expertov do hodnotiaceho procesu a samotného hodnotenia žiadateľov.

Aktuálne portfólio vzdelávacích programov inštitúcií formálneho a neformálneho vzdelávania v regióne neberie do úvahy potreby nových kompetencií vyplývajúcich z nových IT technológií. Ambíciou v rámci tohto cieľa je zintenzívniť komunikáciu medzi podnikovým a vzdelávacím sektorom a motivovať vzdelávacie inštitúcie k aktualizácii svojho vzdelávacieho portfólia.

Väčšina profesií v IT sektore si podľa medzinárodných štatistík vyžaduje terciárne vzdelanie (úroveň ISCED 5, s prevahou vyššieho odborného a bakalárskeho vzdelávania). Toto vzdelanie pre oblasť IT je v súčasnosti na Slovensku ojedinelé (v Košiciach pôsobí jediná vyššia odborná škola pre IT) a v oblasti vysokého školstva zatiaľ úplne absentuje. Na druhej strane absolventi takéhoto vzdelania majú vysoké šance uplatniť sa v praxi v niektorej IT firme v regióne.

Ambíciou bude rozšíriť vyššie odborné vzdelávanie v IT aj na ďalšie odborné školy v regióne a v oblasti vysokého školstva iniciovať vytvorenie úrovne aplikovaného bakalára. Toto si bude vyžadovať vytvorenie infraštruktúry na úrovni stredných škôl (ako vyššie odborné školy). Pri tomto budeme odporúčať využitie dobrej praxe z iných odvetví (napr. z automobilového priemyslu). Zároveň bude potrebné využiť spoločnú platformu medzi župou (ako zriaďovateľom stredných odborných škôl), univerzitami a konzorciom IT firiem, ktorá iniciuje a bude prevádzkovať tento typ vzdelávania. Vytvorenie vzdelávacej infraštruktúry musí byť podporené dostatočne silnou komunikačnou kampaňou, ktorá dokáže motivovať študentov pre výber takéhoto stupňa vzdelania.

Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
4.2.1 Využiť posilnenie digitálnych regionálnych produkčných reťazcov v kontexte strategicko-plánovacieho regiónu	• Min. 1 stretnutie so zástupcami produkčných reťazcov/šk. rok
4.2.2 Naviazanie profilov vzdelávacích inštitúcií na potreby trhu práce a dopytu v inovačne založenej regionálnej ekonomike	• Navýšenie počtu naviazaní profilov o 1/šk. rok
4.2.3 Flexibilnejší prístup k duálnemu vzdelávaniu so zapojením firiem do praktického vyučovania	• Min. navýšenie počtu firiem do praktickej výučby o 2
4.2.4 Sfunkčniť overovanie kvalifikácií, ktoré umožní uznávanie výsledkov neformálneho a celoživotného vzdelávania	• Počet certifikovaných testovaní/školy/šk.rok

2.4.3. Špecifický cieľ 4.3.

Lepšie vnímanie IT a digitálnej ekonomiky a ich benefitov

Košický kraj je druhý najľudnatejší a hospodársky významný región na Slovensku, s dominantným hutníckym a strojárskym priemyslom, ktorý však má v posledných dvoch rokoch vážne štrukturálne problémy. V posledných rokoch sa na druhej strane významným spôsobom rozvíja aj sektor IT, ktorý vytvára podnikateľské príležitosti a pracovné miesta s vysokou pridanou hodnotou.

Región Košického kraja dokáže v niektorých aspektoch držať tempo rastu na úrovni regiónov na západe, no existujúce rozdiely sa tým zásadne nestierajú. Zatiaľ čo západné regióny bojujú s nedostatkom pracovnej sily, zamestnávateľia na východe Slovenska stále nedokážu efektívne zapojiť do trhu práce významnú časť obyvateľstva v produktívnom veku. Rozvinutosť kraja, infraštruktúry, zloženie miestneho priemyslu, inovačné kapacity či dostupnosť a štruktúra pracovnej sily, to všetko má vo veľkej miere vplyv na rozvoj kvality podnikateľského prostredia a jeho inovačnej výkonnosti.

Problém: Rýchlosť a dynamika rozvoja IT priemyslu

- IT sektor je charakteristický rýchlym rozvojom – dynamika IT biznisu
- Dynamicky sa meniace podmienky
- Adaptácia na nové technológie, metódy a formy práce

IT sektor je charakteristický rýchlym rozvojom, čo potvrdzuje aj rast zamestnancov v tomto sektore. V Košiciach ich je v súčasnosti viac ako pätnásťtisíc s obrovským potenciálom ďalšieho rastu, ktorý je však brzdený nedostatkom kvalifikovaných ľudí. Dôležitosť tohto sektoru potvrdzuje aj fakt, že IT priemysel generuje skoro 12 % HDP Košického kraja.

Aktuálny dopyt po IT odborníkoch na slovenskom pracovnom trhu o 100 % prevyšuje ponuku. Je to zapríčinené charakterom a dynamikou IT biznisu, konštantným počtom absolventov vychádzajúcich z vysokých a stredných škôl, ktorý nereflektuje narastajúcu potrebu praxe, a tiež odlivom IT profesionálov do zahraničia. Košický IT sektor potrebuje reflektovať na meniace sa podmienky a v priebehu najbližších rokov sa posunúť od základných technologických služieb k službám s vyššou pridanou hodnotou. Len vďaka adaptácii na nové technológie, metódy, či formy práce môže byť región východného Slovenska konkurencieschopný.

Problém: Odliv mozgov - talentovaných ľudí z regiónu

- Vysoký odliv absolventov z regiónu („únik mozgov“)
- Stratégia celkového vzdelávania a rozvoja ľudských zdrojov – vzdelávanie je individuálne a flexibilne sa prispôsobuje požiadavkám zamestnávateľov; systém kariérneho poradenstva nefunguje efektívne.

Slovensko a osobitne región východného Slovenska v posledných rokoch trpí odchodom talentovaných ľudí do zahraničia – za štúdiom a za prácou. Skúsenosť potvrdzuje, že mnohí v zahraničí ostávajú, resp. návrat domov už vylučujú. Kým študentov vysokých škôl na Slovensku ubúda, v zahraničí nám ich počet neklesá. Toto tvrdenie potvrdzujú aj údaje zozbierané OECD. Slovensko má v rámci Európy najvyššiu mieru študujúcich v zahraničí. Pred nami je iba Luxembursko, ktoré má ale menej než milión obyvateľov a iba jednu vysokú školu.

Problém: Neprepojenosť jednotlivých inštitúcií

- Slabá medzisektorová spolupráca (verejná správa, IT sektor, školy) zameraná na kapitalizáciu existujúcich znalostí
- Pretrváva nesúlad medzi štruktúrou voľných pracovných miest a štruktúrou uchádzačov o zamestnanie, je potrebný neustály zber údajov o aktuálnych potrebách trhu práce
- Neexistuje prepojenosť inštitúcií verejnej správy pre oblasť IT a digitálnej ekonomiky
- Nie je koordinovaná snaha spoločne reagovať na zmeny a potreby digitálneho a technologického regiónu
- Izolované pôsobenie organizácií a inštitúcií v rámci svojich kompetencií
- Ďalšie vzdelávanie, prípadne prepojenie s inými stupňami vzdelávania nie je v regionálnych stratégiách dostatočne zohľadňované
- Potreba komplexného pohľadu na problematiku vzdelávania v regióne (celoživotné vzdelávanie) a potreba zapojenia inštitúcií verejnej správy do problematiky vzdelávania a podpory IT sektora a digitálnej ekonomiky v regióne.

Absolventi stredných škôl nekopírujú potreby trhu práce, čo vytvára dlhodobý problém na národnej úrovni. IT spoločnosti zobrali situáciu do vlastných rúk a mnohé v spolupráci s miestnymi vzdelávacími inštitúciami nahrádzali systém preškoľovaním ľudí z iných odborov, čo však bohužiaľ nie je systémové riešenie. Nevyhnutné sú reformy zo strany štátu, na lokálnej úrovni môže pomôcť cieľná spolupráca jednotlivých inštitúcií, počnúc krajom a mestom, IT spoločnosťami a vzdelávacími inštitúciami. Jedným zo spôsobov podpory zamestnanosti v IT sektore je vytváranie mechanizmov, ktoré by motivovali mladých ľudí k

rozhodnutiu ostať na východnom Slovensku, resp. vrátiť sa domov. Slovensko má najnižší podiel ženských IT špecialistiek v rámci celej Európskej únie, preto jeden z cieľov je podpora zamestnanosti žien v IT sektore.

Cez intenzívnejšiu spoluprácu župy, mesta, firiem so školami propagovať štúdium odborov v kľúčových oblastiach pre budúcnosť lokálnej ekonomiky, ako aj podporovať formy duálneho vzdelávania cez vytváranie partnerstiev medzi IT firmami a strednými odbornými školami.

Kritickým bodom v rozhodovaní dieťaťa a mladého človeka o svojej ďalšej kariére je jeho rozhodnutie o pokračovaní v ďalšom štúdiu na strednej, resp. vysokej škole. Jeho rozhodovací proces je ovplyvnený viacerými faktormi ako rodičia a blízke okolie (kamaráti, spolužiaci), subjektívne vnímanie atraktivity jednotlivých oblastí (sektorov), šance pre budúcu kariéru a finančné zabezpečenie, imidž danej profesie na verejnosti, atď. v tomto procese rozhodovania môže dôležitú úlohu hrať kariérové poradenstvo, ktoré by malo vedieť poskytnúť mladému človeku kvalifikovanú podporu v rozhodovaní – jednak poskytnutím aktuálneho prehľadu o kariérových šanciach, ako aj komunikovaním potreby kontinuálneho vzdelávania, aj po ukončení formálneho vzdelávania.

Ambíciou v rámci tohto opatrenia je skvalitniť kariérové poradenstvo pre žiakov základných a stredných škôl v takom smere, aby kariéroví poradcovia mali relevantné informácie o možnostiach budúceho uplatnenia mladých ľudí v IT sektore (poznali IT sektor, mali prehľad o pozíciách v ňom a o zručnostiach a kompetenciách, ktoré sú požadované pre uplatnenie v ňom). Vzhľadom na to, že IT sektor patrí medzi netradičné, ale moderné sektory, pre bežných ľudí môže byť náročné zorientovať sa v ňom (minimálne čo sa týka terminológie, štruktúry profesií atď.). Veľmi dôležitou časťou tohto opatrenia je dostatočne mohutná a relevantná komunikácia o tom, aké kompetencie sú požadované v IT sektore, aké profesie sú dostupné a aké profesie budú vďaka digitalizácii vznikať. Táto komunikácia musí byť smerovaná na rodičov a mladých ľudí, aby títo sa mohli kvalifikovane rozhodnúť o svojej budúcej kariére.

Ako súčasť kariérového poradenstva vnímame aj odborné poradenské služby pre uchádzačov o zamestnanie a poradenské služby poskytované Úradmi práce pre žiakov ZŠ a SŠ o uplatnení sa na trhu práce. Preto je nutné v rámci tohto opatrenia pracovať aj s touto cieľovou skupinou (pracovníkmi Úradov práce), aby dostali podobne aktuálne a relevantné informácie o možnostiach uplatnenia sa uchádzačov o zamestnanie a žiakov ZŠ a SŠ v IT odvetví. Pre lepšie pochopenie problematiky potrebných kompetencií pre prácu v IT odvetví by tým dokázali uchádzačov o zamestnanie, resp. žiakov ZŠ a SŠ lepšie nasmerovať či už v ich budúcej kariére, prípadne pri rekvalifikačných aktivitách.

Prenikanie technológií do všetkých sfér spoločnosti je trendom, ktorý spoločnosť musí prijať. Digitalizácia zasahuje do bežného života aj na Slovensku a v regióne. Tieto trendy prinášajú zmenu, ktorá núti spoločnosť vymaniť sa z bežných štandardov fungovania. Časť spoločnosti to môže vnímať ako problém a hrozbu. Zo strednodobého a dlhodobého hľadiska však môžu tieto trendy, za predpokladu, že župa bude na nich pripravená, priniesť významné benefity. Mladá generácia bude hybnou silou regiónu a preto by mala byť dostatočne pripravená na zmeny, ktoré sa blížia. Hlavní aktéri regiónu by mali spoločne pomôcť v týchto procesoch.

Našou ambíciou je týmto opatrením pomôcť budovať komunikačné kanály, ktoré systematicky posilnia verejnú mienku o potrebe digitalizácie a o IT všeobecne. Chceme pozitívnym smerom upraviť postoje k IT a digitálnej ekonomike tak, aby toto odvetvie bolo vnímané ako odvetvie s veľkým potenciálom pre región. V rámci regiónu je potrebná širšia verejná diskusia o tejto problematike. Táto komunikácia by mala zasiahnuť aj širšie skupiny verejnosti, nielen odbornú verejnosť. Veľmi kritickou cieľovou skupinou sú rodičia, ktorí zásadne ovplyvňujú rozhodovanie mladých ľudí (detí/žiakov) o ich ďalšej študijnej a pracovnej kariére. Podstatným smerom komunikácie je tiež prenos znalostí o transformačných technológiách a ich adaptácie do vnútorného prostredia verejných inštitúcií a súkromných spoločností. Organizácie si musia osvojiť tieto technologické trendy (na rôznej úrovni poznania) a vyhodnotiť, ktoré z nich a akým spôsobom sa ich môžu dotýkať v blízkej, resp. strednodobej budúcnosti.

Zo všetkých verejných inštitúcií sú práve školy tými inštitúciami, ktoré majú najväčší vplyv na smerovanie a usmerňovanie mladej generácie. Školy v regióne musia vzdelávať mladých ľudí tak, aby títo boli dostatočne osobne a odborne pripravení na trh práce, ktorý bude zásadne ovplyvnený silnejúcou digitalizáciou a informačnými technológiami. Digitálne technológie prenikajú do všetkých sektorov ekonomiky a sfér spoločnosti. Všetky školy, bez ohľadom na svoje odborné smerovanie, by mali svoje ciele a zámery zladit' s týmito trendmi.

Naším zámerom je podporiť skvalitnenie systému strategického riadenia regionálnych stredných škôl v regióne Košického kraja. Skvalitnenie tohto systému vidíme v prvom kroku v inovovaní školských vzdelávacích programov škôl s dôrazom na rozvoj kompetencií žiakov v oblasti kreativity, kritického myslenia, komunikácie a kooperácie. Následne má byť kladený dôraz na tvorbu a aktualizáciu stratégií škôl smerom k digitalizácii škôl a v previazaní týchto stratégií na regionálne priority a inovačnú stratégiu.

Tieto kroky si vyžadujú posilnenie strategického riadenia aj zo strany župy tak, aby celkové smerovanie týchto inštitúcií bolo vzájomne previazané a zladené. KSK túto skutočnosť zohľadňuje pri tvorbe návrhu opatrení pre akčné plány digitálnej transformácie na úrovni škôl vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti a na regionálnej úrovni. Dôležitou úlohou škôl bude aj spoluvytváranie verejnej mienky o IT a digitalizácii a vytváranie podpory pri rozhodovaní sa pre štúdium súvisiacich odborov.

Flexibilnejší prístup pri komunikácii s partnermi pre efektívnejšie riadenie procesov na úrovni zriaďovateľa a pri plnení stanovených úloh bude zabezpečený využitím existujúcich a doplnením chýbajúcich informačných systémov škôl a školských zariadení s cieľom vytvoriť online databázu pre zber dát a využitie ďalších funkcií umožňujúcich výstupy pre tvorbu elektronickej dokumentácie. Tým bude podporený aj lepší prístup škôl v regióne k zmenám potrieb trhu práce a k rýchlemu vývoju v IT cestou rozvoja infraštruktúry, znalostných zdrojov a komunikačných platforiem zameraných na podporu digitalizácie. Realizovaný bude model funkčnej správy digitálnych technológií v školách s dostatočným finančným zabezpečením (aScAgenda, Edupage). Zefektívni sa aj dopĺňanie, zber dát a využitie ďalších funkcií pre potreby zriaďovateľa umožňujúci výstupy zrýchľujúce komunikáciu so školami a tvorbu elektronickej dokumentácie v školách a školských zariadeniach v KSK (aScOrbit).

Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
4.3.1 <i>Zabezpečiť, aby bolo kariérové poradenstvo na SŠ realizované s dôrazom na komunikáciu, aké IT odborné kompetencie potrebuje absolvent</i>	<ul style="list-style-type: none">• <i>Odporúčania pre kariérových poradcov budú zakomponované do pedagogicko-organizačných pokynov</i>
4.3.2 <i>Posilnenie verejnej mienky o IT a digitalizácii, najmä s dôrazom na postoje k IT a digitálnej ekonomike, podpore IT pre študijný alebo učebný odbor</i>	<ul style="list-style-type: none">• <i>Vytvoriť mediálnu kampaň</i>
4.3.3 <i>Zavedenie strategického riadenia škôl vzhľadom na očakávanú digitalizáciu, najmä s dôrazom na vypracovanie stratégie škôl na vzdelávanie pre digitálnu éru a IT</i>	<ul style="list-style-type: none">• <i>Nárast o 20% vytvorených a implementovaných stratégií škôl pre digitálnu éru</i>

2.5. Kľúčová priorita č. 5

Školy s inkluzívnym vzdelávaním v KSK

Slovenská republika je viazaná Dohovorom o právach dieťaťa, ktorý deklaruje, že výchova musí smerovať k rozvoju osobnosti dieťaťa, jeho nadania a duševných schopností v najväčšom rozsahu, musí dieťa pripraviť na aktívny život v dospelosti v slobodnej spoločnosti a zdôrazňovať rešpekt rodičov dieťaťa, jeho vlastnú kultúrnu identitu, jazyk a hodnoty a kultúrny pôvod a hodnoty ostatných. Slovensko patrí k členským krajinám EÚ, ktoré sa z hľadiska miery chudoby a sociálneho vylúčenia pohybujú dlhodobo pod celoeurópskym priemerom. Preto je v boji proti chudobe a v úsilí znižovať nerovnosti nevyhnutné uplatňovať integrovaný prístup v lokalitách s prítomnosťou segregovaných rómskych komún, ktorý umožní lepší prístup ku kvalitnému inkluzívnemu a desegregovanému vzdelávaniu, zníži mieru dlhodobej nezamestnanosti, umožní prístup k sociálnej infraštruktúre.

2.5.1. Špecifický cieľ 5.1.

Vytvorenie rovnakých podmienok vzdelávania pre všetkých žiakov

Je potrebné zdôrazniť, že akékoľvek zmeny v systéme vzdelávania nesmú ísť na úkor žiadnej skupiny žiakov, a teda ani tých, ktorí sa zvyknú zaraďovať do skupiny tzv. „bežných žiakov“.

Vytvorenie **rovnakých podmienok vzdelávania** pre všetkých žiakov znamená vytvárať ekvivalentné podmienky pre integrovaný systém vzdelávania, prevencie a podpory žiakov s rôznymi poruchami vzdelávania, správania či inými znevýhodneniami. Žiaci tak môžu získať rozšírené možnosti svojho ďalšieho uplatnenia, pochopiť a prijať rozdiely, podieľať sa na výchove a vzdelávaní druhých a zároveň získať niečo vďaka nadaniu ostatných, prispievať k napĺňaniu fyzických, sociálnych a citových potrieb ostatných a úplne zmeniť diskriminujúce správanie a cítenie. Škola musí mať prispôbené aj priestory t. j. bezbariérovosť, vnútorné vybavenie, didaktické pomôcky, ale predovšetkým personál.

Vzdelávací priestor, v ktorom budú žiaci v takmer **celodennej „starostlivosti“** presahuje oblasť formálneho vzdelávania a vyžaduje si aj oblasť neformálneho vzdelávania. Preto bude problematika inkluzívneho vzdelávania podrobnejšie rozpracovaná a vyšpecifikovaná aj Koncepcii rozvoja práce s mládežou na území KSK na roky 2021 – 2025 (2030). Úlohy, ktoré vyplynú z napĺňania cieľov v oboch strategických materiáloch, budú odborom školstva pripravované komplexne, vo vzájomnej prepojenosti a logickej súvislosti.

Súčasná situácia vo výchove a vzdelávaní žiakov z MRK si vyžaduje vytvoriť model, ktorý si kladie za úlohu uskutočniť politiku vytvárania rovnosti šancí v oblasti vzdelávania pre znevýhodnenú skupinu, a to už od predškolského vzdelávania na princípe **„Dať viac tým, ktorí majú menej“**, aplikujúc tak princíp dočasných vyrovnávacích opatrení. Spomínané okolnosti sa podpisujú na výchovno – vzdelávacích výsledkoch žiakov primárneho vzdelávania. Už tu je potrebné si uvedomiť, ako ľahko je ich odradiť od chodenia do školy tým, že ich budeme porovnávať s priemernou vzorkou obyvateľstva. Podiel žiakov, ktorí sú neúspešní pri plnení povinnej školskej dochádzky sa dlhodobo pohybuje okolo 2,5 %, to znamená, že každoročne opakuje niektorý ročník 25 z 1000 žiakov.

Opäť tu platí, že je treba viac dávať tým, ktorí majú menej. Povinná predškolská dochádzka, redukcia učebných osnov, prítomnosť asistentov učiteľa, zriaďovanie nultých ročníkov, vytváranie multikultúrneho prostredia sa na základe toho javí ako opodstatnené a nevyhnutné. Okrem uvedeného je pri žiakoch zo sociálne znevýhodneného prostredia, vyžadujúcich si diferencovaný prístup učiteľa, potrebné znížiť počet žiakov v triede. Základné školy postavené v blízkosti osád bývajú zväčša kvalitne vybavené pomôckami ale dochádzanie do školy je napriek tomu problematické. Možným riešením je podpora pedagogických

a odborných zamestnancov a profesijných a dobrovoľných pracovníkov s mládežou za účelom zlepšovania študijných výsledkov a kompetencií žiakov.

Napriek rastúcemu počtu žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP) je na rozdiel od základných škôl pre stredné školy výzvou oblasť inkluzívneho vzdelávania. V rámci **inkluzívneho vzdelávania** sa dieťa nezačleňuje do školského kolektívu tak, aby napredovalo zároveň s kolektívom. Naopak, je mu umožnené **napredovať individuálnym tempom** a v rozsahu, ktorý dovoľuje jeho reálny potenciál. Je potrebné zdôrazniť, že akékoľvek zmeny v systéme vzdelávania nesmú ísť na úkor žiadnej skupiny žiakov, a teda ani tých, ktorí sa zvyknú zaradiť do skupiny „tzv. bežných žiakov“. Stredným školám chýbajú personálne kapacity, odborné poznatky a vzdelávacie programy, ktoré by umožňovali efektívne zavádzanie inkluzívneho vzdelávania. V praxi tak žiaci so ŠVVP len problematcky prechádzajú zo základných na stredné školy, často nie je využitý ich plný potenciál a školy tak prichádzajú o perspektívnych žiakov.

Cieľom KSK je preto vytvoriť odborné zázemie pre podporu inkluzívneho vzdelávania na stredných školách, ktoré bude slúžiť na šírenie odborných skúseností, poskytovať podporu školám pri jeho zavádzaní a vzdelávať pedagógov zo škôl KSK v oblasti inkluzívneho vzdelávania.

Opakovanie ročníka u žiakov zo SZP v jednotlivých ročníkoch odráža náročnosť vstupu detí zo SZP do 1. ročníka ZŠ, ale aj na 2. stupeň ZŠ. Najproblematickejšie sú prvý a piaty ročník, ktoré spôsobujú najväčšiu psychickú záťaž pre všetkých žiakov plniacich si povinnú školskú dochádzku. Uvedené alarmujúce údaje deklarujú, že opakovanie prvého ročníka (opakuje ho takmer štvrtina – 24,71 % žiakov zo SZP - uvedené v Atlase Rómskych komunít 2019) pôsobí demotivujúco na ich vzťah ku škole a negatívne vplýva na rozvoj ich osobnosti. Nechuť a odmietanie vzdelávať sa v období s nástupom puberty sa stupňuje ešte viac. S jej nástupom, keď žiak by mal pokračovať do siedmeho, ôsmeho ročníka je vzdelávanie a samotná dochádzka do školy v tejto skupine obyvateľstva najproblematickejšia.

Možným riešením tohto stavu je vytvorenie tzv. **remeselníckych inkubátorov**, ktoré by pracovali v súčinnosti zo ZŠ, kde by žiak z MRK získal základné vzdelanie, príp. ukončil povinnú školskú dochádzku a ďalej by mal pokračovať v odbornom vzdelávaní. Vytvoriť na existujúcej platforme v regiónoch v blízkosti MRK vzdelávací priestor, v ktorom budú žiaci v celodennej „starostlivosti“ pedagógov, asistentov a sociálnej kurately (v spolupráci s miestnou samosprávou a mimovládnyimi organizáciami) môcť absolvovať modernú výučbu formou praktických cvičení v technických disciplínach pomocou zážitkových a experimentálnych metód a pomocou učebných pomôcok a experimentov, ktoré nie sú zaužívané v bežných školách. Nové vzdelávacie centrum môže slúžiť ako inkubátor pre remeselnícke odbory - murár, strechár, stolár, krajčír a i. s cieľom vytvoriť prostredníctvom odbornej praxe modely obytných komunitných centier.

Najviac žiakov z MRK sa zatiaľ vzdeláva v prostredí elokovaných pracovísk. Príčinou je dostupnosť vzdelania bez nákladov na cestovanie do školy. Dochádzanie na väčšie vzdialenosti vedie k zvýšenej absencii a často k predčasnému ukončeniu vzdelávania bez získania vysvedčenia o záverečnej skúške, resp. výučného listu. Jedným z výstupov procesu pasportizácie elokovaných pracovísk sa očakáva optimalizácia siete elokovaných pracovísk aj v zmysle zrušenia pracoviska a zriadenia nového, z hľadiska polohy, umiestnenia vhodnejšieho. Pri vytváraní čo najlepších podmienok pre vzdelávanie žiakov z MRK plánuje KSK zaviesť systém „**školských autobusov**“ v oblastiach kde je nutné cestovať za vzdelaním a takýmto spôsobom motivovať žiakov a ich rodičov k zníženiu absencie na vyučovaní.

Opatrenie

5.1.1 *Zabezpečiť v školách školám vhodné prostredie pre vzdelávanie žiakov s poruchami vzdelávania, správania či inými znevýhodneniami. Prispôsobiť priestory školy týmto potrebám – bezbariérovosť, vnútorné vybavenie, didaktické pomôcky, odborne pripravený personál*

Merateľný ukazovateľ

- *Zrealizovať min. na 1 škole/šk.rok v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK*

5.1.2 Vytvárať podmienky pre vznik a realizáciu integrovaného systému vzdelávania, prevencie a podpory 5.1.3 Podporovať implementáciu modelu inkluzívneho vzdelávania u žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia v priestoroch škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK 5.1.4 Navrhnuť motivujúci systém celodennej výchovy a vzdelávania žiakov v starostlivosti pedagógov, odborných zamestnancov, asistentov a sociálnej kurately v spolupráci s miestnou samosprávou a mimovládnyimi organizáciami, ktoré bude slúžiť ako inkubátor pre remeselnícke odbory 5.1.5 Analýza dostupnosti vzdelávania pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia 5.1.6 Zaviesť možnosti cestovania žiakov pomocou tzv. školských autobusov a tým lepšie sprístupniť možnosti vzdelávať sa žiakom zo SZP 5.1.7 Vzdelávanie pedagogických, odborných a ostatných zamestnancov škôl a školských zariadení KSK pre zabezpečenie služieb pre žiakov s poruchami vzdelávania, správania či inými znevýhodneniami.	• Analýza potrieb vzniku IVS
• Zrealizovať na 1 vybranej škole
• Vytvorenie metodiky pre ŠkVP formálneho a neformálneho vzdelávania žiakov pre systém celodennej výchovy a vzdelávania
• Funkčný inkubátor remeselníckych odborov

• Analýza dostupnosti

• Zavedenie min. 5 školských autobusov

• Min. 30 pedagógov |
|--|---|

2.5.2. Špecifický cieľ 5.2.

Vytvorenie možnosti medzigeneračného vzdelávania

Tieto programy vytvárajú podmienky pre stretávanie sa ľudí rozdielnych generácií a uskutočňujú sa na rozličných miestach, ako sú školy, komunitné centrá, nemocnice a realizujú sa s cieľom starostlivosti o starších občanov a deti, chcú posilniť edukačný systém a obohatiť život ľudí na dôchodku, zlepšiť vzťahy medzi vnukmi a starými rodičmi, podporiť pretrvanie cenných kultúrnych tradícií, prebudiť citlivosť a zodpovednosť za starostlivosť o životné prostredie, byť oporou pre neúplné rodiny, kde deti žijú s jedným rodičom atď. Ich evidentným cieľom je podpora vzťahov a pravidelných interakcií medzi deťmi, mladými a seniormi, ktoré prinášajú prospech všetkým generáciám a prispievajú k rozvoju vzájomných vzťahov, ktoré sú základom pre vzrast sociálneho kapitálu jednotlivých generácií.

Medzigeneračné vzdelávanie patrí do kategórie celoživotného vzdelávania. Tento druh učenia zahŕňa v sebe všetky javy a procesy, ktoré napomáhajú obojsmernému prenosu poznatkov, skúseností a postojov. Zároveň Medzigeneračná edukácia slúži ako nástroj znižovania medzigeneračných konfliktov a súčasne zvyšovanie medzigeneračnej solidarity a vzniku nedorozumení a nepochopenia sa.

KSK má záujem o prezentáciu svojich škôl aj smerom k staršej generácii. Budú podporované rôzne druhy komunikácie a odovzdávania skúsenosti. Najmä vzdelávanie v oblasti moderných technológií, ktoré

sa stali bežnou súčasťou života a programy zamerané na zvyšovanie počítačovej gramotnosti. Ďalšou oblasťou budú programy využívajúce športové areály škôl zamerané na pohybové aktivity seniorov. Všetky aktivity prispievajú k zlepšeniu sociálnych kontaktov a upevneniu nielen fyzického ale aj duševného zdravia.

Model SMART školy vytvára priestor aj pre medzigeneračné vzdelávanie. Nejde však len o využívanie školskej infraštruktúry pre poskytovanie služieb seniorom (napr. príprava a výdaj jedla) ale o skutočné medzigeneračné vzdelávanie, kde sa v rovnakých priestoroch stretávajú a spoločne ich využívajú ako žiaci, tak aj seniori a obe skupiny sa tak spoločne neformálne vzdelávajú a učia rešpektovať svoje nároky a požiadavky.

Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
5.2.1 <i>Vytvoriť programy vzdelávania pre seniorov prostredníctvom voľnočasových aktivít s dôrazom na udržanie a zlepšenie ich duševného zdravia, predchádzanie chorobám, pestovanie sociálnych kontaktov a digitálnu komunikáciu</i>	<ul style="list-style-type: none">• Minimálne 5 vytvorených programov
5.2.2 <i>Vytvárať priestor pre spoločne neformálne vzdelávanie juniorov a seniorov pri vzájomnom odovzdávaní tradícií, vedomostí a zručností</i>	<ul style="list-style-type: none">• Minimálne 2 vytvorené programy

2.5.3. Špecifický cieľ 5.3.

Poskytovanie verejných služieb obyvateľom

Prostredie každej strednej školy môže byť atraktívnou komoditou a prínosom pre lokalitu, v ktorej sa nachádza. Najmä stredné odborné školy disponujú prevádzkovými priestormi, ktoré slúžia ako pracoviská praktického vyučovania a majú tak možnosť poskytovať služby verejnosti, vyplývajúce z hlavnej náplne školy.

Poskytovanie verejných služieb obyvateľom nad rámec vzdelávacej funkcie je aj v záujme efektívneho nakladania s verejnými zdrojmi, ktorých je každá škola prijímateľom. Väčšina priestorov škôl prešla rekonštrukciou v rámci viacerých operačných programov a ich udržateľnosť môže byť významne podporená aj ich poskytnutím pre realizáciu aktivít miestnej komunity. Tento spôsob spolupráce má aj nezanedbateľný marketingový efekt pri prezentácii práce školy získavaní nových partnerov pri rešpektovaní zásad hospodárenia s majetkom KSK.

Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
5.3.1 <i>Prenajímať priestory, stroje, zariadenia, technické vybavenie a vzdelávacie know-how škôl v záujme efektívneho využitia vynakladaných finančných prostriedkov na zabezpečenie vzdelávania v školách</i>	<ul style="list-style-type: none">• Minimálne 5 prenájmov/šk. rok

2.6. Kľúčová priorita č. 6

Zelené školy v KSK

Klimatické zmeny a s tým súvisiace politiky štátu kladú dôraz na vytváranie infraštruktúry budov a areálov zahrňujúcich ekologické opatrenia. Zvyšovaním energetickej efektívnosti budov škôl a školských zariadení zateplením, rekonštrukciou vykurovacích systémov, rekonštrukciou osvetlenia sa chráni stavebná konštrukcia, znižujú sa úniky tepla, prestupy chladu z exteriéru a v nemalej miere sa tak znižujú náklady na prevádzku škôl.

KSK podporuje a aj naďalej bude podporovať ekologické opatrenia za účelom vytvárania a zveľaďovania infraštruktúry budov a areálov škôl vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti.

2.6.1. Špecifický cieľ

Vytvorenie infraštruktúry škôl KSK zahrňujúce ekologické opatrenia

Systém riadenia školy má plniť aj základné funkcie efektívneho hospodárenia so zdrojmi, zariadeniami a vybavením škôl, ako je napr. šetrná spotreba energie, zavádzanie zelených opatrení, zvyšovanie bezpečnosti detí a zamestnancov, optimalizácia finančných nákladov, poskytovanie služieb aj nad rámec vzdelávacej funkcie. V súčasnosti je veľmi dôležité zohľadňovať parametre ako optimálne teplo, rozdiel medzi vonkajšou a vnútornou teplotou, kvalitu ovzdušia v triedach, ako aj monitorovanie a nepretržité sledovanie spotreby v budovách, ktoré poskytuje možnosť náležitého plánovania s cieľom lepšieho riadenia spotreby školy.

Prioritné opatrenia, ktoré nestoja takmer nič, pozostávajú z informovania užívateľov škôl a školských zariadení, ako sa majú správať, aby nezvyšovali spotrebu energií. Ďalšia skupina opatrení si vyžaduje určité vstupné náklady, ktoré nemusia byť vysoké.

KSK ako zriaďovateľ škôl a školských zariadení chce aj naďalej aktívne prispievať k zvýšeniu energetickej efektívnosti v budovách škôl a školských zariadení. Počíta tiež so zvýšením kvality prostredia a stavu týchto budov.

Je potrebné analyzovať stav predmetných budov a zariadení a spotreby energií v nich. Budú navrhnuté opatrenia na zníženie energetických nákladov budov a energetického hospodárstva, prípadne tam, kde bude potrebné, vyhotoví sa aj projektová a technická dokumentácia pre realizáciu vysoko nákladových opatrení:

- tepelná izolácia obvodového plášťa, strechy, podlahy a prípadne aj stropu prízemí, ak má budova nevykurovaný suterén,
- výmena okien a dverí, pri oknách treba zvoliť vhodný pomer medzi svetlíkmi a otváracími oknami, optimálny pomer je, keď 80 percent tvoria svetlíky a 20 percent otváracie okná,
- je užitočné v objektoch doplniť rekuperáciu, ktorá výrazne zefektívňuje vetranie a znižuje náklady na ohrev vzduchu.

Úspory, ktoré sa dajú týmto spôsobom dosiahnuť, sa pohybujú od 20 do 80 percent. Vhodné a zároveň požiadavky normy spĺňajúce osvetlenie patrí medzi najdôležitejšie faktory ovplyvňujúce pohodu pri vzdelávacom procese. Na jednej strane hovoríme o vyhovujúcom pracovnom prostredí, na druhej strane ale hovoríme tiež o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci.

Každá energetická efektívnosť je vypočítaná na základe viacerých parametrov. Jeden z nich je aj použitá technológia a spôsob riadenia osvetlenia. Z doterajších skúseností môžeme hovoriť v priemere o 60 percentnej úspore na spotrebe elektriny za osvetlenie.

Je potrebné analyzovať stav predmetných osvetlení budov a zariadení a spotreby energií v nich. Budú navrhnuté opatrenia na zníženie energetických nákladov na osvetlenie, prípadne tam, kde bude potrebné, vyhotoví sa aj projektová a technická dokumentácia pre realizáciu opatrení.

Medzi vysokonákladové opatrenia patrí aj energetická efektívnosť vykurovania:

- hydraulické vyregulovanie systémov ústredného kúrenia (úspora nákladov až 30%),
- výmena starších kotlov na zemný plyn za kondenzačné kotly, prípadne kotly na biomasu (úspora nákladov 8,5 až 18%),
- inštalácia slnečných kolektorov na ohrev teplej vody (úspora nákladov 50 až 70%),
- modernizácia meracej a regulačnej techniky vykurovacieho systému, ekvitermické vykurovanie, nočné útlmy vykurovania a zónová regulácia veľkých a členitých objektov (úspora nákladov 12 až 14%).

Je v záujme zriaďovateľa, aby v jednotlivých školách a školských zariadeniach venoval pozornosť aj tejto téme. Racionálne využívanie vody – vzhľadom na scenáre budúceho vývoja klímy je potrebné znižovať spotrebu pitnej vody všade tam, kde je to možné pri zachovaní hygienických noriem a komfortu. Medzi nástroje pre znižovanie spotreby vody patria:

- zachytávanie a využívanie odpadovej vody,
- zachytávanie a využívanie dažďovej vody.

Vyčistenú odpadovú a dažďovú vodu je možné využívať na splachovanie, pranie alebo na polievanie zelene.

- Tepelné čerpadlá - sú najpoužívanejšie a najobľúbenejšie zariadenie, ktoré využíva obnoviteľné zdroje energie na vykurovanie, prípadne aj chladenie. Sú ekologické a ich prevádzka je bez emisií. Pri použití 1 kWh energie možno získať 2 až 5-násobok energie na vykurovanie, ohrev teplej vody alebo chladenie.
- Fotovoltaické panely - energia z fotovoltaických systémov má veľa výhod. Je obnoviteľná, pomerne čistá, nevyžaduje náročnú údržbu a neprodukuje hluk. Solárna energia je k dispozícii takmer v každej časti sveta a už v súčasnosti patrí k najlacnejším zdrojom energie. Samozrejme, závisí to od konkrétnych priebehov dennej spotreby a počasia. Tu potom prichádza k slovu akumulácia energie.
- Solárne termálne panely pre ohrev vody - odporúča sa riešiť v objektoch s vyšším využitím teplej vody, napr. v objektoch, kde je bazén a pod., alebo kde sú možnosti využitia tepla v letnom období. Pre využívanie v školských objektoch je využitie obmedzené z dôvodu letných prázdnin.

Od 1.1.2010 platí povinnosť mať v každej obci zavedený triedený zber pre papier, plasty, kovy a sklo. Ak obec dodržiava zákon a má takýto systém zavedený, každý spotrebiteľ, vrátane škôl, sa musí do tohto systému zapojiť. Triedenie odpadu je dnes nevyhnutnosťou pre následnú recykláciu.

Vytváraním vegetačných fasád, striech, dažďových záhrad a lagún sa dajú využiť pozitívne vlastnosti vegetácie ako účinný prostriedok v rámci udržateľného manažmentu so zrážkovými vodami, chladiaceho efektu. Tento efekt je daný hlavne odparovaním vody, tieniacim efektom vegetácie a schopnosťou odrážať slnečné žiarenie.

Ďalším riešením je zriadenie kompostéra, z ktorého by sa hnojivo využívalo na hnojenie školskej záhrady. Školská záhrada predstavuje priestor, kde sa žiaci môžu zoznámiť s prírodou a kde môžu rozvíjať svoje myslenie. V školskej záhrade sa žiaci zoznamujú s fungovaním prírodných zákonitostí a rozvíjajú svoje teoretické vedomosti v praxi. Veľmi zaujímavým „zeleným“ opatrením je zriadenie zelených učební na školských dvoroch a v areáloch škôl.

Centrum zriadené pre moderné environmentálne vzdelávanie, bude poskytovať metodické, vzdelávacie aktivity formálnym a neformálnym spôsobom vzdelávania, ktorý bude založený na princípe „jedenkrát urobiť je lepšie, ako stokrát vidieť a tisíckrát počuť“. Príkladmi dobrej praxe sa stanú aktivity, z ktorých účastníci vzdelávania budú najnovšie poznatky, metodické postupy a technologické riešenia získavať prostredníctvom zážitkových kurzov a tieto poznatky budú odovzdávať svojim kolegom, partnerom aj žiakom. Jedným z navrhovaných spôsobov riešenia ozdravenia klímy v lokálnom území, je vedomosť a informovanosť o problematike :

- vplyvu človeka na zmenu klímy,
- možnostiach človeka ozdravovať klímu na miestnej úrovni,
- úlohy vegetácie a jej schopnosti transformovať slnečnú energiu a viazať uhlík.

Predpokladané aktivity na dosiahnutie cieľa:

- inovované formálne environmentálne vzdelávanie – učebné materiály o klimatickej zmene a udržateľnom rozvoji na stredných školách, ktorý bude možné využiť pri výučbe,

- pojazdný ECOLAB – demonštračné vozidlo environmentálnych analýz,
- virtuálna interaktívna miestnosť „Klíma sa mení“ – zážitkové a SMART expozície zobrazujúce zmenu klímy,
- náučný chodník na území centra pre moderné environmentálne vzdelávanie,
- neformálne environmentálne vzdelávanie „Planéta je len jedna“, „Skús si to“ monitoring vybraných prvkov stavu životného prostredia, ktoré ovplyvňujú klimatickú zmenu.

Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
6.1.1 <i>Zvyšovať energetickú efektívnosť budov škôl a školských zariadení</i>	<ul style="list-style-type: none">• <i>Analýza s percentuálnym vyhodnotením efektívnosti za posledné 3 roky po sebe</i>
6.1.2 <i>Zvyšovať energetickú efektívnosť osvetlenia v školách a školských zariadeniach</i>	<ul style="list-style-type: none">• <i>Min. 6 zrealizovaných aktivít/šk. rok</i>• <i>Percentuálne vyhodnotenie efektívnosti za posledné 3 roky po sebe</i>
6.1.3 <i>Zvyšovať energetickú efektívnosť vykurovania v školách a školských zariadeniach</i>	<ul style="list-style-type: none">• <i>Min. 6 zrealizovaných aktivít/šk. rok</i>• <i>Percentuálne vyhodnotenie efektívnosti za posledné 3 roky po sebe</i>
6.1.4 <i>Zvyšovať energetickú efektívnosť využívania vody v školách a školských zariadeniach</i>	<ul style="list-style-type: none">• <i>Min. 6 zrealizovaných aktivít/šk. rok</i>• <i>Percentuálne vyhodnotenie efektívnosti za posledné 3 roky po sebe</i>
6.1.5 <i>Zamerať sa na postupné budovanie alternatívnych energetických zdrojov pre školy a školské zariadenia a ich postupné využívanie</i>	<ul style="list-style-type: none">• <i>Min. 6 zrealizovaných aktivít/šk. rok</i>• <i>Percentuálne vyhodnotenie efektívnosti za posledné 3 roky po sebe</i>
6.1.6 <i>Podporovať zabezpečenie separovania odpadu v školách a školských zariadeniach</i>	<ul style="list-style-type: none">• <i>100% separujúcich škôl a školských zariadení</i>
6.1.7 <i>Vytvárať podmienky pre zabezpečenie väčšieho počtu vegetačných fasád, striech, dažďových záhrad a lagún</i>	<ul style="list-style-type: none">• <i>Min. 1 zrealizovaná aktivita/šk. rok</i>
6.1.8 <i>Zabezpečiť pre každú školu a školské zariadenie kompostér na využívanie pre školskú záhradu alebo pre potreby škôl a školských zariadení</i>	<ul style="list-style-type: none">• <i>100% zabezpečených škôl a školských zariadení</i>
6.1.9 <i>Posilniť neformálne environmentálne vzdelávanie prostredníctvom vybudovania environmentálneho vzdelávacieho centra</i>	<ul style="list-style-type: none">• <i>Vybudovanie environmentálneho vzdelávacieho centra</i>

2.6.2. Špecifický cieľ 6.2.

Využívanie pasívnych opatrení a obnoviteľných zdrojov

KSK podporuje aj využívanie pasívnych opatrení a obnoviteľných zdrojov s dôrazom na racionálne využívanie vody a vytváranie vegetačných fasád a striech. SMART škola ako zelená škola sa prezentuje aj osvetou v problematike plytvania potravinami a surovinovými zdrojmi, prepracovaným systémom triedenia a recyklácie odpadu a podporuje aj budovanie vonkajších učební v areáloch škôl v KSK.

V súčasnosti je veľkou témou plytvanie potravinami na školách. Riešením by mohli byť informácie pre žiakovo problematike plytvania potravinami, diskusia o nedostatku jedla v rozvojových krajinách, či organizovanie školských aktivít súvisiacich so znižovaním plytvania potravinami.

Zmena klímy sa prejavuje rastom extrémov v počasí, hrozbou povodní, zväčšovaním sucha, zhoršovaním kvality vody a to mení podmienky kvality života so stratou biodiverzity s množstvom environmentálnych, sociálnych a ekonomických rizík.

Je našou povinnosťou zabezpečiť potravinovú, environmentálnu aj klimatickú bezpečnosť pre ľudí na lokálnej a regionálnej úrovni. Zmena klímy aj v našich klimatických podmienkach si už teraz vyžaduje prijímať vhodné adaptačné opatrenia pre zmiernenie negatívnych dopadov.

Zmena klímy si vyžaduje potrebu budovať a posilňovať ľudskú kapacitu na stredných školách, aby sme mali pripravenú generáciu ľudí, ktorí budú vedieť nielen diagnostikovať príčiny zmeny klímy, ale ich aj riešiť. Pripravená a environmentálne vzdelaná mladá generácia ľudí sa bude vedieť strategicky rozhodovať a konať vo verejnom záujme, v podnikaní, vo výskume, v občianskom živote v súlade s trvalo udržateľným životom na Zemi.

Globálna klíma sa mení, a to predstavuje čoraz väčšie riziko pre ekosystémy, ľudské zdravie a hospodárstvo. Tieto zmeny sa dejú, pretože do atmosféry sa uvoľňuje veľké množstvo skleníkových plynov, ktoré vznikajú na celom svete ako dôsledok mnohých ľudských činností, predovšetkým spaľovanie fosílnych palív pri výrobe elektrickej energie a v doprave. Rastúci dopyt po doprave spôsobil, že je dosť ťažké znížiť emisie z tohto odvetvia. V záujme riešenia tohto problému existuje niekoľko stratégií a iniciatív pre energetiku a nízkoemisnú mobilitu.

Toto sú témy, ktoré je nutné implementovať do výučby stredných škôl.

Opatrenie	Merateľný ukazovateľ
6.2.1 Zintenzívniť informovanosť škôl v súvislosti s plytvaním potravin	• Min. 1 zrealizovaná aktivita/škola/šk. rok zameraná na tému plytvania potravin
6.2.2 Zintenzívniť informovanosť škôl zameranú na biodiverzitu	• Min. 1 zrealizovaná aktivita/škola/šk. rok zameraná na tému plytvania potravin
6.2.3 Zintenzívniť informovanosť škôl zameranú na tému energetika s dôrazom na šetrenie energiou	• Min. 1 zrealizovaná aktivita/škola/šk. rok zameraná na tému plytvania potravin

3. Finančný plán

Predpokladom naplňania stratégie je predloženie konkrétnych aktivít v poslednej dekáde mesiaca august – akčný plán na nasledujúci šk. rok pre zabezpečenie naplňania opatrení v špecifických cieľoch kľúčových priorít na ktorých stratégia stojí.

Kľúčová priorita č. 1:

Optimalizácia a stabilizácia siete stredných škôl a školských zariadení v KSK

Špecifický cieľ 1.1:

Vytvorenie transparentného a objektívneho systému určovania najvyššieho počtu žiakov prvého ročníka SŠ v územnej pôsobnosti KSK pre prijímacie konanie v nasledujúcom školskom roku

Opatrenie	Suma	Zdroj
1.1.1	0	bez nároku na rozpočet KSK
1.1.2	0	bez nároku na rozpočet KSK
1.1.3	0	bez nároku na rozpočet KSK

Špecifický cieľ 1.2:

Postupná optimalizácia siete škôl a školských zariadení KSK

Opatrenie	Suma	Zdroj
1.2.1	0	bez nároku na rozpočet KSK
1.2.2	0	bez nároku na rozpočet KSK
1.2.3	0	bez nároku na rozpočet KSK
1.2.4	0	bez nároku na rozpočet KSK
1.2.5	50 000	externé zdroje/rozpočet KV KSK
1.2.6	3 000 000	externé zdroje/rozpočet KV KSK
1.2.7	15 000 000	externé zdroje/rozpočet KV KSK

Špecifický cieľ 1.3:

Stabilizácia siete škôl, učebných a študijných odborov v KSK

Opatrenie	Suma	Zdroj
1.3.1	0	bez nároku na rozpočet KSK
1.3.2	0	bez nároku na rozpočet KSK
1.3.3	0	bez nároku na rozpočet KSK
1.3.4	0	bez nároku na rozpočet

Špecifický cieľ 1.4:

Optimalizácia elokovaných pracovísk v KSK

Opatrenie	Suma	Zdroj
1.4.1	0	bez nároku na rozpočet KSK
1.4.2	0	bez nároku na rozpočet KSK
1.4.3	0	bez nároku na rozpočet KSK
1.4.4	0	bez nároku na rozpočet KSK

Špecifický cieľ 1.5: Zvyšovanie kvality školských zariadení v KSK

Opatrenie	Suma	Zdroj
1.5.1	11 000 000	externé zdroje/rozpočet KV KSK
1.5.2	2 500 000	externé zdroje/rozpočet KV KSK

Kľúčová Priorita č.2:

Aktívne školy – posilnenie vnútorných kapacít stredných škôl v KSK

Špecifický cieľ 2.1:

Vytvorenie atraktívneho prostredia pre pedagógov a odborných zamestnancov škôl

Opatrenie	Suma	zdroj
2.1.1	0	bez nároku na rozpočet KSK
2.1.2	0	bez nároku na rozpočet KSK
2.1.3	0	bez nároku na rozpočet KSK
2.1.4	0	bez nároku na rozpočet KSK
2.1.5	1 500 000 300 000	externé zdroje programu Erasmus+ spolufinancovanie projektov z rozpočtu KV a BV KSK
2.1.6	0	bez nároku na rozpočet KSK
2.1.7	40 000	externé zdroje/rozpočet KV KSK

Špecifický cieľ 2.2:

Podpora manažmentu škôl

Opatrenie	Suma	zdroj
2.2.1	50 000	externé zdroje/rozpočet KV KSK
2.2.2	0	bez nároku na rozpočet KSK
2.2.3	0	bez nároku na rozpočet

Špecifický cieľ 2.3:

Podpora práce s mládežou v KSK

Opatrenie	Suma	zdroj
2.3.1	0	bez nároku na rozpočet KSK

Kľúčová priorita č. 3:

Partnerstvá stredných škôl v KSK – NETWORKING

Špecifický cieľ 3.1:

Vytváranie kontinuálnej spolupráce so všetkými sociálnymi partnermi

Opatrenie	Suma	Zdroj
3.1.1	0	bez nároku na rozpočet KSK
3.1.2	0	bez nároku na rozpočet KSK
3.1.3	0	bez nároku na rozpočet KSK
3.1.4	0	bez nároku na rozpočet KSK
3.1.5	0	bez nároku na rozpočet KSK

Špecifický cieľ 3.2:

Vytváranie kontinuálnej spolupráce so všetkými sociálnymi partnermi

Opatrenie	Suma	Zdroj
3.2.1	0	bez nároku na rozpočet KSK
3.2.2	0	bez nároku na rozpočet KSK

Špecifický cieľ 3.3:

Podpora v získavaní grantov a poskytovaní podporných služieb

Opatrenie	Suma	Zdroj
3.3.1	0	bez nároku na rozpočet KSK
3.3.2	0	bez nároku na rozpočet KSK

Špecifický cieľ 3.4:

Zvýšenie atraktívnosti technických smerov odborného vzdelávania

Opatrenie	Suma	Zdroj
3.4.1	0	bez nároku na rozpočet KSK
3.4.2	10 000	externé zdroje /rozpočet KV KSK
3.4.3	0	bez nároku na rozpočet KSK
3.4.4	15 000	rozpočet BV KSK

Špecifický cieľ 3.5:

Etablovanie duálneho vzdelávania v kraji

Opatrenie	Suma	Zdroj
3.5.1	0	bez nároku na rozpočet KSK
3.5.2	0	bez nároku na rozpočet KSK
3.5.3	0	bez nároku na rozpočet KSK

Kľúčová priorita č. 4:

Digitálna transformácia stredných škôl v KSK

Špecifický cieľ 4.1:

Vyššia kvalitatívna úroveň vzdelávania v IT ako prostriedku vzdelávania

Opatrenie	Suma	Zdroj
4.1.1	100 000	externé zdroje /rozpočet KV KSK
4.1.2	20 000	externé zdroje /rozpočet KV KSK
4.1.3	5 000	externé zdroje /rozpočet KV KSK
4.1.4	10 000	externé zdroje/rozpočet KV KSK
4.1.5	0	bez nároku na rozpočet KSK
4.1.6	0	bez nároku na rozpočet KSK
4.1.7	30 000	externé zdroje /rozpočet KV KSK
4.1.8	10 000	externé zdroje/rozpočet KV KSK
4.1.9	20 000	externé zdroje/rozpočet KV KSK
4.1.10	50 000	externé zdroje/rozpočet KV KSK

Špecifický cieľ 4.2:

Zosúladenie vzdelávacieho systému s potrebami trhu práce

Opatrenie	Suma	Zdroj
4.2.1	0	bez nároku na rozpočet KSK
4.2.2	0	bez nároku na rozpočet KSK
4.2.3	0	bez nároku na rozpočet KSK
4.2.4	0	bez nároku na rozpočet KSK

Špecifický cieľ 4.3:

Lepšie vnímanie IT a digitálnej ekonomiky a ich benefitov

Opatrenie	Suma	Zdroj
4.3.1	0	bez nároku na rozpočet KSK
4.3.2	0	bez nároku na rozpočet KSK
4.3.3	0	bez nároku na rozpočet KSK

Kľúčová priorita č. 5:

Školy s inkluzívnym vzdelávaním v KSK

Špecifický cieľ 5.1:

Vytvorenie rovnakých podmienok vzdelávania pre všetky deti

Opatrenie	Suma	Zdroj
5.1.1	500 000	externé zdroje /rozpočet KV KSK
5.1.2	0	bez nároku na rozpočet KSK/ BV KSK
5.1.3	100 000	externé zdroje /rozpočet KV KSK
5.1.4	500 000	externé zdroje /rozpočet KV KSK
5.1.5	0	bez nároku na rozpočet KSK/ BV KSK
5.1.6	100 000	externé zdroje /rozpočet KV KSK
5.1.7	5 000	externé zdroje /rozpočet KV KSK

Špecifický cieľ 5.2:

Vytvorenie možnosti medzigeneračného vzdelávania

Opatrenie	Suma	Zdroj
5.2.1	10 000	bez nároku na rozpočet KSK
5.2.2	5 000	externé zdroje /rozpočet KV KSK

Špecifický cieľ 5.3:

Poskytovanie verejných služieb obyvateľom

Opatrenie	Suma	Zdroj
5.3.1	0	bez nároku na rozpočet KSK

Kľúčová priorita č. 6:

Zelené školy v KSK

Špecifický cieľ 6.1:

Vytvorenie infraštruktúry škôl v KSK zahrňujúce ekologické opatrenia

Opatrenie	Suma	Zdroj
6.1.1	10 000	externé zdroje/rozpočet KV KSK
6.1.2	1 500 000	externé zdroje/rozpočet KV KSK
6.1.3	10 000 000	externé zdroje/rozpočet KV KSK
6.1.4	5 000 000	externé zdroje/rozpočet KV KSK
6.1.5	3 000 000	externé zdroje/rozpočet KV KSK
6.1.6	0	bez nároku na rozpočet KSK
6.1.7	500 000	externé zdroje/rozpočet KV KSK
6.1.8	0	bez nároku na rozpočet KSK
6.1.9	2 000 000	externé zdroje/rozpočet KV KSK

Špecifický cieľ 6.2:

Využívanie pasívnych opatrení a obnoviteľných zdrojov

Opatrenie	Suma	Zdroj
6.2.1	0	bez nároku na rozpočet KSK
6.2.2	0	bez nároku na rozpočet KSK
6.2.3	0	bez nároku na rozpočet KSK

Záver

Stratégia rozvoja školstva v Košickom samosprávnom kraji na roky 2021 - 2025 určuje priority smerovania edukačného systému na najbližších päť rokov v závislosti od okolností, ktoré ovplyvňujú celý ekonomický, sociálny a spoločenský vývoj v Slovenskej republike. Jej ambíciou je v spolupráci so všetkými zainteresovanými partnermi sprístupniť výchovu a vzdelávanie všetkým občanom na území Košického kraja v materinskom jazyku na vysokej odbornej úrovni, rešpektujúc regionálne špecifiká národnostne zmiešaných území. Košický samosprávny kraj deklaruje oblasť školstva a vzdelávania mladej generácie ako jednu zo svojich najdôležitejších priorít.

Predložené sú kľúčové priority, špecifické ciele v prioritných oblastiach, opatrenia v nich, časové rámce, zdroje financovania, predpokladané zdroje financovania, merateľné ukazovatele a predpokladané výzvy v projektových zámerov, ktoré by mali napomôcť rozvoju výchovy a vzdelávania v stredných školách KSK v rokoch 2021 – 2025. Predpokladom napĺňania stratégie je predloženie konkrétnych aktivít v poslednej dekáde mesiaca august – akčný plán na každý školský rok, pre zabezpečenie napĺňania strategického cieľa v jednotlivých kľúčových prioritách a špecifických cieľoch, na ktorých stratégia stojí.

Vzhľadom na dynamicky prebiehajúce zmeny v spoločnosti je potrebné považovať Regionálnu stratégiu výchovy a vzdelávania v stredných školách v KSK za otvorený materiál, ktorý bude treba v prípade zmenených podmienok aktualizovať prípadne dopĺňať alebo upravovať v súlade s legislatívou, potrebami trhu práce, univerzít a možností KSK.

Napriek dominantnému postaveniu KSK ako zriaďovateľa väčšiny stredných škôl je dôraz kladený na spoluprácu s inými zriaďovateľmi a relevantnými inštitúciami tak, aby vzdelávanie a výchova v školách na území Košického kraja poskytovalo žiakom potrebné vedomosti, zručnosti, návyky a kompetencie s ohľadom na regionálne špecifiká a vzdelávanie v jazyku národnostnej menšiny, pre ich ďalšiu profesionálnu kariéru a prispelo k osobnostnému rozvoju mladej generácie.

Zoznam príloh

- Príloha č. 1 Zoznam projektových zámerov
- Príloha č. 2 Školy v územnej pôsobnosti KSK
- Prílohy č. 3 Základné ukazovatele o nezamestnanosti v regiónoch KSK
- Príloha č. 4 Prehľad žiakov podľa štátneho občianstva
- Príloha č. 5 Počty učebných zmlúv žiakov v SDV k januáru 2021

Zoznam použitých skratiek

ANJ	Anglický jazyk
COVaP	Centrum odborného vzdelávania a prípravy
CuRI	Projektová iniciatíva „Catching-Up Regions“
CVTI	Centrum vedecko-technických informácií
EP	Elokované pracovisko
EÚ	Európska únia
FRJ	Francúzsky jazyk
GYM	Gymnázium
HA	Hotelová akadémia
IKT	Informačné a komunikačné technológie
ISV	Integrovaný systém vzdelávania
IT	Informačné technológie
IUS	Integrovaná územná stratégia
KR OVP	Krajská rada pre odborné vzdelávanie a prípravu
KSK	Košický samosprávny kraj
MRK	Marginalizované rómske komunity
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
NF	Normatívne financovanie
NEJ	Nemecký jazyk
OSK/KSK	Odbor školstva Košického samosprávneho kraja
OÚ	Okresný úrad
OV	Odborný výcvik
RUJ	Ruský jazyk
SDV	Systém duálneho vzdelávania
SMART	Špecifické, merateľné, dosiahnuteľné, realistické, sledovateľné - z poč. písmen v angl.
SOŠ	Stredná odborná škola
SŠ	Stredná škola
STEM	Veda, technológia, inžinierstvo, matematika - skratka z poč. písmen v angličtine
SZP	Sociálne znevýhodnené prostredie
SZŠ	Stredná zdravotnícka škola
ŠIOV	Štátny inštitút odborného vzdelávania
ŠkVP	Školský vzdelávací program
ŠVVP	Špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby
ŠZ	Školské zariadenie
ÚPSVaR	Úrad práce sociálnych vecí a rodiny
VJM	Vyučovací jazyk maďarský
ZŠ	Základná škola

Zoznam projektových zámerov

Kľúčová priorita č. 1:

Optimalizácia a stabilizácia siete stredných škôl a školských zariadení v KSK

	Opatrenie	Názov Projektového zámeru
PZ 1	1.2.3	Vývoj a implementácia informačného systému pre pasportizáciu škôl a školských zariadení KSK.
PZ 2	1.2.4	Vývoj a implementácia informačného systému pre registratúru v školách a školských zariadeniach KSK.
PZ 3	1.2.5	Vývoj a implementácia informačného systému pre získanie potrebných informácií pre udržateľný ekonomický chod škôl a školských zariadení KSK.
PZ 4	1.2.6	Vývoj a implementácia informačného systému pre získanie potrebných informácií pre optimálny výchovno-vzdelávací proces škôl a školských zariadení KSK.
PZ 5	1.2.9	Zriadenie Tokajského vzdelávacieho inštitútu pre potreby regiónu TOKAJ.
PZ 6	1.2.7	Revitalizácia vybraných piatich stredných odborných škôl v regiónoch GEMER, SPIŠ, ABOV a ZEMPLÍN pre zabezpečenie synergie medzi potrebami trhu práce a vzdelávaním stredných odborných škôl.
PZ 7	1.4.3	Vytvorenie modelu spolupráce medzi elokovaným pracoviskom, obecným podnikom služieb a miestnymi zamestnávateľmi.
PZ 8	1.5.1	Inovácia výučbových priestorov a materiálno-technického zabezpečenia vybraných škôl pre dosiahnutie zvýšenia kvality školy.
PZ 9	1.5.2	Inovácia ubytovacích priestorov a materiálno-technického zabezpečenia vybraných školských internátov pre dosiahnutie kvality poskytovaných služieb.

Kľúčová priorita č. 2:

Aktívne školy – posilnenie vnútorných kapacít stredných škôl KSK

	Opatrenie	Názov Projektového zámeru
PZ 10	2.1.7	Zvyšovanie zručností pedagogických a odborných zamestnancov škôl a školských zariadení KSK v cudzom jazyku.
PZ 11	2.2.1	Podpora zvyšovania kvality manažmentu škôl a školských zariadení KSK v oblasti riadenia a manažérskych zručností.

Kľúčová priorita č. 3:

Partnerstvá stredných škôl v KSK – NETWORKING

	Opatrenie	Názov Projektového zámeru
PZ 12	3.4.2	Štúdia pre budovanie zážitkového vedeckého centra pre žiakov SŠ, ZŠ a širokej verejnosti s cieľom popularizácie vedy, techniky a osvojenia si fyzikálnych javov.
PZ 13	3.4.4	Konferencia „Príklady dobrej praxe“

Kľúčová priorita č. 4:

Digitálna transformácia stredných škôl v KSK

	Opatrenie	Názov Projektového zámeru
PZ 14	4.1.1	Implementácia inovačných foriem využívania hardvéru a softvéru pre modernizáciu, inováciu a digitalizáciu progresívnych vzdelávacích technológií.
PZ 15	4.1.2	Vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov škôl a školských zariadení KSK pre IT inovatívne technológie vo vzdelávaní.
PZ 16	4.1.3	Vzdelávanie ostatných vybraných zamestnancov škôl a školských zariadení KSK pre IT inovatívne technológie potrebné pre chod týchto zariadení.
PZ 17	4.1.4	Vybudovanie systémového systému celoživotného vzdelávania zameraný na získanie portfólia kompetencií pre digitálnu ekonomiku
PZ 18	4.1.7	Zriadenie vzdelávacieho centra pre pedagogických, odborných zamestnancov a ostatných vybraných zamestnancov škôl a školských zariadení KSK pre IT inovatívne technológie.
PZ 19	4.1.8	Vývoj informačného systému pre komplexnú pasportizáciu škôl
PZ 20	4.1.9	Vývoj a implementácia informačného systému pre registratúru v školách a školských zariadeniach KSK.
PZ 21	4.1.10	Vývoj a implementácia informačného systému pre získanie potrebných informácií pre udržateľný ekonomický chod škôl a školských zariadení KSK.

Kľúčová priorita č. 5:

Školy s inkluzívnym vzdelávaním v KSK

	Opatrenie	Názov Projektového zámeru
PZ 24	5.1.1	Vybudovanie priestorov vybraných škôl pre vzdelávanie žiakov s poruchami vzdelávania, správania či inými znevýhodneniami - bezbariérovosť, vnútorné vybavenie, didaktické pomôcky.
PZ 25	5.1.3	Vytvorenie funkčného modelu integrovaného systému vzdelávania
PZ 26	5.1.4	Vybudovanie inkubátora remeselníckych odborov systému celodennej výchovy a vzdelávania žiakov zabezpečený starostlivosťou pedagógov, odborných zamestnancov, asistentov a sociálnej kurately, miestnou samosprávou a mimovládnyimi organizáciami.
PZ 27	5.1.6	Školský autobus – prostriedok pre zvýšenie dostupnosti vzdelávania pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia.
PZ 28	5.1.7	Vzdelávanie pedagogických, odborných a ostatných zamestnancov škôl a školských zariadení KSK pre zabezpečenie služieb pre žiakov s poruchami vzdelávania, správania či inými znevýhodneniami.
PZ 29	5.2.1	Vzdelávania pre seniorov prostredníctvom voľnočasových aktivít
PZ 30	5.2.2	Spoločné vzdelávania juniorov a seniorov

**Kľúčová priorita č. 6:
Zelené školy v KSK**

	Opatrenie	Názov Projektového zámeru
PZ 31	6.1.1	Manažment energií prevádzok budov škôl a školských zariadení KSK.
PZ 32	6.1.2	Zvyšovanie energetickej efektívnosti osvetlenia v školách a školských zariadeniach KSK.
PZ 33	6.1.3	Zvyšovanie energetickej efektívnosti vykurovania v školách a školských zariadeniach KSK.
PZ 34	6.1.4	Zvyšovanie energetickej efektívnosti využívania pitnej vody v školách a školských zariadeniach KSK.
PZ 35	6.1.5	Aktívne využívanie alternatívnych energetických zdrojov pre školy a školské zariadenia KSK.
PZ 36	6.1.7	Budovanie vegetačných fasád, striech, dažďových záhrad a lagún pre školy a školské zariadenia KSK.
PZ 37	6.1.9	Budovanie environmentálneho centra pre žiakov SŠ, ZŠ a širokej verejnosti s cieľom výchovy a popularizácie

Školy v územnej pôsobnosti KSK - ABOV

	školy KSK	súkromné	cirkevné	OÚ a mesto
Košice I	G, Poštová KE	Súkromné G FUTURUM, Grešákova KE	G sv. Tomáša Akvinského, Zbrojničná KE	G, Park mládeže KE
	G a ZŠ Sándora Máraiho s vyučovacím jazykom maďarským - Márai Sándor Magyar Tanítási Nyelvű Gimnáziumés Alapiskola, Kuzmanyho, KE			
	G, Šrobárova KE			
	SOŠ technická a ekonomická Jozefa Szakkayho – Szakkay József Műszaki és Közgazdasági Szakközépiskola, Grešákova KE	Súkromná SOŠ ekonomická TERCIUM KOŠICKÁ AKADÉMIA DA VINCI, Tajovského KE	Premonštrátske G, Kováčska KE	G M. R. Štefánika, L. Novomeského KE
	SOŠ obchodu a služieb Jána Bocatia, Bocatiova KE			
	SPŠ elektrotechnická, Komenského KE			
	SPŠ strojnícka, Komenského KE			
	SPŠ dopravná, Hlavná KE	Súkromné konzervatórium, Zádielska KE	Evanjelické G J. A. Komenského, Škultétyho KE	SOŠ železničná, Palackého KE
	SPŠ stavebná a geodetická, Lermontova KE			
	SZŠ, Moyzesova KE			
	OA, Watsonova KE			
	Konzervatórium, Timonova KE			
ŠUP, Jakobyho KE	Súkromné G, Katkin park KE	G sv. Košických mučeníkov, Čordákova, KE - sidl.KVP		
G, Trebišovská KE				
Súkromná spojená škola HUMEN, Starozagorská 8, KE				
SOŠ priemyselných technológií, Učňovská, KE - Šaca	Súkromná ŠUP filmová, Petzvalova, KE			
Stredná športová škola, Trieda SNP KE				

Košice III	Konzervatórium Jozefa Adamovia, Exnárova, KE	Súkromná SOŠ škola ekonomicko-technická, postupimská, KE	G sv. E. Steinovej, Charkovská KE	
Košice IV	G, Opatovská cesta KE	Súkromné G, Dneperská, KE	SOŠ pedagogická sv. Cyrila a Metoda, Južná trieda, KE	
	G, Alejová KE			
	SOŠ beauty služieb, Gemerská, KE	Súkromná stredná športová škola, Užhorodská 39, KE		
	SOŠ informačných technológií, Ostrovského, KE			
	SOŠ poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Kukučínova KE	Súkromná SOŠ, Bukovecká, KE		
	SOŠ veterinárna, Nám. Mladých poľnohospodárov, KE			
	SOŠ automobilová, Moldavská cesta KE	Súkromná pedagogická a sociálna akadémia, Požiarnická, KE		
	SOŠ technická, Kukučínova KE			
	SZŠ, Kukučínova KE	Súkromná SOŠ PAMIKO, Kukučínova, KE		
	HA, Južná trieda KE			
OA, Polárna KE	Súkromné hudobné a dramatické konzervatórium, Požiarnická 1, KE			
Košice - okolie	G Štefana Moyses, Školská, Moldava nad Bodvou		CIRKEVNÁ SPOJENÁ ŠKOLA - EGYHÁZI ISKOLAKÖZPONT, Cirkevná MŠ,ZŠ a G bl. Sára Salkaházi s VJM - Boldog Salkaházi Sára Egyházi Óvoda, Alapiskola és G, Moldava nad Bodvou - Szepsi	
	SOŠ agrotechnická – Agrotechnikai Szakközépiskola, Hlavná Moldava nad Bodvou			

Školy v územnej pôsobnosti KSK – GEMER

	školy KSK	súkromné	cirkevné	OÚ a mesto
Rožňava	G P. J. Šafárika - P. J. Šafárik Gimnázium, Akademia Hronca, Rožňava			SOŠ ako org. zložka Spojenej školy J.A. Komenského s vyučovacím jazykom maďarským, Rožňava
	G ako org. zložka SŠ, Zimná Dobšiná			
	SOŠ techniky a služieb ako org. zložka SŠ Zimná, Dobšiná			
	SOŠ technická, Hviezdoslavova, Rožňava			
	SOŠ obchodu a služieb, Rožňavská Baňa			
	SZŠ - Egészségügyi Középiskola, Nám.1.mája, Rožňava			
	OA, Akademia Hronca, Rožňava			

Školy v územnej pôsobnosti KSK – SPIŠ

	školy KSK	súkromné	cirkevné	OÚ a mesto
Gelnica	G, SNP, Gelnica			
	SOŠ techniky a služieb, Prakovce			
Spišská Nová Ves	G, Lorencova, Krompachy	Súkromná SOŠ EDURAM ako org. zložka SŠ EDURAM, Maurerova, Krompachy	Cirkevné gymnázium Štefana Mišíka, Radničné námestie, SNV	
	G, Javorová, SNV			
	G, Školská, SNV			
	SOŠ techniky a služieb, Markušovská cesta, SNV			
	SOŠ drevárska, Filinského, SNV			
	SOŠ ekonomická, Stojan, SNV			
	SPŠ technická, Hviezdoslavova, SNV			
	HA, Radničné námestie, SNV			

Školy v územnej pôsobnosti KSK - ZEMPLÍN

	školy KSK	súkromné	cirkevné	OÚ a mesto
Michalovce	G Pavla Horova, Masarykova, MI	Súkromná stredná odborná škola Nová cesta, Magán Szakközépiskola Új u, Hlavná, Malčice	SOŠ sv. Cyrila a Metoda, tehliarska, MI	
	G, Zoltána Ľudovíta Štúra, MI			
	G, Fábryho, Veľké Kapušany			
	OA, Kapušianska, MI			
	SOŠ obchodu a služieb, Školská 4, MI	Súkromná SPŠ odevná, Komenského, MI		
	SOŠ technická, partizánska, MI			
	SOŠ dopravy a služieb, Mierová, Strážske			
	SOŠ techniky a služieb – Műszaki és Szolgáltatási Szakközépiskola, J. Kráľa, VK	Súkromná HA - Dufincova, Komenského, MI		
SZŠ, Masaryková, MI				
Trebišov	G, Komenského TV	Súkromná SOŠ DSA, Komenského, TV	CG sv. Jána Krstiteľa, M. R. Štefánika TV	
	G, Horešská, Kráľovský Chlmec			
	G ako org. zložka SŠ, Kollárova Sečovce			
	SOŠ techniky a služieb ako org. zložka SŠ Kollárova, Sečovce	Súkromná SOŠ, 29. augusta TV	SOŠ služieb a priemyslu sv. Jozafáta, Komenského TV	
	SOŠ techniky a remesiel, Rákocziho Kráľovský Chlmec			
	SOŠ agrotechnických a gastronomických služieb, J. Majlátha, Pribeník			
	OA, Komenského TV			
Sobrance	G, kpt. Nálepku, Sobrance			
	SOŠ obchodu a služieb, Námestie slobody, Sobrance			

Základné ukazovatele o nezamestnanosti v regiónoch KSK

Územie	Prírastok UoZ v mesiaci	Úbytok UoZ v mesiaci	Stav UoZ ku koncu mesiaca	Nedisponibilný počet uchádzačov o zamestnanie (ďalej len "UoZ")							Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	Disponibilný počet UoZ	Miera nezamestnanosti vypočítaná z celkového počtu UoZ (v %)	MIERA EVIDOVANEJ nezamestnanosti (v %)
				spolu	z toho									
					Vzdelávanie a príprava pre trh práce	Dočasná prac. neschopnosť a OČR	Absolventská prax	Menšie obecné služby	Dobrovoľnícka služba	Pomôž svojej obci				
Gelnica	130	96	1 904	252	4	120	7	116	5	0	13 717	1 652	13,88	12,04
Košice I	155	114	2 254	157	6	117	27	0	7	0	34 699	2 097	6,50	6,04
Košice II	162	97	2 947	177	7	119	33	0	18	0	41 238	2 770	7,15	6,72
Košice III	56	45	809	46	3	31	8	0	4	0	17 012	763	4,76	4,49
Košice IV	123	93	1 623	88	4	62	13	3	6	0	28 275	1 535	5,74	5,43
Košice - okolie	393	241	7 555	526	9	286	41	123	67	0	57 315	7 029	13,18	12,26
Míchalovce	260	141	7 221	907	6	598	28	251	24	0	51 652	6 314	13,98	12,22
Rožňava	193	159	5 219	565	3	204	16	315	27	0	29 322	4 654	17,80	15,87
Sobrance	89	48	1 788	214	2	139	23	42	8	0	10 360	1 574	17,26	15,19
Spišská Nová Ves	273	189	5 188	720	18	400	51	229	22	0	44 634	4 468	11,62	10,01
Trebišov	321	236	7 846	866	2	529	53	175	107	0	49 462	6 980	15,86	14,11
Košický kraj	2 155	1 459	44 354	4 518	64	2 605	300	1 254	295	0	377 686	39 836	11,74	10,55
Slovensko	14 789	10 269	227 341	20 157	384	14 286	1 261	2 570	1 656	0	2 738 004	207 184	8,30	7,57

Tabuľka 23: Údaje o základných ukazovateľoch nezamestnanosti v KSK k decembru 2020 (Zdroj UPSVaR).

Prehľad počtu žiakov podľa štátneho občianstva a národností v KSK

Školský rok	Škola	Zriaďovateľ	Územie	Žiaci podľa štátneho občianstva a národností										iné štátne občianstvo	
				v tom národnosť										spolu	s trvalým pobytom v SR
				sloven-ská	česká	maďar-ská	nemec-ká	rómska	rusín-ska	poľská	ukra-jinská	iná			
2014/2015	GYM+ŠŠ	štátne	Košický kraj	8403	5	775	7	3	7	1	14	19	40	11	
		súkromné	Košický kraj	633	0	2	0	0	0	0	1	1	10	3	
		cirkevné	Košický kraj	1692	1	17	1	0	0	1	4	3	4	3	
	SOŠ	štátne	Košický kraj	16606	13	1309	4	17	6	0	19	8	13	13	
		súkromné	Košický kraj	1111	4	5	0	32	0	0	0	1	2	2	
		cirkevné	Košický kraj	1018	2	11	0	0	0	0	0	0	0	0	
SPOLU 2014/2015				29463	25	2119	12	52	13	2	38	32	69	32	
2015/2016	GYM+ŠŠ	štátne	Košický kraj	8177	5	732	6	0	10	3	17	17	40	8	
		súkromné	Košický kraj	607	0	1	0	0	0	0	4	2	12	6	
		cirkevné	Košický kraj	1750	2	48	1	0	0	0	5	6	4	3	
	SOŠ	štátne	Košický kraj	15607	12	1223	4	9	9	1	30	14	34	29	
		súkromné	Košický kraj	1463	5	108	0	37	0	0	0	3	3	3	
		cirkevné	Košický kraj	1052	0	7	0	0	0	0	0	0	0	0	
SPOLU 2015/2016				28656	24	2119	11	46	19	4	56	42	93	49	
2016/2017	GYM+ŠŠ	štátne	Košický kraj	7959	4	743	6	0	6	2	13	16	39	12	
		súkromné	Košický kraj	568	0	2	0	0	0	0	1	2	18	12	
		cirkevné	Košický kraj	1804	3	46	0	0	0	0	4	4	3	1	
	SOŠ	štátne	Košický kraj	15607	12	1223	4	9	9	1	30	14	34	29	
		súkromné	Košický kraj	1491	0	12	0	35	0	0	0	3	4	2	
		cirkevné	Košický kraj	1045	0	12	0	0	0	0	0	0	0	0	
SPOLU 2016/2017				28474	19	2038	10	44	15	3	48	39	98	56	
2017/2018	GYM+ŠŠ	štátne	Košický kraj	7985	5	784	5	1	10	3	10	22	59	24	
		súkromné	Košický kraj	574	0	4	0	0	0	0	2	0	21	14	
		cirkevné	Košický kraj	1872	2	44	0	0	1	0	4	2	8	0	
	SOŠ	štátne	Košický kraj	14532	10	1266	3	12	7	0	42	10	40	27	
		súkromné	Košický kraj	1495	1	18	0	42	0	0	2	1	8	3	
		cirkevné	Košický kraj	1047	0	8	0	0	0	0	1	1	0	0	
SPOLU 2017/2018				27505	18	2124	8	55	18	3	61	36	136	68	
2018/2019	GYM+ŠŠ	štátne	Košický kraj	7727	4	747	6	0	7	5	10	19	64	25	
		súkromné	Košický kraj	584	0	3	0	0	0	0	3	1	17	10	
		cirkevné	Košický kraj	1857	3	44	0	0	1	0	3	3	10	3	
	SOŠ	štátne	Košický kraj	13828	8	1178	4	8	8	0	47	15	65	27	
		súkromné	Košický kraj	1495	1	6	0	44	0	0	9	1	6	4	
		cirkevné	Košický kraj	1059	0	12	0	0	0	0	4	0	0	0	
SPOLU 2018/2019				26550	16	1990	10	52	16	5	76	39	162	69	
2019/2020	GYM+ŠŠ	štátne	Košický kraj	7250	2	659	6	1	8	3	12	21	84	32	
		súkromné	Košický kraj	588	0	1	0	0	0	0	0	5	19	8	
		cirkevné	Košický kraj	1842	2	58	0	0	1	0	3	1	8	2	
	SOŠ	štátne	Košický kraj	13632	72	1013	4	4	10	1	55	16	82	31	
		súkromné	Košický kraj	1980	6	11	0	65	0	0	14	1	10	5	
		cirkevné	Košický kraj	1039	0	13	0	0	0	1	5	0	0	0	
SPOLU 2019/2020				26331	82	1755	10	70	19	5	89	44	203	78	
2020/2021	GYM+ŠŠ	štátne	Košický kraj	7129	2	644	8	1	7	3	9	24	80	26	
		súkromné	Košický kraj	584	0	1	0	0	0	0	0	6	17	13	
		cirkevné	Košický kraj	1832	2	68	0	0	1	0	3	3	4	0	
	SOŠ	štátne	Košický kraj	13749	11	1075	3	7	8	1	53	16	87	30	
		súkromné	Košický kraj	2138	4	12	0	73	0	0	10	2	17	8	
		cirkevné	Košický kraj	1038	0	6	0	0	0	0	1	0	3	0	
SPOLU 2020/2021				26470	19	1806	11	81	16	4	76	51	208	77	

Prehľad počtu učebných zmlúv žiakov pre jednotlivé odbory štúdia v SDV k januáru 2021

Odbor štúdia		Počet učebných zmlúv
2262 K	hutník operátor	28
2411 K	mechanik nastavovač	1
2413 K	mechanik strojov a zariadení	33
2426 K	programátor obrábacích a zvracích strojov a zariadení	6
2464 H	strojný mechanik	8
2487 H 01	autoopravár - mechanik	12
2487 H 02	autoopravár - elektrikár	4
2487 H 03	autoopravár - karosár	1
2487 H 04	autoopravár - lakovník	3
2495 K	autotronik	7
2675 M	elektrotechnika	5
2679 K	mechanik - mechatronik	31
2682 K	mechanik počítačových sietí	12
2683 H 11	elektromechanik – silnoprúdová technika	2
2697 K	mechanik elektrotechnik	39
2949 M	výživa, ochrana zdravia a hodnotenie potravín	4
2964 H	cukrár	2
3336 M 02	drevárstvo a nábytkárstvo - nábytkárstvo	1
3345 K 02	technik drevárskych CNC zariadení - nábytkárska výroba	5
3349 K	technik drevostavieb	5
3355 H	stolár	3
3661 H	murár	6
3759 K	komerčný pracovník v doprave	9
3762 H	železničiar	1
4210 M 02	agropodnikanie - poľnohospodárske služby	6
4338 M	veterinárny asistent pre ambulancie	15
6317 M	obchodná akadémia	42
6323 K	hotelová akadémia	24
6442 K	obchodný pracovník	12
6444 H	čaišník, servírka	16
6444 K	čaišník, servírka	22
6445 H	kuchár	21
6445 K	kuchár	18
6456 H	kaderník	10
6460 H	predavač	5
6489 H	hostinský, hostinská	5
9245 M	ochrana osôb a majetku	6
3178 F	výroba konfekcie	15
3686 F	stavebná výroba	8
2563 Q	počítačové systémy	30
Spolu	V odboroch F,H,M,K,Q	483

